MARIAN POPA

PODUL AERIAN

Domnului
Sandu Dumitrache
această carte în care am
vrut ca titlul să fie bun,
la chiar prima filă
Cu cele mai alese
sentimente

EDITURA ALBATROS
BUCUREȘTI • 1981

Lumea acestei cărți este după chipul și asemănarea ei. Este o lume reală. Stau mărturie credințe populare românești, tot felul de cărți ale unor buni prieteni din ultimele șapte mii de ani, precum și faptul că eu însumi am visat-o de mai multe ori.

AUTORUL

I

Era o zi foarte frumoasă, ca toate celelalte, şi pe la amiază, răşinile curgeau pe brazi, topite de dogoare. După un scurt fluierat, trenul porni în direcţia propusă cu viteza necesară. Toate locurile din compartiment erau ocupate, atunci cînd apăru pasagerul cu geanta strălucitoare, voluminoasă. Imediat, tînărul elev se ridică şi-i făcu semn să se aşeze în locul lui. Omul refuză, dar tînărul elev insistă, precizînd că avea să coboare la prima. Omul mulţumi şi se aşeză, punîndu-şi geanta voluminoasă pe genunchi. Cei doi muncitori, singurii care se cunoşteau înainte de a se urca în compartiment, îl priviră atent, dar politicos. Călătorul, străin după haine, port şi fizionomie, îl privea de asemenea.

— Bănuiesc că duceţi ceva deosebit de important în geantă, spuse el zîmbind.

— Vă mulţumesc că aţi remarcat acest lucru. Pentru că eu însumi n-aş fi ştiut cum să aduc vorba despre mine fără să incomodez pe cineva şi fără să las impresia că mă insinuez cum nu trebuie.

Cei doi muncitori înclinară atunci capetele, zîmbiră, şi se prezentară.

— Inotescu Eugen.

— Tomiţă Urlan.

Ceilalți așteptară să termine, se priviră în tăcere, și vorbiră de la stînga spre dreapta.

— Stelică Leulescu.

— Mirel Cotfase.

— Pompiliu Teotoc.

— Radu Buibăr.

Se îmbrățișară, mai întîi în ordine, pentru a nu scăpa nici unul plăcerea vreunei combinații de apropieri, mai apoi, după preferințele stabilite prin epuizarea tuturor apropierilor. După cîteva clipe, Radu Buibăr bătu geanta cu palma de cîteva ori, și mulțumi lui Leulescu care-i întinse o sticlă de rom.

— Duc cu mine un lucru extraordinar, spuse el, sînt mîndru de misiunea mea și recunosc că mi-e puțin frică. Știți ce duc eu aici ? Nu vreau să creez o atmosferă de enigmă, dacă nu e dorită...

— În genere, o atmosferă enigmatică este plăcută, spuse Pompiliu Teotoc, dacă nu se prelungește : dacă se prelungește, ea își pierde interesul, sau dimpotrivă, provoacă o stare de exasperare sau de disperare.

— Sînteți străin ? întrebă Buibăr.

— Exact. Are vreo importanță ? Am spus ceva nelalocul lui ?

— Nu, nici gînd. De altfel, vorbiți perfect aceeași limbă ca și noi, observ. Voiam numai să știu dacă veți realiza exact semnificația afirmațiilor mele. S-ar putea să vi să pară bizar că susțin atît de categoric importanța misiunii mele, dar vă rog să mă credeți că nu exagerez. Din punctul meu de vedere o misiune este importantă atunci cînd ea privește cît mai puțin pe cel care o îndeplinește și foarte mult pe cei care i-au încredințat-o. Cu cît aceștia sînt mai mulți, cu atît importanța misiunii este mai mare. Iar eu, spuse Buibăr după o mică pauză, pot

spune fără orgoliu că misiunea mea are un caracter absolut...

— Înainte de a şti care este exact caracterul misiunii dumneavoastră, deşi sînt pe cale de a-l ghici, spuse Tomiţă Urlan, luînd sticla de la gură, doresc numai să vă întreb, dacă aţi fost ales, cum aţi fost selecţionat pentru această misiune, dacă a existat un sistem special de selecţionare.

— Nici gînd, spuse Radu Buibăr, întinzîndu-i pachetul de ţigări. Am devenit ceea ce sînt în acest moment printr-o simplă tragere la sorţi. Încrederea tuturor este a tuturor şi a fiecăruia.

Cum urmă un moment firesc de tăcere, Radu Buibăr îl lăsă să se consume pentru a nu strica celorlalţi plăcerea unui efect care depindea în întregime de el, apoi tuşi odată şi se îndreptă de spate.

— Nu e nevoie de o lungă cercetare, îl ajută Eugen Inotescu, pentru a descoperi în chipul şi de altfel în întreg fizicul dumneavoastră, indiciile unor mari combustii interioare, care de altfel răzbat mai ales atunci cînd nu vă supravegheaţi.

— Aşa este, recunoscu Radu Buibăr, dar aceasta, vă rog să mă credeţi, nu este o consecinţă a misiunii mele.

— Sînt convins, spuse Eugen Inotescu, şi-l rugă să renunţe pentru cîteva clipe la supraveghere.

Radu Buibăr acceptă cu plăcere, şi toţi cei de faţă putură admira tumultul frămîntărilor sale interioare. Cei de faţă îi mulţumiră şi el le mulţumi la rîndu-i pentru că-i oferiseră posibilitatea de a le face o bucurie.

— Ca să nu mai supun unor încercări inutile curiozitatea dumneavoastră, vă comunic...

Se opri un moment. Vorbele emise aparţineau unui ceremonial de pregătire a miezului de conţinut, care nu putea fie enunţat de la început, pentru că un grup trebuie

pregătit individual, astfel ca fiecare dintre indivizii săi să fie la fel de interesat.

— E o geantă confecționată la Basarabasa, observă Leulescu.

— Da, dar materialul provine de la Cojgărești, precizâ Tomiță Urlan.

— Vă comunic așadar, spuse el după pauza de rigoare, că în această geantă se află proiectul final al podului aerian.

Se făcu tăcere. Ultimele silabe fuseseră rostite rar, fără ridicarea tonului, indicînd un lucru simplu. Privirile erau toate orientate către geanta voluminoasă. Radu Buibăr respectă tăcerea celor de față atît cît se cuvenea, apoi le respectă curiozitatea care avea nevoie de amănunte.

— Este de prisos să amintesc că la proiectul podului aerian au lucrat numeroase colective, personalități și savanți, toată inteligența acestor meleaguri. Așa cum pentru descoperirea ideii au fost concentrate toate forțele, tot așa, proiectul a mobilizat toți factorii materiali și spirituali în vederea realizării lui practice, la timp și în cele mai bune condițiuni. După cum vă imaginați, am primit misiunea să duc proiectul la locul cerut pentru a fi pus în practică.

— Mergeți către șantier ? întrebă Leulescu.

— Exact, pînă la stația Barcea.

— Noi venim de acolo, spuse Cotfase.

Pompiliu Teotoc privea geanta cu ochii fascinați.

— Știți, e o mare fericire pentru mine ca, înainte de a părăsi aceste meleaguri pentru totdeauna, să am ocazia să văd cu ochii mei geanta în care este închis un asemenea proiect. Locuitorii locului către care mă îndrept nu au reușit deocamdată să pună la punct un asemenea proiect. Ați fost felicitat, premiat, decorat ?

— Eu nu sînt decît purtătorul acestui proiect, vă rog să mă credeți : e drept, am orgoliul și conștiința faptului că purtătorul este la fel de important ca și autorul. Dacă-mi permiteți această egalizare, vă pot vorbi mai ușor.

— Normal, spuse Teotoc.

— Ei bine, nu am fost premiat, decorat sau felicitat. Proiectul este al nostru, materializarea lui de asemenea : ce rost ar avea să ne felicităm pe noi înșine ?

Străinul privea mai departe geanta, cu aceeași intensitate.

— Dar țin să intervin cu o mică corectură la ceea ce ați spus în treacăt înainte. Proiectul *nu este închis.* Deși el este unicat, deși nu există, accentuez, dacă îmi permiteți, nici o copie, el nu a fost închis nicăieri. Verificați vă rog.

Pompiliu Teotoc luă geanta care i se întindea, și o deschise, la invitația lui Buibăr. Tot la invitația lui, desfăcură cîteva planșe și răsfoiră dosarul.

— E un lucru minunat, spuse Teotoc înapoind geanta, vă felicit.

Geanta trecu de la Inotescu la Urlan, de la acesta la Leulescu în sfîrșit, la Cotfase, care i-o înapoie lui Buibăr ; fiecare o cîntări, adăugînd pe lîngă aceasta și o serie de gesturi familiare care-i personalizau fiecăruia sentimentele : mîngîieri, palme, bătăi de degete. Trenul se opri la Întrerîuri și Radu Buibăr privi la fereastră concentrat.

— Vă place regiunea ? întrebă Inotescu.

— Mult de tot.

— N-ați mai fost în partea aceasta ?

— Ba da, dar sînt ani și ani de atunci...

Trenul porni în aceeași direcție. Radu Buibăr ieși pe coridor să fumeze o țigară, și lăsă geanta pe locul său rămas liber. Străinul se uita încă fix la geantă. Peisajul se

schimbă ; apărură dealuri, în spatele cărora străluceau stins munții. Buibăr reintră și se așeză la locul lui.

— Peste un minut va apărea pe dreapta o casă roșie cu doi brazi în față.

Toți priviră pe geam. Inotescu ceda lui Buibăr locul său de lîngă fereastră. Trenul mergea repede, dar reușiră toți să vadă căsuța cu brazii.

— O văd după zece ani. Pare mai mică decît o credeam, iar brazii mai mari. Cei doi brazi au fost sădiți de tatăl meu : pentru mine și pentru un frate.

— V-ați mai revăzut, de atunci ? întrebă Leulescu.

— Din nefericire, nu, deși am vrut. Dar nu prea am avut timp și drum încoace. Dacă n-aș fi avut această misiune, sau mai bine zis dacă m-aș putea împărți în două, o parte ar merge să ducă proiectul, iar alta s-ar opri aici.

Se lăsă tăcerea. Fiecare se arăta preocupat, și Buibăr spuse :

— Hei, nu vă faceți probleme ! Vă rog să mă scuzați ! Misiunea mea este atît de importantă încît ea mă umple în același timp de bucurie și de mîndrie.

— Cine merge pînă la cap ? întrebă Tomiță Urlan.

Nu-i răspunse nimeni, și atunci fiecare indică stația la care urma să coboare : Ferești, Bazga, Bolda, Babța, Baba Nicu, Banca. Pompiliu Teotoc, străinul, mergea cel mai departe, deși nu pînă la stația necesară. Stelică Leulescu spuse că asta era oricum bine ; Teotoc afirmă că în fond nu mai era mult de la stația lui pînă la aceea unde trebuia să coboare Buibăr, iar următoarea cursă pe care urma s-o ia nu pornea decît peste cîteva ore.

— Ce mai, spuse Cotfase, e simplu, și luînd geanta de pe genunchii lui Buibăr o așeză pe genunchii lui Teotoc.

Buibăr mulțumi tuturor și-i repetă lui Teotoc, care era străin și nu cunoștea bine locurile, unde să ducă geanta. Apoi trase semnalul de alarmă și coborî.

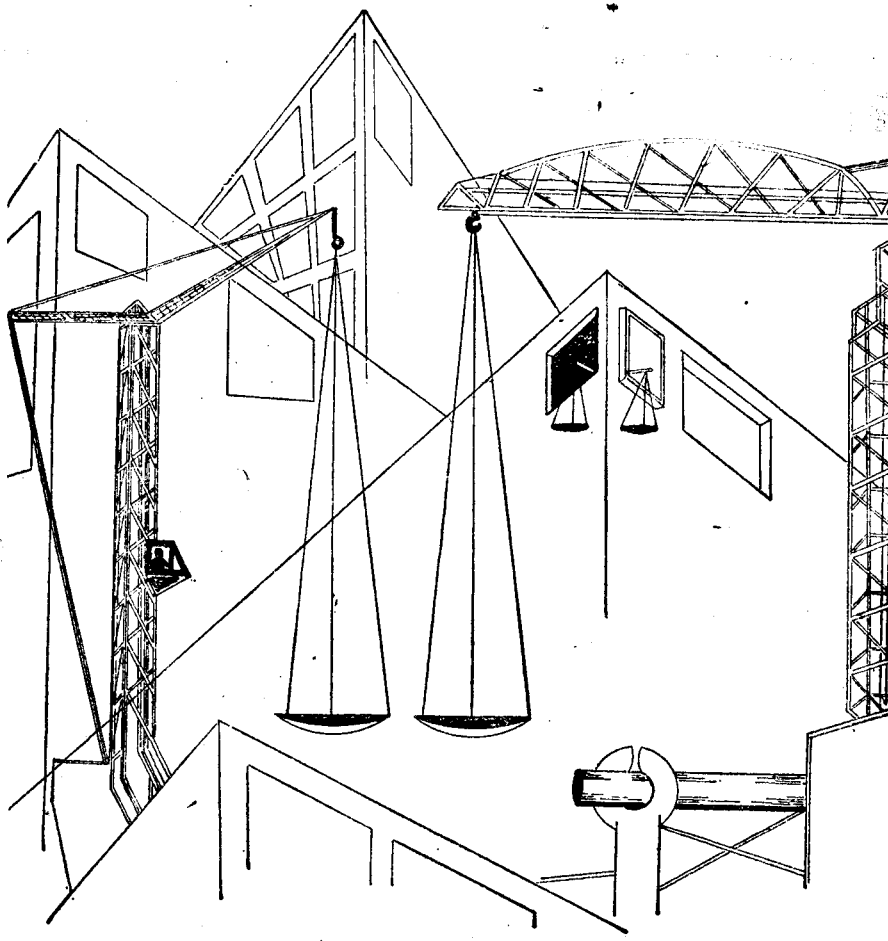

Se lăsase seara, și cei de față se întrebară dacă nu era bine să stingă lumina și să încerce să doarmă. Tomiță Urlan închise cartea, un roman de Iova Șirnea, și se duse el însuși să manevreze comutatorul. În orele care urmară coborîră pe rînd, și altcineva nu se mai urcă. Teotoc rămase singur, și într-un tîrziu ajunse la stația unde urma

să coboare. La biroul de mișcare află că următorul vehicul de transport care avea să-l ducă mai departe, pleca mult mai devreme. Prin urmare, nu mai avea timp să ducă geanta la locul stabilit, așa cum se angajase. Pe de altă parte, trenul cu care venise și care-l putea duce mai departe, plecase de cîteva minute. Dar mai existau și alte mijloace de transport. Chiar lîngă gară se afla o stație de autobuze, și Teotoc se îndreptă spre ea. Un grup de tineri îmbrăcați sportiv se aflau în stație : purtau instrumente de măsură și unelte. Din grup se detașau în mod deosebit Paul Ghiulea, Viorel Manta, Gabi și Tudor Grama.

— Mergeți către Obîrșia Mică ? întrebă Teotoc.

Mergeau ; atunci el le spuse că deținea o geantă extrem de importantă, primită în tren, care conținea proiectul podului aerian, dar că din nefericire nu-și putea îndeplini angajamentul de a o duce mai departe el însuși, fără să piardă legătura. Proiectul trebuia să ajungă la timp, importanța sa era greu de calificat prin cuvinte, mai ales că era și un unicat a cărui reconstituire ar fi cerut timp și efort extraordinar. Lucrurile erau clare ; Tudor Cechea, cel mai mic din grup luă geanta. Autobuzul veni, tinerii urcară ; Teotoc le făcu cu mîna, ei își agitară dinăuntru căciulile.

Geanta fu așezată cu grijă în plasa pentru geamantane peste un sac cu ceapă. Înainte de Gura foii, își adunară bagajele și coborîră. Autobuzul își schimba direcția. Piața era pustie și Liviu Jupănescu, cel care purta geanta în acel moment, se duse lîngă Manole Chiftescu, un bărbat din piață care se clătina, fredonînd o melodie. Băiatul îl salută și celălalt se sprijini de el pentru a-l privi în față. Sughița și cînta un cîntec de pe vremea lui Șoro Mihnea, din cînd în cînd bolborosea ceva și rîdea fericit. Băiatul îl ținu drept și-i arătă geanta.

— Știi dumneata ce se află în această geantă ? Ascultă-mă bine, aici se află cel mai important lucru din cîte pot exista pentru noi cei din aceste locuri : în geanta asta se află proiectul podului aerian ! Și el trebuie să ajungă la timp. De altfel, o copie a proiectului nu există pentru că nu era nevoie de ea. Dumneata mergi în partea aceea, deci îl poți duce !

Băiatul vorbea cu cel ce nu de mult se numea încă Iahor Adoamnei, dar acum, el era Manole Chiftescu, și Manole Chiftescu agăță geanta de bicicletă, mai așteptă ce mai așteptă, pînă ce-i veni fiica, apoi porniră amîndoi pe drumul îngust, pietruit și pustiu. Merseră cîteva ceasuri, clătinîndu-se și Neluța zări în cele din urmă geanta. Deși era beat criță, tatăl era în perfectă stare de conștiență. El îi explică ce se întîmplase și care era conținutul genții.

— Să mergem mai repede, strigă ea cu avînt. Proiectul trebuie să ajungă la timp. Nu e nevoie să mi se spună care este importanța lui excepțională ! Sînt mîndră de misiunea pe care, mergînd lîngă tine, tu care ești tatăl meu, iau și eu parte la ea !

Accelerară pedalatul ; de altfel, intrau pe Întrevale, și în curînd ajunseră la intersecția celor două magistrale. Neluța privea din cînd în cînd spre geantă.

— Din ce material o fi făcută ? Așa ceva n-am mai văzut. Este un material făcut special ca să ferească proiectul de degradare, sau un nou material prin care se scoate în evidență importanța proiectului.

Tatăl era prea amețit în acel moment, în ciuda frigului, ca să dea un răspuns. Neluța luă ea însăși inițiativa.

— În fond, important e conținutul, importanța extraordinară a proiectului nu va fi niciodată suficient subliniată, spuse ea, și scoase conținutul genții, planșele și

dosarele, pe care le introduse într-o plasă de sfoară. Crezi că o să plouă pînă la amiază ?

Tatăl nu mai avu timp să-i răspundă pentru că apăru în fugă un bărbat neras, care privi temător în jur, parcă neştiind încotro s-o apuce. Manole Chiftescu îi dădu să bea dintr-o sticlă de ţuică, iar fata îi întinse o bucată de pîine. Îi dădu apoi geanta şi îi sugeră o direcţie care era şi drumul pe care trebuia să meargă proiectul podului aerian. Daniel Ijdileanu luă plasa, mulţumi, şi porni în direcţia indicată.

— Sînt nevinovat, mai avu timp el să strige, înainte de a dispărea după cotitură.

Trecură cîteva minute şi apărură cei doi bărbaţi cu uniformele de culoare închisă.

— E nevinovat, Neluşa, îi spuse tatăl, fetei sale, Neluşa Barbură, înainte ca urmăritorii să fi ajuns lîngă ei.

Dar Ion Capătă şi Mira Ciochinţă îşi cunoşteau meseria, ei şi cîinii care-i însoţeau : fără să mai întrebe ceva, Capătă o luă pe un drum, Ciochinţă pe celălalt. Nu trecură decît puţine minute, şi cel care-l ajunsese din urmă pe fugar fluieră după celălalt. Rămaseră toţi trei rezemaţi de-o stîncă de la marginea drumului, către Brodoc, să-şi potolească respiraţiile. Mira fuma o ţigară, Ion o pipă ; îl sprijineau pe fugar, să nu cadă, pentru că era foarte obosit. Cum îşi reveniră, Daniel Ijdileanu le arătă plasa pe care o primise şi le făcu cunoscut conţinutul. Urmăritorii o priviră fascinaţi. Apoi bătură din palme şi luară poziţia de drepţi. Urmă o mică consfătuire la care Daniel Ijdileanu luă şi el parte. Lucrurile erau foarte simple şi conveniră cu toţii că nu era nimic de pus la vot : unul avea să-l conducă pe el către Braţcani, altul să ducă proiectul pînă unde trebuia să ajungă.

Se trase la sorţi, şi cel care primi sarcina fu felicitat. Ion Capătă luă plasa şi porni drept înainte, pînă ajunse

la Ocoliș și acolo se uită la ceas satisfăcut. Ora laptelui încă nu sosise, Baba Anica nu trecuse. Se duse lîngă fîntînă, scoase o găleată și bău cu poftă. Lîngă fîntînă era o bancă, și lîngă bancă două pietre. Puse plasa pe o piatră. Piatra era un loc convenit între locuitorii regiunii : cine mergea spre dreapta și avea ceva de trimis de-a lungul drumului, punea pe această piatră ; în partea cealaltă se afla o piatră asemănătoare, lîngă dud. Ion Capătă privi geanta cu respect și se reîntoarse pe drumul pe care venise.

Peste puțin timp, apăru Baba Anica, dinspre Ohaba, tîrînd un bidon cu smîntînă și o pungă cu ouă proaspete. Văzu plasa cu proiectul și-o luă. Dar mai întîi scoase dosarele și planșele, pe care le legă cu o sfoară, și băgă în plasă punga cu ouă. După ce predă ouăle și termină de împărțit smîntîna, se îndreptă către sediul șantierului, și înmînă mîndră proiectul. O mulțime de oameni se adună spontan și aplaudă. Pe șantier lucrările începuseră de mult și se desfășurau într-un ritm susținut. Proiectul podului aerian ajunsese la timp și la locul stabilit.

II

Doctorul Octavian Chirattei părăsi pentru cîteva minute cabinetul, scuzîndu-se. Alexandru Ţuţcan zîmbi uşurat. Foile cu diagnosticul se aflau pe masă, înaintea lui : putea să întindă mîna, să le întoarcă, să le citească şi să afle ce avea înainte ca doctorul Chiraftei să-l informeze. Poate că exact pentru acest motiv ieşise din cabinet. Alexandru Ţuţcan întinse mîna, întoarse fişa, şi citi. Doctorul Chiraftei îl găsi cu fişa în mînă.

— E de necrezut, spuse el, nici nu mi-aş fi închipuit. E prea brusc şi nu e în ordinea firească a lucrurilor o asemenea mutaţie.

— Cît mai am de trăit ? întrebă Alexandru Ţuţcan, înapoindu-i fişa.

— O săptămînă, spuse doctorul, şi îi întinse o ţigară.

— Nu fumez, spuse Alexandru Ţuţcan zîmbind.

Conducîndu-l către ieşire, doctorul Octavian Chiraftei îi povesti cazul extraordinar al unui copil care, după cîteva zile de comă la secţia copiilor muribunzi, se vindecase total, fără nici o explicaţie.

— O asemenea mutaţie este în ordinea firească a lucrurilor ? întrebă Alexandru Ţuţcan zîmbind.

Doctorul Octavian Chiraftei îi răspunse printr-un surîs care semăna fără efort cu acela al vechiului său prieten. Apoi îşi dădură mîinile. Doctorul rămase la ca-

pătul coridorului și vechiul său prieten care știa, îi făcu semn cu mîna cînd ajunse la capătul celălalt, fără să mai întoarcă și capul.

În autobuz, către sediul secției a opta a podului aerian, se întîlni cu Mihai Uiescu, nepotul său.

— Mă duc la sediu, îi spuse Alexandru Țuțcan.

— La ora asta ? se miră nepotul.

— Trebuie să dau în primire sculele și ce mai am de dat.

Băiatul părea să nu înțeleagă.

— Mai am o săptămînă sau ceva mai puțin de trăit, spuse Alexandru Țuțcan zîmbind.

Se apropia stația de coborîre. Cei doi își strînseră mîinile.

— Anunță-i tu pe toți, spuse Alexandru Țuțcan. Ba nu, trec eu pe la voi. Dacă n-ai ce face, vino după-amiază să mă iei. Și să iei și șahul care-ți place și cărțile de care mai ai nevoie.

Coborî și făcu cu mîna către autobuz, fără să întoarcă și capul.

Ajunse la sediu tocmai la timp. Mai precis își alesese exact timpul pentru a ajunge la timp. Oamenii din schimbul întîi se pregăteau să predea celor din schimbul al doilea ștafeta. Cînd el se apropie, toți îl înconjurară veseli. Unii cu veselia celor proaspeți intrați în muncă, ceilalți cu veselia celor care aveau să se odihnească și să se distreze în următoarele ore.

— Băieți, spuse Alexandru Țuțcan, și toți se strînseră și tăcură ca să-l audă mai bine.

Alexandru Țuțcan așteptă zîmbind să se facă liniște.

— Băieți, mai am o săptămînă sau ceva mai puțin de trăit. Îmi pare rău, dar nu vreau să se schimbe ceva din această cauză. Tu, Marine să-mi iei locul, am să vorbesc eu, voi ce ziceți ?

— E bine, spuse Gheorghe Pampu.

— Pe tine tocmai voiam să te aud, spuse Alexandru Ţuţcan.

Cei din faţă veniră spre el să-i strîngă mîna. Îl bătură pe umăr. Zîmbeau înainte de a-i strînge mîna, în timp ce i-o strîngeau, şi după, îndepărtîndu-se.

— Azi avem meci, îi spuse Aurel Cătăuţ, cînd îi veni rîndul.

— La ce oră ?

— La patru.

— Vin, dar nu ştiu dacă de la început, spuse Alexandru Ţuţcan.

Suna semnalul de începere a schimbului şi o jumătate din cei de faţă se depărtară. Alexandru Ţuţcan ridică ambele braţe şi le făcu semn. Cînd se află lîngă el Matei Budoi, simţi durerea aceea ascuţită care-l făcu să se îndoaie şi să înţepenească. Cîţiva veniră să-l sprijine.

— Vedeţi-vă de treabă, le spuse Alexandru Ţuţcan printre gemete, duceţi-vă. Eu nu cîştig nimic dacă voi suferiţi, iar voi nu obţineţi nimic dacă suferiţi din cauza mea şi nici eu nu cîştig nimic din asta. Aşa-i, Simioane ?

Simion Obîrţu, încuviinţă.

— Ce face Sanda Lucia ?

— Bine, spuse Simion Obîrţu. Merge bine. Sîntem mulţumiţi.

Grupul strîns în jurul lui Alexandru Ţuţcan se mai micşoră, pînă ce acesta rămase doar cu Petre Cărăpcescu.

— Merg şi eu spre blocul administrativ. Mergem împreună.

Îl susţinu după umeri pe Alexandru Ţuţcan, dar ca şi cum s-ar fi sprijinit de el. Pe drum îşi amintiră de anii uceniciei şi se opriră îndeosebi asupra unui concurs din atelier, cînd maistrul nu reuşise să aleagă dintre cele patruzeci de chei pe cea mai bine şlefuită, pentru a o premia.

În ușa biroului personal, Petre Cărăpcescu îi dădu drumul și se sprijini de perete, exact în poziția în care se sprijinise și Alexandru Țuțcan. Rămaseră așa cîteva clipe, privind pe fereastră. Din acel unghi, podul aerian nu se vedea, dar se vedeau camioanele basculante care veneau și se duceau, precum și un pluton de fete.

Apoi, Alexandru Țuțcan îl privi în ochi zîmbind, și-i strînse mîinile, fără să spună nimic. Se priviră în adîncul ochilor și Petre Cărăpcescu spuse în acest timp :

— Cînd podul aerian va fi gata, am să trag o dușcă și am să mă mir de el și pentru tine. Ba nu, în locul tău.

— Mai bine în locul meu.

Alexandru Țuțcan deschise ușa și intră în biroul personal.

Evenimentele următoare decurseră la fel. Alexandru Țuțcan fu mulțumit. Mîncă la cantină, apoi trecu cu cei trei frați la o bere, pînă spre începutul meciului. Și le spuse noutatea ce-l privea.

La meci, ajunse în tribună în timp ce echipele se încălzeau. Tonel Căoi veni cu buchetul de flori de la centru în tribuna de lemn, urcă scările pînă la Alexandru Țuțcan și-l sărută pe amîndoi obrajii. În rîndul din spatele lui Alexandru Țuțcan erau Luci Boanță și Nuța Neicu, două fete de la profesională, și Alexandru Țuțcan le dădu florile.

— Cred că m-a confundat, sau i-a fost rușine. E un timid, spuse el zîmbind.

Seara, se duse ca de obicei pe la casele fraților săi și le povesti copiilor povestea. Era o poveste lungă, formată din multe povești legate. Dar acum, povesti o poveste pe care o mai povestise odată. Copiii observară.

— Aceasta înseamnă că povestea mea s-a terminat, spuse Alexandru Țuțcan nepoților. Pînă ce o să-nvățați să citiți, puneți pe tații voștri să vă spuie povești. Sau, și mai

bine, inventați voi povești. Eu v-am învățat cum s-o faceți.

— Dar tu ce-ai să mai faci seara ? întrebă Mirta.

— Eu am să mor într-o săptămînă sau ceva mai puțin.

Copiii scoaseră tot felul de exclamații, bătură din palme. Doar Raluca nu participa la gălăgia generală.

— Tu ești un om rău ? întrebă ea.

— De ce ?

— În poveștile tale mor numai cei răi.

— Există și un basm în care mor ceilalți, spuse Alexandru Țuțcan.

— Atunci nu ne-ai spus toate basmele.

Și Alexandru Țuțcan povesti primul basm, în care cel bun muri, dar nu înainte de a distruge pe toți balaurii și duhurile rele.

Apoi, în camera de oaspeți, la lumina aproape stinsă a unei lămpi, discută îndelung cu frații săi. La un moment dat, cînd terminară, nevestele veniră și ele și se așezară în jurul mesei. În cameră se încălzise, și în drumul nu prea lung spre casă, Alexandru Țuțcan fu condus de frații săi. Ferestrele erau întunecate la toate casele. Vorbeau încet în noapte, să nu trezească pe cineva.

Bătea un vînt ușor, dar cînd ajunseră în fața porții, brazii rămaseră deodată nemișcați ; sevele se așezau în noapte ; liniștea ieșea din muntele devenit loc prea strîmt pentru ea ; numai undeva în prăpăstii mai șoptea un izvor și cuvînta o bufniță ; ținute strîns în surdină, inimile tuturor tresăriră ca niște pîlpîiri de lumină răspunzînd în Ursa Mare.

Alexandru Țuțcan era sătul. Se spălă cu grija obișnuită și se culcă cu lumina aprinsă. O vreme, înainte de a adormi, privi toate lucrurile din cameră, cu mîinile sub cap. Avu spre dimineață un vis scurt. Apele crescuseră, erau alburii, parcă plutea cu fața-n sus și din cînd în cînd un val îl ri-

dica pînă la ramurile groase ale unor ulmi. Dar cineva, venind dinspre piaţa aceea pustie, limitată de clădiri gălbui, parcă prăfuite, albite de o lumină scăzută, prăfuită, şi care părea să-l urmărească, îi spuse că nu era nimic deosebit la podul aerian. Atunci el se simţi zîmbind şi se cufundă în somn.

Dimineaţa, găsi în cutie cîteva scrisori. Una era deja răspunsul sectorului funerar, care cerea o precizare în legătură cu felul de ceremonial şi locul pe care l-ar fi dorit. Alexandru Ţuţcan redactă pe loc cîteva rînduri, în care îşi prezentă preferinţele. Voia să fie înhumat undeva spre Nadanova în cea mai pustie cîmpie, să se vadă dacă se poate în depărtare trenul sau şoseaua către Constanţa sau Galaţi. După îngropare, să se netezească bine locul şi să nu se lase acolo nici un semn. O altă scrisoare era de la Pavel Cufoi. Alexandru Ţuţcan o citi de mai multe ori, zîmbind, apoi o rupse în bucăţele. Al treilea plic îi aducea vestea că fusese primit în asociaţia pictorilor amatori.

În restul zilei, vizită pe mulţi cunoscuţi, şi fu vizitat de cei care aflaseră că va muri.

În ziua următoare se plimbă pe străzi, privi vitrine. Cînd voi s-o ajute pe Raliţa Igescu, femeie în vîrstă, să treacă strada cu sacoşele, durerea care-l lăsa tot mai rar îl înţepeni pe trotuar, dar văzu cu satisfacţie că Gigi Opătescu observase dificultatea femeii şi făcea acum ceea ce el nu putuse să facă.

În altă zi simţi pentru prima oară că nu avea ce să facă. Simţi că aşteaptă. O furtună bruscă îl prinse pe bulevardul Victoriei. Nori veniţi dinspre munţi acoperiră rapid soarele, şi fulgere lungi înroşiră cerul vînăt. Alexandru Ţuţcan ajută unei vînzătoare să-şi strîngă cărţile expuse pe trotuar, apoi intră şi el înăuntru. Furtuna crescu, dar era, ciudat, o furtună fără ploaie. Rafalele de frunze venite dinspre parc şi praful şantierului înlo-

cuiau însă apa. Alexandru Ţuţcan mai aşteptă pînă ce pe stradă apărură primii trecători şi ieşi şi el.

Odată cu primii trecători zări flăcările din blocul turn şi grăbi pasul, alături de alţii.

Din cauza furtunii cutremurului izbucnise un incendiu. Flăcările se vedeau ieşind prin mai toate ferestrele. Pompierii veniţi aproape instantaneu montaseră furtunele. Locatarii blocului care se aflau atunci acasă se salvaseră şi scoseseră ce aveau mai important cu ei în stradă. Un bubuit puternic îi împinse înapoi, cineva spuse că era conducta de gaze. Un pompier reuşi să închidă imediat robinetul gazelor ; dar flăcările crescuseră, erau parcă pompate din interiorul clădirii, şi numai ultimul etaj părea a fi încă neatins. Îmbulzeala crescuse. Ferestrele şi balcoanele blocurilor vecine erau înţesate de lume. Aşa ceva nu se mai pomenise de mult. Alexandru Ţuţcan se afla în primele rînduri ; durerea îl lăsase şi încerca alături de alţii să tragă lucrurile scoase din casă, din calea jeturilor neputincioase de apă.

Deodată, prin mulţimea adunată îşi făcură loc Olga şi Viorel Ţărculescu, un bărbat şi o femeie în floarea vîrstei. Aveau chipurile descompuse de durere şi spaimă.

— Copilul meu ! ţipă ea sfîşietor, dominînd troznetele şi pîrîiturile focului, şi toţi întoarseră privirile spre ea, înţelegînd situaţia înainte de a primi explicaţii.

Cei doi locuiau la ultimul etaj al blocului. Lăsaseră fetiţa adormită, şi plecaseră la serviciu ; erau sudori la podul aerian, şi bunica fetiţei urma să vină mai tîrziu s-o ducă la grădiniţă. Horaţiu Iosupeanu, comandantul pompierilor anunţă că scara nu ajungea pînă sus, iar să ajungi altfel acolo era moarte curată.

Părinţii se strîngeau unul în altul, convulsiv.

— Pînă sus este poate posibil să se ajungă, dar nu există nici o şansă să te şi poţi întoarce de acolo pe scări. Saltelele nu pot funcţiona nici ele.

Părinţii nu se mişcau, iar cei din faţă tăcuseră brusc, astfel că zgomotul sinistru al incendiului părea să fi crescut din tăcerea lor.

După cîteva clipe de gîndire, Alexandru Ţuţcan se duse lîngă comandant, care trebui să-şi aplece urechea pînă la gura acestuia pentru a auzi ce i se spunea. Cînd Alexandru Ţuţcan termină ce avea de spus, Horaţiu Iosupeanu înclină de mai multe ori capul, aprobator, şi-i strînse mîna. Aurel Odăianu îndreptă un furtun spre Alexandru Ţuţcan, care fu udat din cap pînă-n picioare.

Apoi el porni spre intrarea blocului, aproape alergînd şi făcu celor de faţă un semn cu mîna, fără să întoarcă capul. Tuşi la început, fumul îl orbi, dar ajunse la scară, pe care începu s-o urce în fugă. Puţin cîte puţin, flăcările creşteau răbufnind pe uşi. Durerile reîncepură, şi Alexandru Ţuţcan tuşi, se înecă, ţinîndu-se cu mîinile de pereţi sau de balustradă. Număra într-o stare de rece conştiinţă numărul treptelor, ştia de acum cîte trepte trebuiau pentru a depăşi un etaj. Apa din haine se încălzise, simţi o vreme numai jena lînii ude a pantalonilor şi greutatea ghetelor, apoi apa începu să frigă şi hainele să-l strîngă. Mai avea încă şase etaje. Într-o doară, apăsă pe butonul liftului, şi becul se aprinse. Se opri să respire şi privi concentrat uşa acoperită de geamul mat. Liftul nu venea. Îşi aruncă haina, şi reîncepu urcuşul, oprindu-se tot mai des, asfixiat de fum şi gaze. Flăcările veneau în urma lui, se apropiau de ultimul etaj, i-o luau înainte. O uşă pîrîi. Auzi un troznet şi văzu prăbuşindu-se în spatele lui o bucată de planşeu şi scara pe care urcase, iar în locul ei apăru o prăpastie. Alexandru Ţuţcan se lipi de trepte, şi începu să le urce tîrîş, folosindu-se de mîini şi de picioare. Aşa

ajunse sus, la ultimul etaj, pe al cărui coridor erau patru uși. Era zăpăcit, îi era imposibil să știe ce ușă trebuia deschisă. Și atunci își dădu seama furios că făcuse o greșeală, neîntrebînd pe părinții copilului care era numărul apartamentului. Flăcările și fumul sufocant veneau în urma sa. Își adună forțele să respire, se ridică în picioare și înaintă lipit de zid. Ascultă pe rînd la toate ușile, dar nu prinse nici un zgomot. Se propti de zidul opus, meditâ și intră pe prima ușă. Înăuntru toate lucrurile erau la locul lor. Probabil că locatarii erau la treabă și nu știau nimic. Alexandru Țuțcan părăsi apartamentul și repetă operația de explorare prin ușa următoare, aproape epuizat. Nici aici nu se afla nici un copil. Părăsi apartamentul tîrîndu-se. Fumul invadase coridorul prin casa scării. Troznetele se apropiau. Mai erau două uși, probabilitatea de a nimeri crescuse, dar Alexandru Țuțcan nu mai avea putere să le deschidă.

Le privea trist, cînd, de dincolo de ușă, a treia, se auziră pumnii mici ai unui copil care bătea cît putea în tăblia ușii. Alexandru Țuțcan intră cum putu și închise bine ușa după el.

— Bună ziua, fată mare.

Fetița nu se opri din plîns decît atunci cînd Alexandru Țuțcan îi spuse că fusese trimis s-o ia de acolo de către părinții ei.

— Ei de ce n-au venit să mă ia ?

— Ei te iubesc mult, mai mult decît orice pe lume, dar numai eu puteam să te scot de aici, spuse Alexandru Țuțcan. Hai să ne pregătim să ieșim, altfel mămica și tăticu vor fi îngrijorați.

Deschise ușa de la balcon și privi în jos, cu atenție. Blajinii erau mici, dar se vedeau și mai mici de acolo. De sus, automobilele erau altfel, și Alexandru Țuțcan constată că nu le putea recunoaște mărcile. Acesta fu un

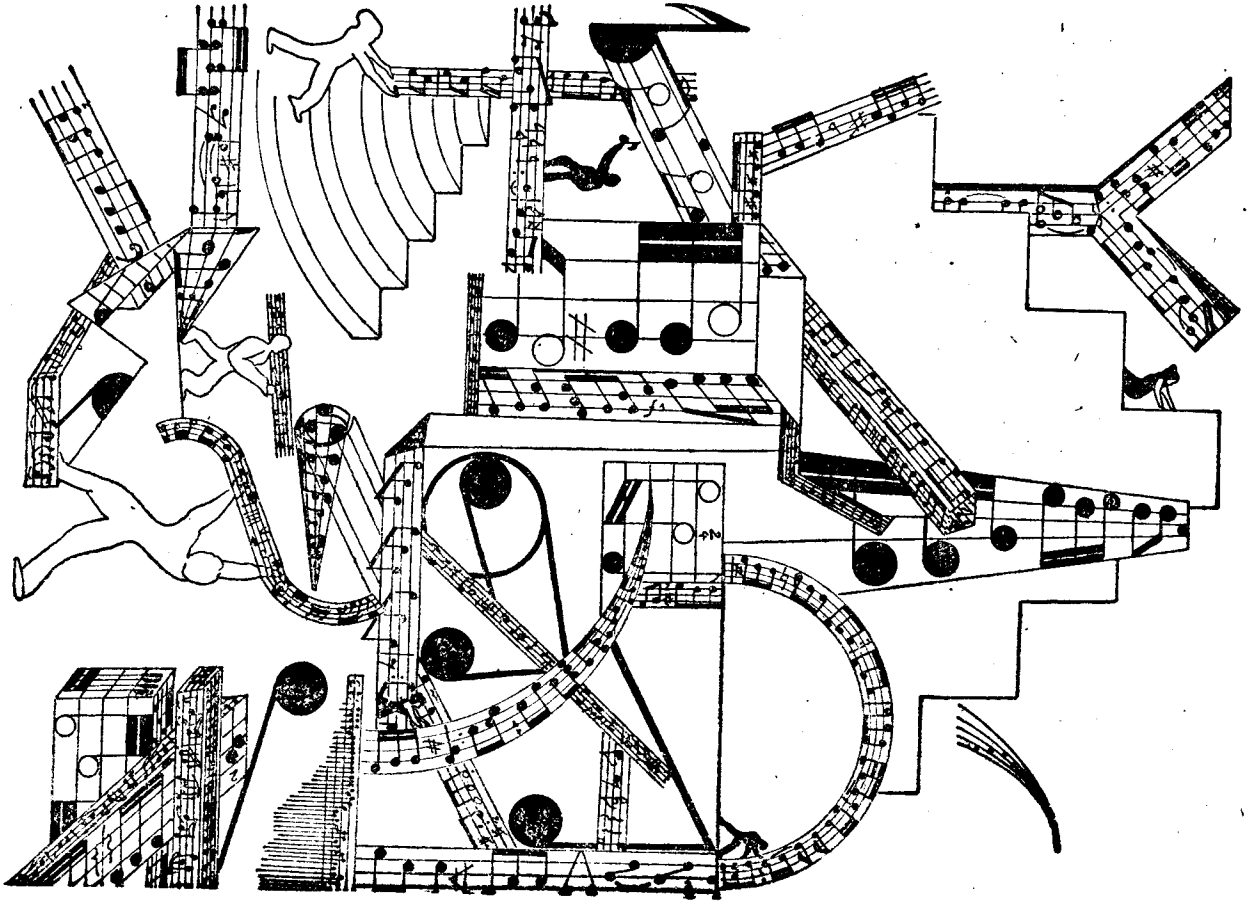

gînd oarecare, însoțindu-l pe cel esențial, pentru care se afla acolo. După ce privi bine locul de jos, se întoarse spre fetiță. Îi explică scurt și exact cum trebuia să se țină de el, atunci cînd el o va ține deasupra capului. Îi vorbi rar și clar, ca la instructajul de protecția muncii pe care-l făcea luni dimineața, la primul schimb. Cînd ieși cu fetița pe balcon, flăcările intrau pe sub ușa de la intrarea apartamentului.

— Cum te cheamă ? o întrebă Alexandru Țuțcan.

— Ileana Ilinca, spuse fetița.

— Să nu-ți fie frică, spuse Alexandru Țuțcan.

— Nu mi-e frică.

Alexandru Țuțcan o ridică în brațe și o așeză pe umeri.

— Și Mițuchi ? întrebă fetița.

Alexandru Țuțcan se întoarse. Pe o canapea se afla un cățel din stofă.

— Și Mițuchi, spuse el, aplecîndu-se și punîndu-i-l în brațe.

— Acum e bine, spuse fetița.

Ieșiră din nou pe balcon, și Alexandru Țuțcan trecu un picior peste balustrada de beton.

— Noi o să mai vorbim, îi spuse el. O să mai vorbim pînă jos. Eu o să-ți spun, dacă e nevoie, cum să stai, dacă nu e nevoie, nu e și gata.

Își trecu și celălalt picior peste balustradă și rămase așa cîteva clipe. Privi în jos, fixînd încă o dată peluza de iarbă, apoi privi înainte.

Peste aglomerația acoperișurilor, dincolo de marginea orașului, peste pădure și munți pluteau norii înroșiți de razele soarelui în amurg. Sub ei, pe fondul cerului vioriu, văzu mai clar decît totdeauna podul aerian, atît cît era el gata în acel amurg. I se păru că frații și prietenii îi făceau semn, și, încet, se lăsă să cadă. În tot timpul căderii, își urmări atent gîndurile și mai ales reflexele. Trebuia să

ţină copilul deasupra capului în braţe, pe palme, dacă se putea, era necesar să cadă absolut vertical, pe picioarele sale şi în acea miime de secundă dinaintea impactului să facă o mişcare de amortizare a trupului fetiţei, printr-o scurtă, ultimă mişcare a braţelor în jos. Şi nu mai fu nevoie să vorbească ; Ileana Ilinca sta cuminte şi cînta ; doar că el trebui să-şi învingă pentru ultima oară junghiul, pentru a se prăbuşi drept, pe peluza de iarbă smălţată cu lalele.

Vremea era minunată ; curînd se auziră izvoarele ; zburau păsări albastre şi altele intens galbene le ieşeau în întîmpinare ; soarele apunea ca un glob de bronz topit şi principalele astre ale nopţii erau la locurile lor obişnuite, pentru că străluceau feeric ; altele veneau abia atunci, se strecurau printre cele fixe cu atenţie, mici surprize frumoase şi vesele. Cîte un vuiet grandios era produs la timp pentru a putea fi transformat într-o melodie diafană. Roiuri de lăstuni de noapte purtînd în ciocuri brînduşe, funigei şi licurici se adunau pentru a se despărţi ; florile şi restul dădeau parfumuri limpezi, care se prezentau pe rînd şi se împleteau ; safire de-un albastru clar, umplute de-a cerului lumină îşi străluceau splendoarea prin aur şi platină. Aşadar, roua pregătea scînteierile unei noi zile.

III

— Ne-am mai întîlnit cîndva, parcă, spuse Marin Iscovescu reporterului. Tovarășul Petru Caraliță, nu ? Stai un pic, să mă gîndesc... Așa, da, tovarășul Petre Caraliță, nu ?

— Nu, spuse reporterul rîzînd.

— Nu se poate. N-ați venit aici și ați făcut cîndva un reportaj în problema batardoului proiectat de Tănase Nelegescu ?

— Ba da.

— Sînt 30 de ani de-atunci. Îmi amintesc ca de ziua de ieri.

— Exact, și eu. Dar nu mă numesc așa, spuse reporterul rîzînd. Numele meu e Ion Ceală. Și dumneavoastră sînteți Marin Iscovescu.

— Exact, aveți memorie mai bună ca mine, remarcă el, și de data aceasta reporterul zîmbi.

— Nu, nici gînd, am citit notele din carnet înainte de a intra.

Urmă un moment de tăcere, pe care Marin Iscovescu îl umplu căutînd ceva în sertar : nu găsi imediat, se apucă să răscolească făcînd zgomotul caracteristic învălmășirii unor obiecte, apoi se întoarse la haina de pe spătarul scaunului, scoase de acolo ochelarii și se apucă să-i șteargă apăsat, ca și cum ar fi ținut între degete un bulgăre de

pămînt care trebuia să fie făcut praf, se gîndi reporterul şi-şi notă această comparaţie utilă viitorului său articol. Exact cînd Marin Iscovescu îşi punea ochelarii la locul lor, fără să-i aşeze pe ochi, reporterul Ion Ceală se apucă să-şi adune hîrtiile de prin buzunare, încercînd să le dea o ordine. Marin Iscovescu aştepta răbdător, zîmbind.

— Mă scuzaţi, spuse el, am devenit cam neglijent.

— Există o opinie cum că aceasta face parte din meseria dumneavoastră, spuse Marin Iscovescu.

— Nu e decît o aparenţă, răspunse Ion Ceală ; şi în ceea ce priveşte profesiunea şi în ceea ce mă priveşte pe mine personal.

— Nu vreau să credeţi că am vrut să vă ironizez, se scuză Marin Iscovescu. Dar sînteţi şi poet, iar poeţii...

— Dramaturg, îl corectă Ion Ceală.

— Să trecem la problemele noastre, spuse Marin Iscovescu.

— Sînteţi şeful secţiei a treia.

— De 35 de ani.

— Cu o activitate ireproşabilă de 35 de ani, spuse Ion Ceală privindu-şi în treacăt carnetul, pe care sublinie ceva cu creionul. Un idol şi un zeu al tehnologiei, adăugă el, ridicîndu-şi privirea spre conlocutor, care zîmbi, apoi rîse satisfăcut. Nu sînteţi de acord, reluă el, notîndu-şi expresia, care putea constitui şi titlul reportajului.

Marin Iscovescu făcu o mişcare cu palma, ca şi cum ar fi vrut să dea la o parte ceva de prisos, dar această mişcare fu ceva mai largă sau oarecum necontrolată şi paharul pe jumătate plin cu apă se clătină, gata să se răstoarne. Marin Iscovescu îşi ridică palma, o privi, şi Ion Ceală observă că-i tremura cu tot cu braţ.

— Sînteţi impulsiv ca un tînăr.

— Cînd eram tînăr, nu eram, îi răspunse Marin Iscovescu. Oare poţi deveni mai tîrziu ?

— Totul e posibil.

— Nu e frumos ce spui.

— Să trecem la problemele noastre, îl rugă Ion Ceală. Marin Iscovescu se ridică şi-şi luă haina.

— Ştiţi ceva ? Problemele noastre pot fi discutate aici sau pe teren. Dacă le discutăm pe teren, luăm puţin aer. Ba luăm chiar cît într-o excursie. De acord ?

Ion Ceală fu de acord. În anticameră, Marin Iscovescu o întrebă pe Florica Budaliu dacă îl căutase între timp ovarăşul Pandele Cicănescu. Nu-l căutase nimeni. Instrucţiunile nu se schimbaseră. Ieşiră în curtea secţiei. Nori repezi alergau dinspre răsărit peste ei, soarele strălucea orbitor, cerul era de un albastru intens. Trebuiră să se prească şi să se frece la ochi, iar la primii paşi se clătiară. Ion Ceală observă că interlocutorul avea o faţă pămîntie, iar acesta că reporterul avea o faţă galbenă. Se apucară de braţ.

— Am dormit prost astă-noapte. Nu ştiu ce am de la o vreme, dar nu mai pot dormi nici măcar cu somnifere.

— E o perioadă, spuse Ion Ceală.

— Ce-ai spus ? întrebă Marin Iscovescu.

— Şi mie mi s-a întîmplat recent, spuse Ion Ceală.

— Nu aud din cauza vîntului. Dacă vrei, şi nu te superi, treci la urechea cealaltă.

Săriră nişte şanţuri şi ajunseră la automobilul care-i aştepta. Dinăuntru Lică Izescu înclină capul, fără să scoată o vorbă. Automobilul porni pe şoseaua asfaltată, pe care o clasă de elevi tocmai o curăţau de noroi. Ion Ceală îşi deschise carnetul.

— În sfîrşit, iată despre ce e vorba, spuse Marin Iscovescu atunci cînd celălalt îşi termină pregătirile. Mai întîi principiile, cred, şi pe urmă punerea lor în practică, nu ? Priveşte turnul din deal, îţi place ? Cînd ai venit prima oară aici nu exista !

Ion Ceală privi, spuse cîteva cuvinte frumoase şi sincere despre peisaj şi sublinie în carnet expresia „principiile iniţiativei".

— La baza iniţiativei noastre şi a principiilor noastre stă o realitate dramatică şi sublimă. Realitatea e că orice e viu îmbrătrîneşte. Or, se ştie că blajinii care îmbătrînesc îşi pierd o parte din capacităţile şi disponibilităţile, din energia şi elanul cu care acţionează în activitatea practică, productivă.

— E o realitate, conveni Ion Ceală, şi scrise în carnet cîteva rînduri.

— Datorită acestei realităţi, ritmul activităţii noastre ar putea scădea. Notaţi ?

— Cuvînt cu cuvînt, spuse Ion Ceală.

— S-ar putea produce chiar pagube, dereglări, catastrofe. Vă daţi seama, nu ?

— Îmi dau seama perfect de bine.

— O simplă apăsare greşită pe un buton.

— O reacţie necontrolată sau un reflex tîrziu.

— Exact. Or, acesta a fost tocmai cazul Anton Oişor.

— A declanşat o catastrofă ?

— Din fericire, nu. Accidentul a fost evitat la timp. Nea Licuţă, să opreşti lîngă excursionist.

Pe marginea şoselei mergea, în sensul lor, o femeie cu o plasă în mînă. Automobilul opri lîngă ea.

— Unde mergeţi, domnişoară ? se interesă Marin Iscovescu.

Melania Cîrjelaru mergea la spitalul din sat, unde fusese transportat Mihai Burguiu, logodnicul prietenei ei, Oana Udrea. Se prăbuşise un deal, şi el îşi rupsese piciorul. Nimic decisiv, dar pierduse sînge, şi acum, toţi prietenii şi tovarăşii de muncă mergeau pe rînd să doneze cîte puţin sînge pentru accidentat. Marin Iscovescu o invită pe fată

să se urce în automobil și-l rugă pe nea Manole să meargă mai repede pînă-n sat.

Pînă-n sat, Ion Ceală notă ceva în carnet, iar Marin Iscovescu adormi și sforăi. Se trezi în centru, la spital, cînd Melania coborî și le mulțumi, urîndu-le drum bun.

— Frumoasă fată, spuse Ion Ceală, pregătindu-și carnetul.

— Puteai să i-o spui ei.

— Mi-a fost teamă să n-o jignesc, sau să nu înțeleagă altceva.

Marin Iscovescu caută prin buzunare, scoase două pastile și le înghiți.

— Unde am rămas ?

Ion Ceală se uită pe carnet. Accidentul a fost evitat la timp.

— A, da ! Nu ne putem permite accidente și nici catastrofe, reluă el. Ele nu ar fi utile nimănui. Nu ne putem permite de fapt accidente care depind de noi. Singurele accidente demne de considerație sînt cele naturale sau cosmice, care nu pot fi încă prevăzute sau total combătute. Dar, spuse el, după o pauză care îi trebui lui Ion Ceală ca să-l ajungă din urmă cu scrisul, acești excelenți muncitori n-au greșit totdeauna, ei intră în etapa erorilor spre sfîrșitul unei vieți în care au lucrat impecabil, dăruindu-și toată energia, pasiunile și voința. E bine, e normal din partea noastră să-i înlăturăm de la ceea ce constituie chiar viața și rodul vieții lor ? Nu e normal. Dar, pe de altă parte, e normal să periclităm progresul activității noastre, edificarea podului aerian din cauza lor ? Nu e normal !

— O dilemă absolută, observă Ion Ceală, și notă ce observase.

— Pe care noi am depășit-o ! strigă Marin Iscovescu triumfător.

— Anton Oișor ! strigă și Ion Ceală.

— Nu, el va fi ilustrarea a ceea ce am făcut. Soluția, țin să precizez, este colectivă. Ideea a fost a mea, dar punerea la punct a fost executată de un colectiv lărgit. Așadar, să recapitulăm : o soluție care să satisfacă pe acești muncitori care au muncit o viață, și care pe de o parte să nu aibă nici măcar impresia, darmite conștiința inutilității lor, iar pe de altă parte, construcția podului aerian să continue în ritm ascendent. Ei, ce spui dumneata bătrîne, care ai văzut multe, e posibil ?

— Mă fierbi, spuse Ion Ceală.

— Drumul e lung, îl liniști Marin Iscovescu. Dar să punem punctul unde trebuie. Iată soluția mea, a noastră vreau să spun : deschiderea unui șantier care să fie aparent o unitate a marelui șantier al podului aerian, dar care să fie numai aparent.

— Nu înțeleg încă, se scuză Ion Ceală.

— E o plăcere vinovată a mea, și te rog să mă ierți, spuse Marin Iscovescu ; îmi lungesc explicația pentru a întări efectele. Vă deranjează dacă o scurtez ?

— Recunosc că-mi face plăcere, mărturisi Ion Ceală.

— Exact asta am dorit și eu. Așadar, am deschis un șantier care aparent este o unitate ca toate celelalte ale marelui șantier al podului aerian. Am spus aparent, și subliniez cuvîntul. El e numai aparent, și în realitate nu e o unitate corelată, ci una independentă. Autonomă, dar fără a da impresia de izolare. Această impresie e facil de obținut în condițiile în care marele șantier este un ansamblu uriaș de șantiere. Ei bine, în acest șantier care nu pare izolat, dar care e autonom, sînt transferați toți funcționarii, lucrătorii și inginerii de valoare cu activitate deosebită, care nu s-ar putea despărți de munca lor fără să sufere, dar care n-ar putea lucra în continuare fără să aducă daune mai mici sau mai mari proiectului general.

Ion Ceală rămase o vreme tăcut. Nu este un expansiv, observă Marin Iscovescu.

— Proiectul nu are nici un cusur, spuse el în sfîrșit. Vă felicit. Vă rog să-mi îngăduiți să continui eu cu amănuntele, aproape să ghicesc întreaga organizare : nimeni nu bănuiește nimic, idealul a rămas intact, fiecare își vede de treaba lui exact ca și pînă acum. Excelent, strigă el. Nemaipomenit !

— Acum parcă ar vorbi poetul, nu reporterul, punctă în treacăt Marin Iscovescu.

— Soluția dumneavoastră este de vină. Esența poeziei se află în ea.

Marin Iscovescu privea înainte zîmbind. Apăreau primele lanuri ale Bărăganului nesfîrșit.

— Și totuși, mă întreb dacă membrii șantierului nu observă că sînt toți bătrîni.

— Mă așteptam la această întrebare, spuse Marin Iscovescu și rîse. Presupun că este o întrebare retorică, calculată.

— N-a fost în momentul în care am pus-o, dar a început să fie imediat, recunoscu Ion Ceală. Iar acum așteptați să vă dau soluția.

— Mai exact, soluțiile, preciză Marin Iscovescu.

— O soluție, care e de fapt numai o explicație, ar fi aceasta : pe șantier nu se află numai bătrîni, ci și din cei mai tineri, pentru că starea de dereglare sau de epuizare nu este caracteristică numai bătrînilor. Doi : nimeni nu va observa că el însuși este la fel de bătrîn ca ceilalți. Trei : dacă se va observa, se poate da explicația celor interesați, că acest șantier este unul special, care pretinde o îndelungată experiență, pe care numai cei de față o au.

— Felicitări, spuse Marin Iscovescu și-i strînse zîmbind mîna tremurîndă.

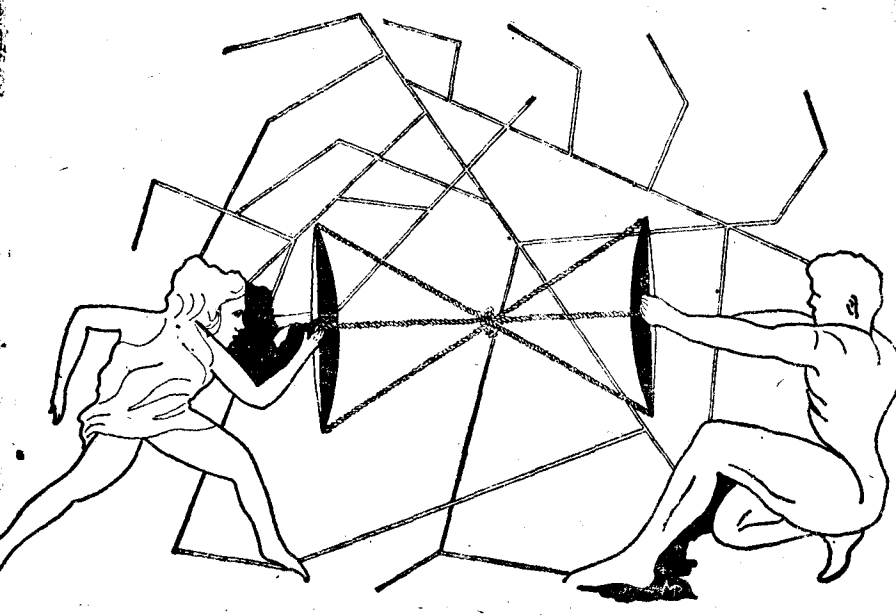

Automobilul opri lîngă o clădire izolată în cîmp, care era o stație de control al timpului. Pe micul trotuar aștepta un bărbat în vîrstă, care le făcu semn de departe cu mîna.

— Bine v-am văzut ! Anton Oișor mă numesc, spuse, către Ion Ceală.

Automobilul porni pe un drum lateral, marcat de plopi tineri. Era mîzgă, și la o curbă, automobilul derapă, ajungînd în șanț. Țipară. Se priviră : nimeni nu pățise nimic. Lică Izescu îi privi și vorbi dintr-o parte.

— Îmi pare rău, vă rog să mă iertați. Nu mi s-a mai întîmplat niciodată în cariera mea.

— Lasă bătrîne, că te știu, îl liniști Marin Iscovescu.

— Patruzeci de ani pe drumurile astea, le cunosc ca pe propriul meu buzunar.

Ceilalţi începură să rîdă, pentru a-l scoate pe şofer din starea de deprimare. Apoi coborîră şi după cîteva minute de eforturi, scoaseră automobilul din şanţ. Se scuturară, se întinseră, apoi porniră la drum. Drumul se îngusta, dar era tot asfaltat. Tîrziu, apărură primele case. Alte clădiri mai înalte se vedeau în depărtare, de asemenea schelele. Opriră la sediul administrativ. Se făcuse ora mesei şi nu găsiră decît pe Ilie Călescu, portar al cărui rol nu era acela de a păzi ceva, ci de a da informaţii. Trecură la cantină şi mîncară. Stelian Umezeanu nu se afla acolo, şi Marin Iscovescu îi propuse lui Ion Ceală o vizită prin împrejurimi. Anton Oişor rămase pe loc, să aştepte la administrativ instructajul privind noile sale sarcini. Cei doi vizitară blocul administrativ, birourile, bucătăria cantinei, magaziile, remizele, atelierele de reparaţii, intrară într-un apartament care încă nu fusese ocupat şi-i admirară confortul şi bunul gust.

— Anton Oişor ? întrebă Ion Ceală.

— Şi familia sa.

Perspectiva de la fereastră era grandioasă : Cîmpia, liziera, arţarii mai apropiaţi, micul lac, terasele cu flori.

— Cînd eram mic, mă rătăceam adeseori pe cîmpie departe, mă pierdeam adesea cu bucurie în dulci gînduri, fluturi cu feţe vesele, simboluri ale tinereţii, îmi atrăgeau privirea. Pe iarbă, în depărtare, fluturii păreau flori, dar cînd îmi simţeau umbletul, insectele amăgitoare se înălţau, găseau scăparea, scuturîndu-şi aripile, şi eu vedeam cu o dulce mirare zburînd florile. Ion Ceală închise ochii şi Marin Iscovescu îi urmă exemplul, fără să vrea.

— Mi-e somn, spuse Ion Ceală.

— Tragem un pui de somn şi pe urmă mai vedem.

Se aşezară fiecare pe cîte un pat şi adormiră pînă spre seară, cînd merseră iar la cantină. În sala cantinei urmă un program artistic al brigăzii lotului patru, aplaudat înde-

lung de asistență. Stelian Umezeanu încă nu se întorsese. Marin Iscovescu și Ion Ceală băură fiecare cîte o sticlă de vin și se amețiră. Vorbiră mult, amîndoi odată, își amintiră tot felul de întîmplări care se legau sau nu se legau de ale celuilalt, tîrziu se întoarseră spre casă ținîndu-se după umeri și cîntînd încet, să nu trezească pe cineva. Peste noapte lui Marin Iscovescu îi fu rău, pe Ion Ceală îl duru inima și ficatul, dar spre dimineață își reveniră oarecum, după un duș și după ce se bărbieriră. Merseră întîi la cantină, Marin Iscovescu bău un rachiu mic lăsîndu-l pe Ion Ceală lîngă un pahar mare și se îndreptă spre blocul administrativ. Maria Obuzian, secretara lui Stelian Umezeanu îl anunță că directorul nu era acolo, dar că venise o telegramă pentru el, de la centru.

„Sîntem informați că Stelian Umezeanu a încetat din viață. Vă rugăm să preluați temporar conducerea șantierului". Semna Pandele Plopea. Marin Iscovescu citi de mai multe ori textul și analiză semnătura. Apoi se îndreptă spre biroul lui Stelian Umezeanu grăbit, și începu să dea telefoane la diversele loturi, o chemă pe Maria Obuzian și o rugă să convoace pe toți responsabilii și pe inginerii mecanici ; adăugă și administrația, dar pentru a doua zi. Ceru și o listă cu cei bolnavi, ca și dosarul cu cererile și sugestiile diverse ale muncitorilor. În condica de reclamații nu exista nici un rînd scris. Spre amiază se duse la cantină, unde toată lumea îl cunoștea. Îl revăzu pe Ion Ceală, la un pahar, cu doi bărbați și o femeie. Toți vorbeau veseli, în același timp. Ion Ceală se ridică de la masă pentru a-l așeza lîngă ei.

— Prima mea soție, spuse el. Acum se numește Lelia Pripon. Soțul, Nicolae Pripon, ehei, ce vremuri !

— Vasile Rudu, se prezentă ultimul membru al grupului. Prietenul lui nea Pripon.

Băură și se veseliră. La un moment dat, Ion Ceală voi să-i arate lui Marin Iscovescu ceva din carnet, și descoperi că nu-l găsea.

— Nu-i nimic, pot rescrie totul. Îmi place aici, spuse el, mai tîrziu. Mă întreb dacă există posibilitatea de a fi corespondent aici pentru presă.

— Se poate, spuse Marin Iscovescu.

Cei doi își și strînseră mîinile.

— O să facem o treabă bună aici, spuse Marin Iscovescu.

— Cred și eu, întări Ion Ceală.

Cînd ieșiră afară, era noapte, cerul limpede și înghețat. Lică Izescu îi aștepta cu automobilul pornit afară. Se oprira la o căsuță pe drum, și șoferul își lăsă lucrurile.

— Cum e casa ? îl întrebă Marin Iscovescu.

— Bună, spuse Lică Izescu. Cred că o să-i placă Vasilichii.

Marin Iscovescu îl rugă să se grăbească. A doua zi avea mult de lucru, și, dacă avea el, adăugă, aveau cu toții.

IV

Marin Ciordan se ţinu de cuvînt şi-şi respectă programul stabilit de comun acord cu toţi colaboratorii. Veni de la Bălăbăneşti la ora promisă, ascultă rapoartele verbale, citi documentele sosite, dădu indicaţii, sfaturi şi informaţii pentru bunul mers al producţiei, apoi se îmbrăcă şi-i spuse Liviei Ţaţu că pleca pe ruta stabilită, pe care va putea fi găsit, dacă va interveni ceva urgent.

Mergea singur spre Ţarna şi peste două ore de mers pe jos, schelele se mai vedeau ca nişte elemente de filigran abia ridicate din orizont. Vremea era frumoasă, cerul senin. Bătea un vînt călduţ dinspre Tămădău şi Marin Ciordan îşi scoase haina şi cravata. Pe la ora prînzului ajunse la gospodăria horticolă anexă. Înaintă încet spre căsuţa mică, pierdută în viţă, clematite şi zorele. Nu era nimeni înăuntru. Pe masă văzu o vază cu flori alături de o farfurie cu fructe şi prăjituri. Lumina pătrundea prin ferestrele a trei pereţi, topită uşor de perdelele albe. Acolo locuise cîndva Lina Ţărculescu, şi pentru ea se ridicase casa, cînd florăreasa se hotărîse să se stabilească la ei. Mîncase acolo de cîteva ori cartofi copţi ; ultima dată cu două luni în urmă. Lina murise printre flori, dar nu înainte de venirea primăverii. De abia atunci îşi dăduseră seama ce însemnase ea şi munca ei. Acum venise luna mai, exista o altă cultivatoare, căreia îi semnase hîrtia de angajare,

dar pe care încă nu avusese timp s-o vadă. Secția aceasta era la fel de importantă ca și munca lor la podul aerian. De aici se trimiteau panseluțele și bănuții pentru peluzele care duceau pînă în inima șantierului, buchetele care se puneau în sufragerii și pe mesele cantinei, cele care se dădeau fruntașilor, la nunți, botezuri și înmormîntări. Nu se vorbea mult despre asta. Părea un lucru normal, dar care n-ar mai fi fost dacă ar fi lipsit după ce existase.

Nu avusese timp să treacă pe aici, și din cauza vremii. Sorin Stareț îl informase că Mara Breaza, noua cultivatoare, venise cu un soi de trandafiri care înfloreau tot anul, erau o minune, și promisese să dăruiască un buchet primului săpător din brigadă care avea să ajungă la celălalt capăt al tunelului de aducțiune. Florile n-au fost niciodată gratuite, îi spusese Sorin. De altfel, de la ea veneau la cantină și niște uriașe salate gustoase. Marin Ciordan aștepta cît aștepta ; apoi își lăsă haina pe un scaun, își luă două nuci pe care le sparse în palme, apăsîndu-le una cu alta. Părăsi camera mirosind a mere și a gutui, și o luă printre straturi căutînd să-și păstreze echilibrul. Nu întîlni pe nimeni, căută în continuare și nu vru să strige pentru a se afla că era acolo. O dîră de pămînt udată venea dinspre capătul unui rînd și o luă în direcția aceea. Dincolo de capăt, Mara Breaza sta pe vine cu cîteva piese de la pompă pe lîngă ea. Mîinile îi erau murdare de ulei ; se murdărise și pe față. Marin Ciordan dădu bună ziua și fără să mai întrebe ceva se apucă de treabă. Mara îl urmări zîmbind, iar cînd el termină rîse.

— Nu e o treabă de femeie, spuse Marin Ciordan. Sau, se corectă el, e o treabă mai dificilă pentru o femeie care n-o cunoaște. Am înfășurat filetul țevii cu niște ață ; nu e o treabă serioasă, dar o să țină cîteva ore. Trebuie tăiat capătul țevii și filetat din nou. Ai ceva scule pe aici ?

Mara nu avea. Nici nu se gîndise pînă acum, cînd lucrurile merseseră bine, că o să aibă nevoie.

— E greu pentru un om singur, spuse Marin Ciordan.

— Destul de greu. Locuitorii s-au înmulţit. Trebuie înmulţite şi florile.

— Ţi-e urît singură aici ?

— Vine în fiecare zi cîte cineva. Ca dumneata, sau din cei care ridică florile şi salata. Dar nimeni nu rămîne. Noaptea rămîn cu florile, mă plimb printre ele şi mi-e urît. Dar îmi place aici mai mult decît în altă parte şi ştiu că nimeni nu poate face mai bine ca mine treaba asta.

Înaintau printre straturi, fiecare pe cîte un strat, iar la capăt se opriră, şi de abia atunci Marin Ciordan o văzu bine.

— Doamne, spuse el, cît eşti de frumoasă !

— Ştiu, dacă o spui şi dumneata, şeful. Cînd spui că ceva este frumos înseamnă că-ţi place.

Marin Ciordan o privi în ochi şi Mara i se uită în ochi. Era cît el de înaltă şi se sărutară ţinînd ochii deschişi. Îşi simţeau pielea tare, încălzită, el îşi şterse palma, luă o lalea roşie, enormă, pe care i-o întinse dreaptă ; ea îi apucă pumnul şi-l întoarse, astfel că floarea se afla dreaptă, dar în jos. Dar cînd dădu drumul pumnului, acesta reveni ca un arc, în poziţia iniţială. Mara nu insistă, dar, mîngîind pumnul, îl aplecă şi floarea fu înclinată spre stînga ; el o lăsă puţin şi-l înclină spre dreapta.

— Vino să-ţi arăt florile şi să le vedem. Îţi plac florile ?

— Şi florile şi parfumurile lor. Parfumurile înalţă sufletul, nu sînt şi totuşi devin amintiri de neuitat ale întîmplărilor din viaţă.

Mara zîmbi, mîngîind o verbină cu spatele mîinii, ast-

fel încît el să vadă gestul. Marin Ciordan rupse o renunculă asiatică și i-o puse în cealaltă mînă. Mara voi să rupă un lujer înflorit de oxalis, dar se răzgîndi, și rupse o foaie de ferigă.

— O merit, spuse el, sprijinindu-se de o răchită.

Înaintară pe o cărare, și ea îi dădu o rezeda, iar el i-o întoarse, prinzîndu-i în păr un buchet de viorele.

Marin Ciordan apucă o specie ciudată de lăptucă cu flori galbene, eruca sativa, ea o primi, îl sărută, după ce-i puse la ureche o margaretă mică, dublă, și un fir de liliac. Erau sub un mirt, și ea se lăsă pe iarbă. Se uitară amîndoi deodată la un capucin cu culori duble-galben dublat de un castaniu-auriu, din care el nu mai văzuse niciodată. Chiar Mara mărturisi că le cultivase văzîndu-le pînă atunci numai bobocii, așa că trăia cu el minunea aceea de nici unul cunoscută pînă atunci. Mai tîrziu, Mara puse între buzele lor o tuberoză. Cînd putu vorbi, îi spuse :

— Parfumul acestei flori are încă ceva în plus, cu neputință de precizat în ce constă acest ceva, dar numai noaptea, sub clar de lună, cînd cîntă privighetoarea.

— De ce oare ?

— Pentru că noaptea plăcerile depășesc și mai mult grijile. Acel ceva în plus vine atunci în locul grijilor.

Marin Ciordan voi s-o strîngă din nou în brațe, dar ea scăpă, și-l atinse ușor peste obraz cu o floare de șofran. El se întristă, și văzîndu-l așa, Mara îl făcu să se așeze lîngă un strat de unde venea un parfum necunoscut, delicios. El cercetă locul căutînd o floare uriașă care să fi răspîndit acest miros puternic, dar nu văzu decît niște tufișuri drăguțe de un verde blînd, pe fondul căruia abia se detașau niște spice de un albastru stins ; se apropie de aceste spice și văzu că florile cu care erau încărcate erau ușor întoarse spre soarele pe care păreau să-l privească cu iubire. Era heliotropul peruvian. Mara se oprise lîngă un pîlc de

acacia, dar Marin Ciordan se ridică și o trase de mînă mai încolo. El îi dădu o garoafă, și ea înaintă lîngă el, filtrîndu-și prin floare aerul pe care-l respira ; din cînd în cînd i-o lăsa și lui să respire ; se opri numai odată lîngă o tufă de stuf de cîmp și el o privi lung, cu ochii abia deschiși. Ajunseseră lîngă căsuță ; Marin Ciordan nu voi s-o urmeze imediat, privind numai căsuța. Mara se opri înainte de a intra, și se întoarse lîngă el.

— S-ar spune că florile sprijină casa, spuse el.

Ea i se lăsă cu spatele pe piept și priviră împreună plantele și florile care acopereau pereții.

— E numai o impresie. Glicina e o plantă tandră și delicată, o liană și pentru ca să trăiască și să crească are nevoie să fie susținută și adăpostită la picioarele unui zid spre miazăzi. Cîteodată, florile palide cad ca o ploaie moale lîngă zid, dar trebuie să fii aici ca să prinzi clipa.

Brațele ei îi încolăciră umerii și capul i se sprijinea pe gît.

— Acolo vezi iasomia roșie indiană. Și ea e slabă, se sprijină pe o viță, pe care o înfrumusețează cu florile ei delicate.

Își prinsese degetele după gîtul lui, îl legase și cu picioarele și așa, atîrnată, își lăsă capul pe spate, părul atîrna ca ramurile unei sălcii.

— Și dincolo de capul meu, privind spre celălalt zid, vezi taminerul, și el e slab, și are nevoie de sprijin.

El o duse așa pînă în casă, și acolo ea se desprinse. Luă din vază iarba neagră, și o aruncă pe fereastră ; ea nu spuse nimic, dar dispăru cîteva minute și reveni cu un maldăr de pelin și izmă acoperită cu o pulbere fină, ca o pudră. Mîncară, apoi Marin Ciordan dormi puțin pe un pat mirosind a busuioc. Cînd se trezi era spre amurg.

— Trebuie să pleci, spuse ea. Probabil că lumea te așteaptă.

— Trebuie, o îngînă Marin Ciordan și repetă cuvîntul mai tîrziu, cînd ținea cu amîndouă mîinile o ramură de salcie pletoasă trecută după gît.

Mara știa un drum mai scurt spre șosea. Înainte însă de a ajunge acolo, se mai opriră sub un stejar bătrîn. Un izvoraș frumos răsărea susurînd chiar dintre rădăcinile stejarului vechi ca lumea ; firul de apă sălta din cascadă în cascadă, pe sub lungi brazde de verdeață pe care nu le părăsea decît pentru a înainta molcom într-o cîmpie largă; acolo apărea ochilor vrăjiți ca un lung fir de argint ; pe partea dinspre miază-zi strălucea ca albastrul cerului miozotisul, aplecîndu-se ca și cum ar fi vrut să se oglindească în cristalul acestei ape a cărei puritate nu putea fi de nimic întrecută. Dar Mara îl chemă să-i arate efemeridele din Virginia, ale căror flori nu trăiesc decît o clipă. Marin Ciordan le privi și le văzu cum mureau și cum înfloreau mereu altele pentru ca să se stingă.

— E ca viața, spuse el.

— Nu e ca viața, ci ca viața unuia singur. Viața se continuă prin toate, și ele înfloresc din aprilie pînă la sfîrșitul lui octombrie.

— E frumos, spuse Marin Ciordan, e minunată viața lor ca și a noastră, și Lucian Blaga a spus-o mai bine decît oricine

„Viața mea !
O clipă de-ar fi fost să ție.
Am întrerupt cu ea
o veșnicie“.

Ajunseseră la marginea grădinii dinspre șosea, de unde se vedeau și se auzeau camioanele. Se strînseră unul în altul și după un timp, cînd el îi dădu bucheţelul de miosotis, Mara îi spuse :

— Îmi pare rău că nu mi-ai putut da flori potrivit tuturor orelor.

În prima oră, un buchet de trandafiri abia înfloriți.

La două, un buchet de heliotrop.

La trei, un buchet de trandafiri albi.

La patru, un buchet de hyacint.

La cinci, cîteva flori de lămîi.

La șase, un buchet de lotuși.

La șapte, un buchet de cafeluțe.

La opt, mai multe flori de portocal.

La nouă, frunze de măslin.

La zece, frunze de plop.

La unsprezece, un buchet de filimică.

La douăsprezece, un buchet de pansele și violete.

Dar noi lucrăm în lumi diferite, și ne iubim lumile pentru care sîntem indispensabili.

Se sărutară, apoi se despărțiră. Ea se întoarse și văzu că Marin Ciordan rămăsese pe loc. Atunci el rupse o tufă de vîsc și i-o puse în brațe, apoi se depărtă, făcîndu-i din cînd în cînd cu mîna. De la marginea șoselei un camion care se întorcea cu nisip, condus de Sava Țăndărescu îl duse pînă la sediul încadrat de castani indieni. Acolo nu se întîmplase nimic deosebit. Totul mersese în regulă, ba mai mult, se anunțase depășirea planului de înaintare cu doi metri la tunelul de aducțiune. Livia Țațu plecase. Pe birou se afla o dalie mare, roșie. Marin Ciordan închise ochii și-i ținu așa mult timp, fără efort.

Se făcuse noapte cînd se găsi în camera sa. Se îndreptase pe jos către bloc, parcă întîrziind să ajungă. Luna se vedea enormă, la orizont spre Bulbănești. Din golurile reci de haos se desprinsese o pace adîncă și peste toate se întindea treptat al nopții repaos ; se scuturau merii de floare, cărarea întreagă părea ninsă și-n pacea nesfîrșită a serii cîte o stea desprinsă, cădea. Cînd intră în ca-

meră, rămase cu spatele lipit de ușă. Pe masă, peste planuri, dosare și ziare, se afla un buchet de flori. O coardă de salcie strîngea un inel de salbă-moale, ale cărei fructe mici, roșii, străluceau intens ; acest inel, petrecea la rîndu-i un inel de albăstrele frumoase ca un cer fără nori. În mijloc se aflau un trandafir roșu și unul alb. Abia după ce-și șterse lacrimile, Marin Ciordan observă că sub buchetul pe care-l ridicase se afla un altul mai mic, format din veronici, balsamină, avînd în mijloc o giroselă. Și sub acest bucheţel, o petală singură de trandafir. Marin Ciordan părăsi camera și o luă de-a lungul aleilor spre sediu. Adună niște ștevie de grădină și lăsă vorbă ca primul conducător de camion care se îndrepta spre balastieră să o lase la ferma Marei. Se întoarse apoi acasă, visă privighetori și niște flori gigantice parfumate, în jurul cărora zburau asemeni unor fluturi alte floricele și petale de toate culorile. Se sculă de dimineață vesel, fără nici o umbră de oboseală, și se pregăti pentru întrunirea conducerilor tuturor colectivelor schimburilor.

Acolo, în sala mare și luminoasă analizară diferite probleme, și în încheiere luă cuvîntul Marin Ciordan, directorul general.

— Iată cum stau lucrurile, spuse Marin Ciordan, cînd cele cîteva sute de persoane se așezaseră bine pe scaune și se liniștiseră. M-am îndrăgostit.

În sală izbucniră aplauzele și chiuiturile, dar aproape la fel de brusc se terminară, lăsînd locul unei tăceri respectuoase, astfel că Gavril Sascu nu fu nevoit să bată cu stiloul în cana cu apă.

— Iată însă care sînt datele problemei, reluă Marin Ciordan. Am certitudinea că iubesc și că sînt iubit ; dar în aceeași măsură, am certitudinea că nu ne merităm unul pe celălalt.

— Vă iubiți ? îl întrerupse Gheorghe Almășan.

— Reciproc, bineînțeles. Dar există o serie de aspecte pozitive care ne despart. Un om este purtătorul unui nume care poate fi al unei familii glorioase, prestigioase, demne de veneraţie, cu o tradiţie recunoscută, și înainte de toate fiul faptelor sale.

— Ești un om iubit și venerat, spuse Pamfil Toțescu.

— Știu, spuse Marin Ciordan, și mă mîndresc cu acest lucru așa cum vă mîndriți și voi cu el. Tocmai de aceea, mă întreb dacă îmi pot permite să aspir la împlinirea unei iubiri alături și printr-o ființă care este și ea atît cît faptele sale demne și utile tuturor. Eu sînt fiul unic al unei familii cu care toți ne mîndrim și sînt de asemenea, fiul faptelor mele. Dar nu pot fi eu luat drept fiul familiei atunci cînd sînt eu însumi ?

— Purtătorul unei tradiţii are misiunea nobilă de a-și onora tradiția, fiind pentru toți un exemplu, aranjîndu-și faptele astfel încît să ofere demnității și prestigiului o continuitate, declară Dumitru Vervenghiu.

— Da, dar va mai fi el însuși ? Nu va putea fi privit fie prin confruntare cu tradiţia, ori nedemn de ea, ori dimpotrivă sfidînd-o la fel de mult și îndepărtîndu-se de ea prin orgoliul unor fapte și mai mari, mai demne de laudă ? Dacă acesta este un aspect al problemei, atunci un altul privește armonizarea datoriei cu pasiunea.

— Trebuie să ne gîndim, într-adevăr, la această problemă, spuse Petru Boscoteanu.

— Ești cel mai bun conducător de sector, strigă Mia Trufinescu. Noi ne mîndrim cu tine.

— Așa cum te mîndrești și tu cu noi, precizează Elena Ulea.

— Nu începe nici o discuţie, spuse Tase Tutan.

— Nu cred că vă îndoiți de bucuria pe care mi-o faceți vorbindu-mi astfel, spuse Marin Ciordan. Am condus acest sector al podului aerian cu toată dragostea și pri-

ceperea mea, cu energia și posibilitățile mele, bucurîndu-mă în același timp că am avut posibilitatea să mi le impun, pentru noi toți. Dar aceasta e problema...

Marin Ciordan se opri, cu privirea spre fundul sălii, frecîndu-și cu palma fruntea, încercînd parcă să-și întindă cutele adunate în nopți de tensiune și muncă bărbătească. Prelungi tăcerea pe care ceilalți n-o întrerupseră și nu-i grăbiră sfîrșitul.

— Aceasta e problema pusă în termeni foarte exacți: oare nu mai există nici un altul mai bun decît mine pentru funcția de conducere ?

În sală se auzea bîzîitul unei muște. Capetele se întorceau unele spre altele încet, apoi mai toate coborîră. De afară pătrunse mai întîi aproape imperceptibil, zgomotul motorului unui vehicul de transport care crescu, apoi se stinse : venea dinspre Balș și peste cîteva ore avea să ajungă la Tuțulești.

— Să ne facem un profund examen de conștiință, spuse Marin Ciordan. Chiar nu există unul mai bun decît mine ? Vă întreb deopotrivă ca șef și ca tovarăș al vostru.

Tăcerea se prelungi, grea. Toți ochii priveau spre prezidiu. Pînă și musca zbura acum fără zgomot, în jurul unei lămpi. Apoi, Florin Vindereu se ridică greu ținîndu-se de scaun.

— Eu sînt mai bun decît șeful nostru, decît dumneata, tovarășe Marin Ciordan. Acum e momentul să o afirm.

Nici nu-și termină bine cuvintele, cînd un ropot de aplauze fu amestecat cu acela al vorbelor strigate. Zeci de mîini se ridicară atunci, aproape simultan, unele agitîndu-se pentru ca posesorii lor să fie mai repede remarcați.

— Eu sînt mai bun decît dumneata, Marin Ciordan şi decît dumneata, Florin Vindereu, spuse Lache Şerpeleacu.

În minutele care urmară, luară cuvîntul pentru a spune exact acelaşi lucru : Smaranda Burdălescu, Teofil Buhăianu, George Sieu, Ion Chiţimian, Titus Rişnea, Paul Bobaia, Radu Ştevianu, Marin Aizescu, Bujor Cănescu, Mihai Conduratu, Cristache Cristache, Richard Orber, Matei Mitică, Niculae Ciocrac, Florentin Văleanu, Valeriu Ţipilescu, Lucia Tarcea, Andrei Mămuloi, Dorel Botei, Mirel Balabancea, Viorel Bosneagu, Ionela Şotrileanu, Cornel Boroaia, Liviu Rebreanu, Ion Nae. Mişu Bruiu, însărcinat de prezidiu să conducă adunarea, avu în sfîrşit cuvîntul.

— Să ne înţelegem. Vă iubim, vă stimăm, şi vă credem aşa cum ne credem toţi unii pe ceilalţi. Dar nu există nici o posibilitate de a dovedi prin vreo probă că unul este mai bun decît altul, fără a aduce vreo jignire cuiva. Avem două soluţii : sau să tragem la sorţi pe cel mai bun, sau să ne sacrificăm unul, după un examen la fel de profund al calităţilor noastre în raport cu ale celorlalţi.

— Am o propunere, spuse Marin Cataloi, ridicîndu-se. Nu cred că e cazul şi nu ţine de demnitatea noastră tragerea la sorţi.

Imediat se auziră aprobările şi aplauzele. Preşedintele prezidiului aprobă şi urmară alte minute de tăcere. Apoi se ridică Mihai Conduratu.

— Eu mi-am făcut examenul de conştiinţă şi pot afirma de aceea sigur de alegerea mea : vă rog să-mi acceptaţi renunţarea.

Imediat izbucniră aplauzele, şi alte mîini se ridicară. Cristache Cristache, care rămase ultimul, renunţă la rîndu-i şi-i făcu elogiul lui Mihai Conduratu care renunţase primul, propunîndu-i să preia conducerea. Mihai Conduratu

lăsă să se potolească noul ropot de aplauze, apoi spuse că merita să fie luat în considerație faptul că Cristache Cristache rezistase mai mult decît toți, rămînînd ultimul în seria renunțărilor ; Cristache Cristache se ridică din nou, precizînd că rămăsese la urmă din motive normale de politețe, oferindu-le astfel altora posibilitatea de a renunța. Dar că, argumentele lui Mihai Conduratu fiind fără îndoială importante, el acceptă cinstea care i se va acorda. Abia atunci, președintele prezidiului observă că Florin Vindereu din sală și Marin Ciordan de la prezidiu plîngeau.

— Colegii noștri Marin Ciordan și Florin Vindereu plîng, anunță el pentru toată sala.

— Plîng de bucurie, spuse Florin Vindereu. Plîng pentru că știu că există printre noi atîția tovarăși buni, unul și unul, la fel de buni ca și mine.

Marin Ciordan se ridică de la locul său și veni la Florin Vindereu să-i apuce mîinile, amestecîndu-și lacrimile și brațele angrenate în mișcări convulsive. Cristache Cristache se apropie și el de cei doi, dar hohotele îl înăbușiră înainte de a se lipi de ei. Curînd întreaga sală plîngea, se priveau în ochi și-și adunau lacrimile cu buzele și cu degetele. Iar mai tîrziu Mișu Bordea anunță că adunarea se terminase.

Marin Ciordan se îndreptă spre florăria localității și avu bucuria să vadă că în acel moment magazinul Saftei Vîrloveanu era invadat numai și numai de călină albă ca zăpada viscolită în munți și lăcrămioare. Își făcu singur un buchet, și-l trimise printr-un camion înaintea lui spre Malul cu flori, de unde florile tocmai veniseră.

V

Ca mai totdeauna după sărbători, Mihai Voin se îngrășase cu cîteva kilograme de care voia să scape cît mai repede, într-un mod util. Se gîndi la una din posibilitățile nefolosite încă : să doneze ceva sînge. Avea încă timp liber pînă la intrarea în schimb, căci lucra acum la frontonul Vicoieni al podului aerian. Dar Lica se dusese la Țăudeni să-și vadă un prieten pe care-l iubea mult, și el rămăsése cu Raluca și Ilinca acasă. Fetițele dormeau, e drept, un somn profund, concentrate parcă, își spunea Mihai Voin privindu-le, dar nu-și putea permite să le lase singure. E drept că operația aceasta de supraveghere devenea tot mai plăcută, dar nu era imposibil ca ea să fie făcută și de altcineva, care ar simți o mare plăcere făcînd-o ; în același timp, i-ar fi îngăduit și lui la rîndu-i să facă un bine bun și pentru el. Se îndreptă în vîrful picioarelor spre fereastră. Văzu piața în care oamenii începuseră să se adune. Apartamentul lor, ca și al oricăruia dintre cei care se aflau în aceeași situație, dădea în piața Belguni. Acolo se adunau toți cei care aveau un timp liber oarecare și așteptau să găsească pe cineva căruia puteau să-i fie de vreun ajutor.

Tot în vîrful picioarelor, Mihai Voin se duse la ușă, pe care o deschise cu răbdare. Uitîndu-se încă odată îna-

poi, coborî în viteză scările. Deși era grăbit, ajută orbului Grigore Șilindean să traverseze și bătrînei Nadia Belcea să se urce în autobuz, iar înainte de a ajunge în piață, se oferi să dea cîteva informații unui străin care căuta o stradă. Se amestecă în sfîrșit printre cele cîteva zeci de persoane, tineri, bătrîni, copii, fete și femei care așteptau discutînd liniștit și dădu bunăziua. Salutul său iscă un murmur ; se auziră apoi strigăte voioase, chiar cîteva chiuituri și o fluierătură. Erau cu toții calmi și senini înainte: acum erau la fel, doar o lumină puternică făcea ca tuturor să le strălucească ochii de speranță și bucurie. Mihai Voin, fără să spună ce intenționa să facă, se opri în fața fiecăruia și îi strînse mîna, dăruind după vîrstă și după chip cîte un zîmbet, fără să uite că marea artă care pornea din inimă era aceea sinceră de a fi surîzător pentru toți, dar oferindu-i fiecăruia exact surîsul care i se potrivea cel mai bine. Simțea în atingerea palmei celorlalți toată ființa sa și ființa în genere. Într-o asemenea situație, cîndva gîndise că de fapt simțindu-l pe celălalt se simțea de fapt numai pe sine, celălalt fiind făcut numai pentru a se simți pe sine ; nici nu terminase de gîndit această idee și se gîndise la contrariul ei, și la faptul că el era celălalt.

Dar ceea ce simțea nu se putea constitui în timp ; totul dură puțin, atît cît trebuia ; și pînă la urmă ajunse la mîna acelei bătrîne cu părul alb și fața brăzdată de timp, îmbrăcată în haine de țară. Mîna ei rămase în mîna lui, căci mîna lui Mihai Voin parcă nu mai voia să se dezlipească de a ei. Era ceva tainic și familiar, o căldură pe care-o cunoștea fără să știe de unde și care venea parcă din drojdia sîngelui și din fundul pămîntului.

— Sărut mîna mamă bună.

— Mama Utchia mă cheamă, spuse ea, punîndu-i mîna cealaltă deasupra.

— Să mergem, mamă bună, spuse Mihai Voin.

Ceru iertare celor de față, pentru că nu putea să-i ajute și pe ei, dîndu-le un bine de făcut, și le ură mult noroc în partea din zi care le mai rămăsese. Bătrîna își strînse marama neagră cu ciucuri bogați și groși, își încheie haina cafenie de postav și le ură la rîndu-i celor rămași, cu aceleași cuvinte, dar rostite mai rar.

Pe scurtul drum de făcut, Mihai Voin îi explică intențiile lui, și mama Utchia le trăi pe ale ei, fără să i se spună ceva. Cînd ajunseră sus, Mihai Voin își găsi fetițele treze, aruncîndu-și una alteia jucăriile. Cînd îi văzură, încetară.

— Trebuia să mai dormiți.

— Nu depinde de noi, spuse Ilinca Sideria, care avea patru ani.

— Am venit cu mama bună, le spuse el.

— Ziua bună mamă bună, strigară fetele deodată. Ne faci clătite ?

— Vă fac.

— Și gogoși ?

— Și.

— Și tort.

— Și.

Mama Utchia se îndreptă cu ele spre bucătărie. Din ușă se întoarse spre Mihai Voin, zîmbind și-i făcu cu mîna. El își apropie mîinile ca pentru rugăciune și plecă.

Mama Utchia le făcu ceea ce-i ceruseră și le învăță cum să le facă ele singure. O ajutau și ele cît puteau și ea le dădea numai sarcini pe care ele le puteau îndeplini repede și fără să-și dea osteneală mare, dar care cereau gravitate. După ce se săturară, reveniră în camera de joacă și de dormit a fetițelor. Ele doriră mai întîi să le pieptene părul ca atunci cînd era ea mică, în urmă cu o sută de ani, apoi ea trebui să le explice ce înseamnă o

sută de ani. Raluca voi să-i pieptene părul cum îl aveau ele acum, dar Ilinca o opri. Fetițele îi cerură ghicitori și cîntece. Ea le cîntă cîntece nemaiauzite, care le rămaseră de atunci în fundul sufletelor ; le spuse ghicitori iscusite pe care ele nu le ghiciră, dar pe care aveau certitudinea că puteau să le ghicească și că numai întîmplător nu reușiseră să le ghicească. Și ajunseră în sfîrșit la poveste. Mama Utchia se așeză într-un scaun și ele se întinseră fiecare în paturile lor. Bătrîna rămase un timp tăcută, privind parcă dincolo de pereți.

— A fost odată ca niciodată, spuse Ilinca nerăbdătoare.

— Că de n-ar fi nu s-ar mai povesti, completă Raluca.

— A fost odată un împărat, spuse Ilinca.

— Normal, replică Raluca.

— Avea trei băieți !

— Ba avea o fată !

— O fată sau trei fete, din care una era Ileana Cosînzeana.

— Și ea era tocmai bună de măritat, dar nu știa cu cine.

— Cu Făt-Frumos, normal.

Replicile creșteau una din alta, prin fetițele însele, fără nici un cuvînt al bătrînei, care încuviința doar, clătinîndu-și capul cu părul alb și bogat. Cînd terminară prezentarea personajelor, se opriră, uitîndu-se una la alta. Buna Utchia le lăsă să aștepte puțin, pînă ce ajunseră s-o întrebe ce este cu povestea.

— Fata de împărat voia să se mărite, dar numai cu cel care-i va aduce rodia fermecată din grădina de la capătul pămîntului.

— Aha, strigară fetele și. încurcîndu-se, completară : și doar Făt-Frumos merge pînă acolo.

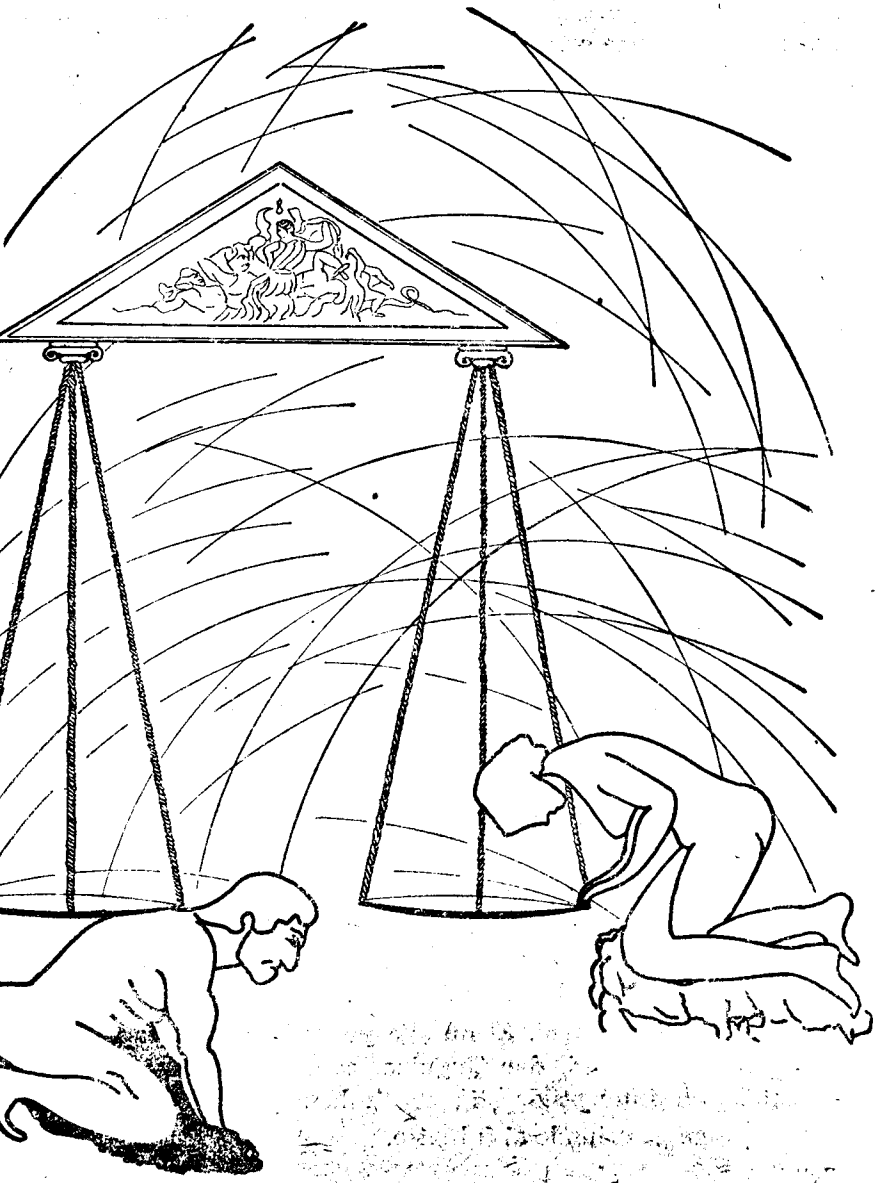

— Exact, spuse buna Utchia. Grădina fermecată fusese creată anume pentru el.

— Pentru ce e bună rodia fermecată ? întrebă Raluca.

— Normal, spuse Ilinca, pentru construcţia podului aerian.

— De atunci se construia podul la care lucrează tata?

— De atunci, spuse buna Utchia, şi chiar de mai înainte.

— Tu erai pe lume atunci ?

— Nu, dar era buna mea.

— Atunci e mult.

— N-a trecut mult timp, dar e mult, spuse Ilinca.

— Şi mai departe ? întrebă Raluca.

— Nu mai întrerupe, spuse Ilinca.

— Atunci Făt-Frumos îşi luă tot ce trebuia pentru un drum lung, şi pentru întoarcerea de la capătul drumului, spuse ziua bună tuturor, îşi sărută părinţii pe amîndoi obrajii şi luă drumul de la început. Cînd se află în afara cetăţii, nu ştiu încotro să apuce. Şedea el sub un copac şi adormi ; cînd se trezi, lîngă el se afla un tînăr ca şi el, care dormea. Cîteva muşte îi bîzîiau pe lîngă nas ; Făt-Frumos le îndepărtă şi astfel îi prelungi somnul. Cînd celălalt se trezi, îi dădu bunăziua şi îi mărturisi că şi el, pînă ce adormise îi păzise somnul lui Făt-Frumos. Era Ţugulea, fiu de împărat şi prinţ.

— Unde mergi fiu de împărat ?

— La capătul pămîntului, să iau rodia fermecată.

— Atunci să mergem împreună dacă vrei, o vreme. Şi eu tot acolo merg, dar numai să văd.

Făt-Frumos se învoi. El nu ştia pe unde se afla capătul pămîntului lumii, dar Ţugulea, care vorbise înainte cu înţeleptul înţelepţilor ştia ceva : la capătul lumii se putea ajunge pe oriunde ai fi luat-o.

Porniră la drum, şi merseră ce merseră şi pe urmă iar merseră,

— Zi de vară pînă-n seară, spuse Ilinca.

— Peste nouă mări şi nouă ţări, nouă ape şi nouă munţi.

— Şi ajunseră la marginea unei păduri. La marginea acestei păduri se afla o vrăjitoare bătrînă care-şi arăta gura ştirbă, încercînd să rîdă, atunci cînd îi văzu.

Cei doi tovarăşi de drum îi dădură ziua bună şi o întrebară dacă ţineau drumul cel bun către capătul lumii.

— Era Baba Cloanţa Cotoroanţa, strigă Raluca.

— Normal, spuse Ilinca, nici nu mai încape vorbă.

— Baba Cloanţa Cotoroanţa le arătă pădurea cu fiare rele şi le spuse că prin mijlocul ei ducea drumul către marginea lumii. Dar pădurea era deasă-deasă, că nici degetul nu putea trece printre doi copaci şi întinsă de nu i se vedeau marginile. Tovarăşii şedeau în faţa ei şi se gîndeau, dar puneau degeaba mintea la lucru, ca să afle cum ar putea-o străbate. Făt-Frumos, care ştia acum că se poate ajunge pe oriunde la marginea lumii îi zise tovarăşului să pornească înapoi şi să încerce pe altă parte. Lui Ţugulea îi umbla capul la acelaşi lucru, doar că-i părea rău de vremea pierdută.

Baba Cloanţa Cotoroanţa, care era o vrăjitoare meşteră, le citi gîndurile.

— Haideţi în casă şi vă ospătaţi, şi pe urmă mai vedem noi.

Cei doi tovarăşi adunară vreascuri de la marginea pădurii pînă ce făcură un morman mai mare decît casa vrăjitoarei ; focul ardea, înăuntru, ierburi bolboroseau în apă. Masa era goală, dar pînă întoarseră ochii pe pereţi ea se umplu cu toate bunătăţile.

— Făcea mai bine ca tine plăcinta ?- întrebă Raluca.

— Evident că nu, spuse Ilinca Sideria, care folosea toate vorbele tatălui ei.

— Se ospătară ce se ospătară, dormiră și se odihniră amîndoi odată. În timpul somnului, Baba Cloanța Cotoroanța le tăie cîte o șuviță de păr, împleti șuvițele și le băgă într-o nucă. Cei doi feți se deșteptară, mulțumiră babei și voiră să plece înapoi.

— Stați, încotro o luați ? Sau v-ați răzgîndit ? Prin pădure e drumul cel mai scurt spre marginea lumii.

— O fi, zise Țugulea, dar nu pentru noi.

— Ba e și pentru voi, spuse Baba Cloanța Cotoroanța, care scoase din broboadă nuca și spunînd cîteva cuvinte în barbă o aruncă spre pădure.

Dintr-o dată pădurea dispăru, iar la picioarele babei rămăsese o perie deasă. Ea le dădu peria și le spuse ca după fiecare zi de drum să arunce cîte un fir de păr din perie în urmă.

Tovarășii se minunară ce se minunară, mulțumiră frumos cotoroanței, și o întrebară cum ar putea-o răsplăti pentru binele făcut.

— Într-un singur chip, spuse cotoroanța. Pomenindu-mi numele și chipul din cînd în cînd, cînd se va întîmpla.

Voinicii porniră la drum, grăbindu-se să recîștige zăbava din ziua trecută. Și zilele trecură, dar ei nu uitară să arunce cîte un fir de păr. Și cu fiecare fir de păr pădurea creștea în urma lor așa cum fusese, și strigătele jivinelor se auziră din nou ca mai înainte. Și merseră ei și merseră ce merseră și iar merseră...

— Nouăzeci și nouă de ani, nouăzeci și nouă de zile, completă Ilinca.

— Peste nouă mări și nouă țări, spuse Raluca.

— Nu merge, spuse Ilinca.

— Zi de vară pînă-n seară !

— Așa da, e posibil, o aprobă surioara.

— Și ajunseră la capătul pădurii cînd peria rămase fără un fir de păr. Se bucurară mult feții, se sărutară și merseră mai departe, iar peste trei zile și trei nopți aveau înainte un pustiu de nisip cît văzură cu ochii. Iar la marginea pustiului era o gaură mare cît toate zilele. Nici nu se uitară bine la ea, că din depărtări se auziră răcnete și șuierături cum nu mai auzise nici un om pînă la ei. Apoi apărură cei trei frați balauri, toți cu cîte trei capete care de care mai fioroase și toate capetele răcneau și șuierau deodată. Cei doi feți frumoși dădură bunăziua și frații balauri îi răspunseră, întrebîndu-i ce căutau acolo.

— Mergem la marginea lumii.

Balaurii își mișcară capetele în tot felul și apoi întrebară într-un cor cu toate gurile lor :

— Și ce să faceți acolo ?

— Să luăm rodia fermecată, spuse Ilinca.

— Și să atingem marginea lumii, completă Raluca.

Capetele balaurilor se mișcară iarăși fiecare în alt fel, astfel că feții frumoși nu putură înțelege nimic.

— Drumul duce chiar prin mijlocul pustiului către acolo, spuse capul capetelor, adică capul din mijloc al celui mai mare dintre balauri. Pustiul n-are apă și n-are sfîrșit, și cît vezi cu ochii e plin de năluci.

— Ce sînt nălucile ? întrebă Raluca.

— Fantome, spuse Ilinca.

— Ce sînt fantomele ?

— Tot niște blajini și alte lucruri care se văd dar nu sînt.

— Tu le-ai văzut ?

— N-am fost în pustiu.

— Atunci feții frumoși se gîndiră cu părere de rău la drumul făcut și la calea-ntoarsă și la un alt drum pe care trebuiau să-l caute ca să ocolească pustiul fără margini.

Dar chiar și cel mai mic dintre capetele balaurului cel mic le citi în suflet. Scoțînd foc pe nări și scîntei printre dinți le spuse :

— Pînă una-alta haideți la noi să mîncați ceva și să vă odihniți și pe urmă om mai vedea.

Călătorii mulțumiră și intrară cu balaurii în gaura lor, pătrunseră prin peșteri uriașe și ajunseră în fața unei mese fără de seamăn de mari și de îmbelșugate. Se ospătară pe cinste și cîntară împreună cu balaurii cîntece frumoase și plăcute. Apoi adormiră cu toții, în afară de balaurul balaurilor care le adună firele de pîine din barbă. A doua zi în zori erau cu toții afară. Soarele strălucea și nisipul nesfîrșit scînteia, cînd alb, cînd roșu, cînd galben, și deja căldura strînsă în el putea să topească fierul. Feții frumoși mulțumiră balaurilor și vrură să-și facă drumul întors, dar balaurul balaurilor li se puse în cale.

— Stați, ce faceți ? răcni el.

Luînd firele de pîine adunate din bărbile voinicilor, le aruncă spre pustiu și îndată pustiul pieri din fața ochilor lor uimiți. Iar lîngă ghearele cît o casă ale balaurului balaurilor se afla o sarniță mică cît un degetar.

— Luați sarnița aceasta și drumul să vă fie ușor ! Băgați numai de seamă, ca la sfîrșitul fiecărei zile să aruncați un bob de sare și numai unul în spate.

Feții frumoși vrură să știe cum să le mulțumească.

— Într-un singur fel, spuse balaurul balaurilor : pomenindu-ne numele din cînd în cînd, cînd nu va fi nevoie.

Tovarășii își luară încă o dată rămas bun și porniră la drum. Și merseră, și merseră ce merseră.

— Știm, spuse Ilinca, șaptezeci și șapte de ani și șaptezeci și șapte de zile.

— Și aruncau în fiecare seară cîte un bob de sare în urmă și pustiul creștea în urma lor ca înainte.

— Așa a fost. Și așa au ajuns înaintea unui munte care era mai înalt decît oricare alt munte, iar vîrfurile lui ascundeau lumina soarelui și chiar stelele. Feții voinici nu mai vedeau, se țineau de mînă să nu se piardă în beznă și părerile de rău îi cuprinseră iarăși, gîndindu-se că dacă s-ar fi întors n-ar mai fi avut cum să străbată nici pustiul și nici pădurea. Ședeau așa ca și orbi, cînd un vînt năpraznic îi doborî cu fețele printre pietrele colțuroase.

— Mi-e frică, spuse Raluca.

— Și lor le era. Apoi vîntul se opri, și zmeul zmeilor le apăru în față, uriaș cît muntele munților. Cînd scoase primele vorbe, cei doi tovarăși fură din nou trîntiți printre pietre de vîntul năpraznic ieșit din gura lui odată cu cuvintele. Făt-Frumos și Țugulea îl lămuriră că mergeau la marginea lumii, fiecare cu o anume dorință să ajungă acolo.

— Știm ce a spus fiecare zmeului zmeilor, spuse Ilinca.

— Nu mai întrerupe, strigă Raluca. Și eu știu, dar cît timp ai întrerupt-o tu pentru ca să spui că știi și cu cît te-am întrerupt eu pe tine, buna Utchia putea să spună ce știam și noi.

— Așa că după ce-i ospătă, călătorii obosiți și sătui adormiră. În timpul somnului, zmeul zmeilor le luă cîte un fir de praf din gene. A doua zi se treziră și vrură orbecăind să ia drumul înapoi. Zmeul zmeilor aruncă spre munte firele de praf făcute cocoloș cu o lacrimă și muntele pieri din fața ochilor, iar la picioarele lui rămăsese o pietricică sclipind negru.

— Drum bun și aveți numai grijă să aruncați pietricica în urmă, după o mie de zile și o mie și una de nopți. Răsplată ? șuieră el. Răsplata pe care-aș dori-o e să-mi pomeniți numele și înfățișarea cînd veți vorbi cu ai voștri, cine știe unde și cînd.

Drumeții mulțumiră și făcură așa cum le spusese zmeul zmeilor. Peste o mie de zile și o mie și una de nopți aruncară pietricica în urmă și munțele crescu din nou pînă la stele, dar dincoace de el soarele lumina mai puternic și mai frumos decît oriunde și oricînd. Merseră ce merseră, și iar merseră cît merseră și ajunseră la o apă dincolo de care ochii zadarnic căutau mal. Apa era zbuciumată, valuri cît munții se ridicau și se spărgeau mugind ca leii și taurii, stropii se ridicau pînă la cer și se amestecau cu stelele. Călătorii se lăsară la pămînt, obosiți și fără glas, privind fără nădejde spre valurile mișcătoare și gîndindu-se că nu vor mai putea niciodată să treacă înapoi peste munțele munților, dincolo de pustiul de nisip și de pădurea nestrăbătută. Și deodată văzură un val pînă la cer înaintînd spre ei și pe vîrful valului care părea un tron plutea știma știmelor, rechinul rechinilor cu gura uriașă căscată și cu ochii holbați și cu coada mai ascuțită decît un cuțit pierzîndu-se în spatele lunii. Cei doi se ghemuiră unul în altul și se traseră înapoi. Rechinul rechinilor avea însă un trup așa de lung, că numai odată își lăsă coada în jurul celor doi și le zmulse tot din jur lăsîndu-i numai pe un petec de pămînt înconjurat cu apă. Apoi îi întrebă ce căutau acolo și ei doi îl lămuriră pe rînd.

— Mi-e somn, spuse Raluca.

— Liniște, spuse Ilinca, dar încet.

— După ce-i ospătă și le dădu să bea, ei se culcară și adormiră. Rechinul rechinilor luă o picătură de sudoare de pe fruntea lui Făt-Frumos și o lacrimă de sub pleoapa lui Țugulea și le dădu unui pește de aur să le soarbă. A doua zi, rechinul rechinilor le aruncă peștele de aur înainte și pe unde înota el, apa se făcea tare ca sticla. Rechinul rechinilor le ură drum bun și nu le ceru drept răsplată decît să-i pomenească numele și înfățișarea cînd se va

întîmpla să fie. Și le mai spuse să mănînce peștele după ce vor ajunge la capătul mării mărilor.

După mulți ani și multe zile ajunseră la capătul apei și îndepliniră dorința rechinului rechinilor. Marea cea mare era în urma lor la fel ca înainte. Se mai vedea soarele, și cînd razele lui nepotolite sărutau fața unei unde, spuma albă tresărea înfiorată prelung și pătimaș, cu curcubeie-n tremur în valvîrtejul ei de picuri, cînd în adînc se prindeau în horă nisipurile strălucitoare. Apoi, valurile se zbătură din ce în ce mai puțin în urma lor și fără să-și dea seama cum și cînd trecură din apă în aer. Se prăbușiră o vreme, se ridicară ca mișcați de vînturi și de vîrtejuri despre care n-ar fi putut spune de unde veneau și încotro se îndreptau. Picioarele lor nu se sprijineau pe nimic și parcă mergeau și mergeră fără să meargă și mergeră ce mergeră...

Buna Utchia se opri, așteptînd continuarea. Copiii dormeau însă. Din spate veniseră fără zgomot Mihai Voin și Lica, și nimeni nu-i auzise.

— Zi de vară pînă-n seară, spuse Mihai Voin, ani de lumină și ani de noapte...

— Erau din ce în ce mai obosiți, continuă buna Utchia, pentru că pînă acolo nu mai ajunsese nici unul înaintea lor. Prin aer se mergea greu, iar aerul se subția cu fiecare stea stinsă în urma lor. Picioarele îi dureau ; se sprijineau unul de altul, făcînd un singur trup și foloseau fiecare cîte un picior la mers, odihnindu-le pe celelalte două ; apoi cîte unul îl căra în spate pe celălalt și apoi celălalt îl lua pe el. Uneori unul se prefăcea în vultur ca să poată zbura mai ușor, și celălalt se prefăcea în porumbel ca să-i dea vulturului o țintă înainte ; vulturul se prefăcea în muscă și porumbelul avea la rîndu-i o țintă. Și pînă la urmă au ajuns la capătul pămîntului, iar acolo îi întîmpină Zînazînelor. Cei doi călători își traseră răsufla-

rea și-și istorisiră întîmplările drumului. Zînazînelor îi ascultă și se miră.

— Aici e marginea lumii, îi spuse ea lui Țugulea, și el cunoscu ceea ce dorise.

— Aici nu este nici o rodie fermecată, îi spuse lui Făt-Frumos. Fiindcă de ce ar fi nevoie de ea ?

— Eu am nevoie de ea, spuse Făt-Frumos.

— Atunci va fi și o rodie fermecată, spuse Zînazînelor. Dar pînă atunci, odihniți-vă și ospătați-vă.

Se gîndiră numai că se odihniră și se odihniră. Se visară visînd și visară. Se văzură mîncînd și mîncară. Zînazînelor îi arătă lui Făt-Frumos rodia fermecată și el o văzu. Era ușor de luat și el o luă imediat, în mii și milioane de miliarde de miliarde de zile ca anii de secunde.

Făt-Frumos se gîndi la ceea ce avea de făcut de acum înapoi, la drumul său și gîndul îi aduse drumul cu neputință de întors. Privi rodia fermecată și-i spuse Zîneizînelor :

— Ce să fac cu ea ?

Și Zînazînelor îi răspunse :

— Ce vrei să faci cu ea.

Drumul întoarcerii nu mai era cu putință. Făt-Frumos se gîndi atunci la lumea din care plecase și după aceea se gîndi să aducă acolo, la marginea lumii lumea din care plecase. Și într-o clipă se află sub copacul bătrîn de dincolo de zidurile cetății. Țugulea se afla pe-aproape, dar în picioare, gata de drum, cu Zîna lîngă el.

— La revedere, Făt-Frumos, îi spuse el, și Zînazînelor repetă cuvintele.

— Unde vă duceți ? Haideți cu mine în cetate, îi rugă Făt-Frumos. Să-mi fiți frate și soră !

— Nu pot, Făt-Frumos, spuse Țugulea. Acum plec în altă călătorie.

— În ce călătorie ?

— Vreau să ating și buricul pămîntului, spuse el, făcîndu-se din ce în ce mai mic.

— Cum pot să-ți mulțumesc pentru tovărășie ? îl întrebă Făt-Frumos. Și ție, Zînă a zînelor ?

— Pomenindu-ne numele cînd se va-ntîmpla și cînd va veni vorba.

Și spunînd acestea, ei îi făcură semn cu mîna și pieriră, făcîndu-se din ce în ce mai mici.

Făt-Frumos zăbovi mult acolo, apoi intră în cetate cu rodia fermecată în mînă.

Buna Utchia tăcu. Și soții Voin așteptară puțin.

— Acesta e sfîrșitul. Și-ncălecai pe șea...

— Nu, spuse buna Utchia.

— Nu e acesta sfîrșitul ?

— Nu, repetă bătrîna.

— Dar care e ?

— Nu-l știu. Dacă l-aș ști, l-aș spune. Acum mă duc și eu. Poate că-l aflu.

Mihai Voin era în picioare ; Lica lîngă el, cu mîinile ca la o rugă. Buna Utchia îi sărută pe frunte, întîi pe el, apoi pe soața lui.

— Cum să-ți mulțumim ? întrebă Mihai Voin.

— Cum mi-ați mulțumit. Și dacă vreți, pomenindu-mi numele, încheie bătrîna și dispăru dincolo de ușă.

VI

Era ziua Budacului, o zi de sărbătoare, o zi ca oricare alta, din acest punct de vedere. Înfloriseră grădinile, cerul era ca oglinda, albinele își începuseră colinda prin livezi, ciocîrliile cîntau imnuri de veselie, fluturii zburau pe cîmpie cu miile, iar fetele și băieții jucau hora-n bătătură. Sideria Conta spera să aibă ce face într-o asemenea zi, cînd toți blajinii căutau cîte ceva de făcut. O sărbătoare este o zi în care în afară de faptul că trebuie să te odihnești, trebuie să faci cu totul altceva decît în celelalte zile, sau chiar dacă faci același lucru să-i dai un alt sens și o altă formă. Avea înainte o zi ; altădată avusese mai puțin, cum aveau probabil și alții acum : cinci minute sau două ore. Fiecare își aranja eforturile în funcție de timpul pe care-l avea.

Sideria Conta se sculase cu sentimentul de certitudine obișnuit și după ce termină treburile prin casă, ieși la plimbare. Se putea spune și chiar ea spunea : la vînătoare. Un mijloc de a petrece timpul liber într-o sărbătoare este ajutorul propriu-zis ; un altul jocul de-a ajutorul. Într-o zi de sărbătoare e greu să ajuți pe cineva ; timpurile, toți bătrînii recunoșteau, nu mai erau cele de odinioară, cînd mai găseau încă ce face. Acum era tot mai puțin. Fiecare își cunoștea măsura, era ponderat și moderat în inițiative, dorințe, fiecare își făcea treaba așa

cum trebuia și rămînea din cauza aceasta puțin loc pentru ajutorarea altuia. De cîte ori ajungea să se gîndească la trecut, Sideria Conta ofta.

Mergea de cinci minute prin Tuzlac și nu găsise încă nimic. Se urcă atunci într-un autobuz prin față. Ioan Chelsean se grăbi să-i cumpere un bilet și să i-l aducă. Sever Gogea care venea din schimbul trei, se așezase dinadins pe singurul scaun liber cînd văzuse pe Sideria Conta urcîndu-se ; acum se ridică și-i oferi locul, pe care ea-l primi zîmbind și mulțumindu-i cu un gest scurt din cap. Autobuzul se goli la piața Bahna. Sideria Conta privi o stație pe geam defilarea caselor pentru că nu avea ce face, și se pregăti să coboare. La coborîre îi dădu conductorului Ionel Bărbălatescu o bomboană și el îi mulțumi ; nu mînca bomboane, dar avea să i-o ducă cuiva căruia știa el că-i place.

În continuare merse pe bulevardul Ivești. La intersecția cu strada Țifescu, ședeau Ana Maria Cîmpofanu și Silviu Văscăuțu. N-o zăriseră pentru că venea din spate ; cînd ajunse în dreptul lor, Sideria Conta simulă că era oarbă și voi să meargă înainte ; Silviu Văscăuțu se grăbi s-o apuce de un braț și Ana Maria se repezi la celălalt. Cînd avură liber, traversară împreună, fapt pe care și așa l-ar fi făcut.

— În care parte mergeți ? o întrebă Silviu.

Întrebarea era pusă în așa fel încît Sideria Conta îi putea da un singur răspuns :

— Dar dumneavoastră ?

— Spre parcul Vulpuescu.

— Și eu tot în direcția aceea merg, dar nu pînă acolo.

Se lăsă în continuare purtată și discutară despre vreme și despre ultimele melodii. La colțul străzii Întregalde, Sideria Conta le mulțumi frumos și cei doi se arătară mulțumiți pentru că o putuseră ajuta. Sideria Conta trecu

colțul și-și rearanjă ținuta. Privi cîteva vitrine de pe acea stradă comercială, cu magazinele închise în zilele de sărbătoare, dar destul de populată. Pe cînd se uita în vitrina magazinului cu mezeluri, văzu în spate un bărbat între două vîrste, care privea parcă fără să vadă produsele expuse. Șuvițe blonde și lungi îi cădeau deoparte și de alta a capului, unele îi acopereau urechile, și chiar tîmplele ; o aluniță făcea un punct negru pe o față mată dar luminată parcă de un foc interior. Sideria Conta îl urmări atentă, apoi se depărtă ușor, cu părere de rău. Dar îi veni totuși o idee : scoase portofelul din geantă și-i dădu drumul ca din nebăgare de seamă.

Avea în el toți banii și actele. Nu ajunse nici măcar pînă la macheta podului aerian din vitrina magazinului cu fructe artificiale, căci trebui să se oprească, strigată din urmă de Ștefan Stoențel. El își readună șuvițele blonde care-i acopereau tîmplele în spatele urechilor, înainte de a se înclina politicos.

— Vă rog să mă scuzați, domniță ; ați pierdut cumva acest portofel ?

Sideria Conta fu de acord că-l pierduse Ștefan Stoențel avea o voce blîndă, modulată muzical care în același timp liniștea, încînta și excita.

— Aveți o voce foarte plăcută, spuse Sideria Conta.

Ștefan Stoențel mai avea cinci minute libere ; în timpul acesta vorbi fără întrerupere. La colțul străzii Cîrjelari se scuză, dar îi ceru numărul de telefon pentru a-i vorbi, dacă-i va face plăcere, și și-l dădu pe-al său. Apoi Sideria Conta porni pe Uzunești, în urma a doi elevi care discutau măsurat, cu mîinile la spate, despre ultimele lor preocupări.

De data aceasta avu noroc, putea spune. Pe Mircea Țugluianu îl interesa zborul, pe Virgil Cismescu limbile moarte. În fața anticariatului nr. 4 se opriră îndelung, ci-

tind fiecare titlu și făcînd observații în legătură cu autorul cunoscut sau nu, și cu conținutul cărții respective.

— Caut de mult un tratat al lui Cioponescu, care n-a mai fost retipărit, spuse Virgil Cismescu, cînd Mircea Țugluianu îl anunță că găsise un celebru manual de care avea nevoie. L-am căutat în toate bibliotecile, în toate cataloagele și n-am dat de el. Nu știu de ce, dar am impresia că lucrarea este o legendă sau un obiect inexistent, care continuă să dureze peste vremuri, ca anumite animale fantastice despre care se știe cîte ceva, chiar descrierea fizică a fost făcută, dar care nu există cu adevărat.

Sideria Conta trecu spre cealaltă parte a vitrinei și-și notă numărul școlii și numărul matricol al elevului. Se întoarse apoi acasă și intră în bibliotecă. Știa precis unde se afla cartea în raft, pentru că adeseori, în ultima parte a vieții lui Vasile Conta, ea îi aducea cărțile pe masă. Putea lua o carte anume cu ochii închiși sau chiar noaptea, cu lumina stinsă.

Lucrarea lui Cioponescu era frumos legată în piele, cu literele titlului aurite ; Sideria Conta o scuturâ de praf și o introduse într-un plic mare, pe care scrise datele reținute : numărul școlii și numărul matricol al elevului. Ciuguli puțină brînză la bucătărie și dădu de mîncare unui porumbel înfometat și obosit, cu inel de poștaș la picior, aparținînd lui Victor Glavu Urluiescu din Vulpășești, pentru ca acesta să-și refacă forțele și să-și continue misiunea.

Apoi luă plicul și-l băgă într-o geantă mare și ușoară. Nu avea de mers mult pînă la liceul „Emanoil Șușcă", aflat chiar în cartierul lor. Pe portar îl mai văzuse : era chiar Ștefan Stoențel, a cărui voce muzicală, plăcută, se bucură s-o audă din nou. Sideria Conta îi explică de ce venise, și-i arătă pachetul.

— Minunat ! strigă Ştefan Stoenţel, astfel că vocea şi chiar aplauzele sale, descoperi Sideria Conta, aveau ceva muzical şi plăcut în ele.

Îşi spuseră la revedere şi ea hoinări o vreme pe străzi. Dar drumul îi păru fără rost şi un fel de melancolie o cuprinse. Nu avea ce face şi nimeni nu părea să aibă la acea oră.

Cînd reveni acasă, auzi din uşa lăsată deschisă la plecare apelul telefonului. Cu un fel de grabă nestăpînită, Sideria Conta se repezi la receptor. Era Liviu Şuncai.

— Ce faci ?

— Nimic, absolut nimic, răspunse Sideria Conta, apăsînd pe cuvinte şi rostindu-le rar, silabă cu silabă.

— Nici eu, replică Liviu Şuncai, după o ezitare.

— Ai ezitat puţin, observă Sideria Conta.

— Da, dar nu ştiu de ce. A mers prost azi ?

— O zi de sărbătoare obişnuită în ultima vreme. Ce face Tudor ?

Tudor Haida era cel mai bun prieten al lui Liviu Şuncai, nedespărţiţi la muncă, în secţia mecanică, în echipa de fotbal, în excursii. Dormeau în acelaşi cămin, în aceeaşi cameră. Dintr-un ou, era o obişnuinţă şi chiar o regulă, puteau mînca doisprezece rogmani ; după cum tot dintr-un ou putea mînca unul timp de douăsprezece zile. Dar ouĺ prietenilor Liviu Şuncai şi Tudor Haida ţinea totdeauna şi cu regularitate şase zile.

— Nimic, absolut nimic, fu răspunsul lui Liviu Şuncai, după o altă ezitare.

— Ai ezitat din nou, spuse Sideria Conta. El e lîngă tine ?

— A ieşit puţin afară.

Sideria Conta nu insistă. Îi spuse la revedere și așeză la loc receptorul. Deocamdată era nedumerită și aceasta constituia o preocupare. Se așeză lîngă telefon și nu avu mult de așteptat. Fără să ridice receptorul, știu că suna Tudor Haida.

— Ce faci ?

— Nu așa de bine ca tine.

— Unul face bine și se simte bine, altul nu face bine și nu se simte bine. Ți-a spus Liviu să-mi dai telefon ?

— Nu, nici nu l-am văzut azi.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Sideria Conta cu greutate.

— Nimic, absolut nimic. Ne-am certat.

— Cine e de vină ?

— Într-un asemenea caz nu e nimeni de vină. Tocmai de aceea e mai rău. Dacă aș fi eu vinovat, mi-aș recunoaște vina și mi-aș cere iertare.

— Și el ar putea face același lucru ?

— Nu pot vorbi în numele lui. Cîndva mi-ai spus ceva despre cineva care certîndu-se cu un altul spusese cunoscuților : vă rog să nu credeți nici un cuvînt din cele pe care le spun despre prietenul meu și nici din cele pe care el le spune despre mine, pentru că noi am încetat să mai fim prieteni.

— Sînteți nebuni, strigă Sideria Conta, dar cu părere de rău și cu dulceață în glas. Unde ești acum ?

— Vreau să mă culc puțin, spuse Tudor Haida.

Sideria Conta închise telefonul și părăsi repede casa, îndreptîndu-se către cămin, cu un fel de nervozitate dar și cu energie în pas. Încerca să-și imagineze dificultatea sarcinii pe care voia să și-o asume, pentru a-i împăca pe cei doi nesocotiți. Era conștientă că, orgolioși cum erau,

puteau trăi pînă la moarte fără să se mai vadă vreodată, oricît ar fi suferit ; şi ea era singura fiinţă care-i înţelegea profund şi-i putea readuce la existenţa lor obişnuită. Da, acesta era un eveniment ! Nu e bine să te bucuri de asemenea întîmplări ; dar nici să le ocoleşti rezolvarea dacă poţi. Da, acesta era un eveniment demn de puterile ei, şi în care rolul ei era de neînlocuit !

Grăbi încă pasul pe strada Bătrîneşti şi ajunse la căminul uzinei de prefabricate pentru tronsonul trei al podului aerian. Îl găsi pe Tudor Haida fumînd la el în cameră, întins pe pat.

— Unde e Liviu ?

— Nu ştiu, poate la sala de popice.

Îi spuse să stea acolo şi se îndreptă spre sala de popice. În hărmălaia de acolo, Liviu nu arăta rău. Cîştiga probabil şi rîdea cu gura pînă la urechi către grupul de competitori format din Iosif Pralea, Alexandru Birţ, Dumitru Bărbuncescu şi Titus Slavici. Liviu ieşi de acolo cam anevoie, dar ieşi. Sideria Conta îl apucă de braţ strîns şi o luă cu el către cămin.

— Unde mă duci ? întrebă Liviu Şuncai încercînd să-şi tragă braţul.

Sideria Conta nu-i răspunse şi continuă să-l tragă, în ciuda rezistenţei lui. Cînd intrară în cameră, văzură paturile goale. Sideria Conta aşteptă puţin, dar Tudor Haida nu se arătă. Liviu Şuncai ridică din umeri şi o întrebă dacă putea să se reîntoarcă la jocul de popice. Sideria îl sărută şi-i spuse că se putea duce, cu condiţia să rămînă acolo pînă ce ea va reveni.

Dorel Băgău, care era atunci portar, o informă că Tudor Haida nu ieşise din incinta căminului. Sideria se îndreptă către pavilionul din fundul parcului, unde obiş-

nuia să se retragă cei care voiau să citească în mijlocul naturii. Tudor Haida era acolo și citea o carte cu imagini frumos colorate : din cînd în cînd lăsa cartea pe genunchi și schimba cîteva vorbe, fie cu George Sbîrlea, fie cu Lucian Băescu, aflat mai departe, pe un alt scaun. Cînd Sideria crezu că terminaseră de discutat o problemă, se duse glonț spre Tudor și-l obligă să se ridice.

Și Tudor Haida opuse oarecare rezistență pe drum ; Sideria îl convingea din cînd în cînd să înainteze cu cîte o sărutare. Dar cînd ajunseră în sala de popice, băieții îi anunțară că Liviu Șuncai plecase, din lipsă de parteneri de joc pe măsura lui.

Observația îl privea direct pe Tudor Haida ; el era singurul rival serios pentru Liviu Șuncai. Arta lor era aproape impecabilă, nu se puteau învinge decît rareori unul pe altul, sau cel mai adesea se întîmpla ca imediat după victoria unuia, de exemplu a lui Liviu Șuncai, să urmeze victoria lui Tudor Haida. Echilibrul celor doi era rupt de obicei prin formarea de echipe ale căror nuclee îl dădeau ei : astfel că un jucător oarecare, bunăoară Spiru Cioloescu sau Pavel Rohman abia inițiați în tainele jocului, puteau decide echipa cîștigătoare, exact prin lipsa lor de experiență. Această situație era cea mai plăcută, aducea imprevizibilul, și cu toții căutau să găsească pentru echipele lor jucători debutanți.

Dar acum lucrurile luaseră o altă întorsătură. Numai unul dintre rivali era de față, și acela nu putea juca la adevărata sa valoare. De altfel nici nu se punea problema jocului. Sideria Conta îl luă de mînă pe Tudor Haida și ieșiră pe aleea presărată cu pietriș.

Un matriter, Tudor Turțescu, o informă că Liviu Șuncai o luase pe aleea circulară a parcului. Ținîndu-l de braț

dar și sprijinindu-se de brațul lui Tudor Haida, Sideria porni pe alee. Cam la jumătatea drumului, se întîlniră cu Stoian Cîlcescu, de la secția forje, care discuta cu Ioana Protase, de la serviciul de control tehnic. Sideriei îi plăcuse totdeauna de Stoian Cîlcescu și lui îi plăcuse de ea. Probabil că cei doi își imaginau ce căutau : Ioana Protase le spuse că Liviu Șuncai trecuse în același sens înaintea lor, destul de agale, singur.

Sideria Conta mulțumi, îl sărută pe Stoian Cîlcescu în amintirea atîtor clipe frumoase petrecute împreună, și grăbi pasul, pentru a-l prinde din urmă pe Liviu Șuncai.

Peste o vreme ajunseră din nou la punctul de plecare fără să-l întîlnească. Din sens contrar venea Albert Tutan, bătînd de pămînt o minge de baschet. Totdeauna, Sideria avusese față de el un sentiment matern, pe care-l exprimase în fel și chip și care pe el nu-l supăra de loc ; îi făcea cîte o coroniță de flori pe care i-o așeza pe cap, îi diminutiva și-i drăgălășea numele, spunîndu-i Albertuș sau Tușu, îi ciufulea părul sau îi dădea ghionți care-l făceau pe uriaș să se clatine de rîs, ca și cum l-ar fi gîdilat.

Albert Tutan le spuse că-l văzuse pe Liviu Șuncai fugind ceva mai înainte, în același sens cu mersul lor. Sideria Conta se înverșună ; rupse două margarete și le așeză după fiecare ureche a lui Albert Tutan apoi o rupse la fugă, trăgîndu-l după ea pe Tudor Haida. După cîțiva pași începu și el să gîfîie, dar nu se lăsă ; ordonîndu-și respirația, și resuscitîndu-și spiritul bărbătesc făcu ce făcu și ajunse s-o tragă el pe ea.

Se găsiră iarăși la punctul de plecare fără să fi dat de Liviu Șuncai, dar erau obosiți și soarele coborîse dincolo de colina Bilăneștilor pe care se construia unul dintre fundamentele podului aerian. Sever Berliște sta pe o bancă

împreună cu Simion Căbescu și Benone Tenciuc, toți ajustori și buni sudori.

Sideria îl cunoștea numai pe Sever Berlișteș, cu care fusese într-o excursie ; Sever Berlișteș îi prezentă pe cei doi noi tovarăși de brigadă și Sideria Conta le strînse mîinile ; reținîndu-le mîinile la amîndoi odată, îi privi în ochi.

De la Sever Berlișteș află că Liviu Șuncai fugise întradevăr dar nu înainte, ci în urma lor. Auzind aceasta, Sideria Conta pufni în rîs, iar ceilalți rîseră și ei după ce aflară motivul. Cei trei ajustori voiră să-i ajute, dar Sideria ținea să rezolve singură treaba, și atunci cei trei îi părăsiră, îndreptîndu-se spre cămin. Dar după zece pași, Sever Berlișteș se întoarse.

— Hei, Sideria, am povestit băieților despre vinul tatălui tău.

— Mai este ceva, îi încredință Sideria Conta.

— Bine, spuse Sever Berlișteș și luîndu-și tovarășii după gît plecă mai departe.

Sideriei îi veni o altă idee. Îl trimise pe Tudor Haida într-un sens spre dreapta, și o luă ea spre stînga, dar mergînd de-a-ndăratelea.

Cînd ajunse în partea cealaltă, îi găsi pe Liviu Șuncai și pe Tudor Haida, stînd pe singura bancă de acolo, dar la capetele ei opuse, parcă gata să cadă de pe ea. Sideria Conta se așeză la mijlocul băncii. Îi trase pe amîndoi aproape, și-i împăcă, iar ei îi mulțumiră.

Tudor Haida scoase un pachet de țigări ; nici nu-și termină gestul că Liviu Șuncai îl scoase pe al său. Fracțiunea de secundă pierdută îl împiedică să-i întindă el lui Tudor Haida pachetul.

— Am același fel de țigări, mersi, spuse Liviu Șuncai.

— Ia, îi spuse Sideria lui Liviu Șuncai, sînt ca ale tale, dar ale lui par mai uscate.

După ce fumară, se duseră la Sideria acasă. Mîncară dintr-un ou atît cît trebuia și se iubiră. La ora cuvenită, cei doi prieteni se ridicară și plecară. Ziua de sărbătoare se terminase și urma o nouă zi.

— Crezi că a observat jocul ? îl întrebă Tudor Haida pe Liviu Șuncai, cînd ajunseră la ei în secție.

— Sper, îi răspunse Liviu Șuncai.

Așa că îi ură tovarășului succes și cînd își închise ochii avu în față imaginea subțire a podului amestecată cu alte închipuiri.

VII

În ziua dată aveau să se petreacă două evenimente mai puțin obișnuite. În primul rînd, urma să se dea în folosință primul tronson al podului aerian. Aceasta nu era totul, pentru că a da în folosință o parte nu era același lucru cu a da întregul. Orice parte terminată constituie însă un motiv de bucurie și de zîmbete fericite, de speranță pentru toată lumea. Un număr de lucrători urmau să treacă la tronsonul următor, consolidînd forțele care se apucaseră și ele de treabă mai de mult, alții primiseră sarcina de onoare de a deschide șantierul ultimului tronson ; unii vor rămîne pe loc, asigurînd întreținerea și repararea construcțiilor abia terminate. În felul acesta, trecutul, prezentul și viitorul erau frumos reunite.

Toată lumea știa că podul aerian nu era posibil de obținut imediat, dar nimeni nu ignora faptul că orice mișcare de-a fiecăruia contribuia la edificarea grandiosului proiect pe care poate că nu aveau să-l apuce terminat ; dar era sigur că alții îl vor apuca. Dar dacă podul aerian nu putea fi realizat într-o clipă era la îndemîna oricui să-l termine în gînd în timpul pe care-l dorea : o secundă, un minut, o oră. Plăcerea cea mai profundă a fiecărui blajin consta tocmai în a-l înălța în suflet și prin gînd astfel : cei mai tineri îl ridicau într-o secundă, cei mai în vîrstă, întîrziau mult asupra construcției, transformau într-o voluptate

prelungită efortul lor. Era o artă dar nu și o taină, această prelungire a plăcerii în legătură cu care se făceau schimburi de impresii, și fiecare își împărtășeau experiența pe care altul o putea folosi dacă o găsea pe potriva lui.

Această trăire anticipată se baza pe certitudinile realității care se împlinea în fiecare zi ; ea nu se confrunta cu realitatea, ci îi dădea programului ceea ce îi lipsea momentan. Trăirea interioară era o prelungire a exteriorului : fiind imaginație constructivă, devenea în aceeași măsură și o artă. O artă a tuturor.

Or, tocmai aspectul artistic constituia cel de al doilea eveniment al zilei. Pe lîngă inaugurarea tronsonului, cealaltă bucurie avea să fie executarea pentru prima oară a ultimului oratoriu al artistului Gherase Călinescu, din Dăești, operă de mult așteptată.

Artistul Gherase Călinescu, recunoscut de către toți iubitorii artei din Dăești, creatori și consumatori în același timp, drept o culme venerată și incontestabilă a artei epocii, voia ca prin ultima sa operă să dea o încoronare carierei sale artistice inegalabile. Această operă avea cea mai lungă gestație din cîte se cunoștea : fusese anunțată cu patruzeci de ani în urmă, creatorul ei o pomenea adesea și vorbea despre chinul frumos al creației care-l stăpînea și-l mulțumea. Bucuria crea melancolie, entuziasmul se năștea din depresiune. Podul aerian se împlinea din fiecare contrariu, din fiecare contrariu pozitiv, încă mai pozitiv decît contrariul lui.

Nu era numai o bucurie a sa : era încă mai puțin a sa decît a întregii lumi care o aștepta ca pe un apogeu al propriilor trăiri și realizări.

Se știa puțin despre podul aerian. Un prieten sau o rudă cunoștea un fragment pătruns de fulgerul geniului capabil să facă fericirea absolută a celui care-l cunoștea. Nici chiar executanții capodoperei nu știau totul despre ea : amploa-

rea acestei lucrări ceruse ca înseşi repetiţiile să fie făcute pe sectoare, secţii, compartimente, grupuri de instrumente şi voci. Nu era vorba de ambiţia artistului de a-şi ascunde opera pînă în ultimul moment, şi la aşa ceva nu se gîndea nimeni : era pur şi simplu la mijloc faptul că unele lucruri pot fi transmise prin explicaţii, în timp ce altele nu pot fi reale decît prin ele însele, fără nici o intermediere. Fiecare avea să aleagă şi să culeagă roadele la momentul potrivit. Surd şi orb, Gherase Călinescu condusese totuşi el însuşi repetiţiile care constituiau însă pentru toată lumea o creaţie prin ele însele. Surpriza urma să existe totuşi, şi fiecare se gîndea la bucuria pe care o va avea. Surpriza nu produce încîntarea ; dar se uneşte din cînd în cînd cu ea, în clipele şi orele decisive ale vieţii.

La momentul stabilit, în cadrul unui ceremonial condus de Goruna Ficărescu, spectacolul începu. Toată suflarea participă la grandioasa manifestaţie, deopotrivă ca spectator şi interpret. Fiecare se cunoscu mai bine pe sine şi luă cunoştinţă de ceilalţi. Acesta era aspectul fundamental al lucrării : toţi locuitorii rămîneau exact acolo unde se aflaseră înainte de spectacol, continuîndu-şi fiecare activităţile cotidiene ca şi pînă atunci, dar în cadrul spectacolului, astfel că fiecare avea o perfectă conştiinţă de sine şi de ceilalţi, pe care nu-i vedea, dar lîngă care se afla. Erau prinşi toţi de acelaşi vînt şi de aceeaşi lumină care venea de oriunde şi era a lor.

A fost ceva nemaicunoscut pînă atunci şi toţi lăudară viaţa şi lumea prin care avură posibilitatea să constate că aşa ceva era cu putinţă. Mulţi aveau să considere că acel moment trebuia să devină punctul de marcare al începutului unei noi ordini şi unei noi istorii a sufletului.

Toată lumea îşi continuă activitatea, trăiră în casele lor şi munciră mai plini de ei, cu certitudinea că vor trăi şi vor simţi de acum încolo mai mult şi mai bine decît pînă

atunci, chiar și pornind de la cele mai mărunte evenimente ale vieții.

La Luiza Ciocescu, locul obișnuit de adunare al artiștilor din Gratia se găsiră în seara de după spectacol toți cei care voiră să mai comenteze evenimentul, să se reculeagă împreună și să se bucure la vederea celor care trăiseră și ei evenimentul. Gherase Călinescu nu venise ; se știa că era obosit și de multă vreme bolnav. Hărmălaia domnea într-un colț, liniștea în altul ; colțurile se schimbau. Unii se gîndeau la întreg și tăceau, alții căutau să reconstituie și să evidențieze o parte a operei, și fiecare intervenea pentru a-l aproba pe celălalt, pentru a evidenția la rîndu-i un alt aspect. Doar Marian Popa tăcea într-un fel care nu era felul celorlalți. Ceilalți observară, dar nu reacționară. Așteptau ca el însuși să rupă tăcerea și nimeni nu se grăbea să provoace așa ceva, pentru că nimeni nu știa cu exactitate ce ar fi trebuit pentru a o provoca. Pînă la urmă trecură ore și ore și momentul dorit veni, cînd Pompil Căbescu spuse :

— Opera lui Gherase Călinescu are un caracter definitiv pentru noi, pentru epocă.

Marian Popa așteptă aprobarea tuturor, apoi făcu o precizare care trăda dorința unei polemici.

— Opera este definitivă, spre deosebire de obiectul ei.

Remarca sa avu un efect puternic și multă vreme nu mai vorbi nimeni. Unii se gîndeau să-i analizeze remarca, alții să i-o respingă fără să i-o analizeze sau s-o ignore.

— Ai ceva împotriva lui Gherase Călinescu, remarcă Titu Ceaunescu.

— N-am nimic. Opera lui este genială. Ea produce tuturor bucurie și încîntare și va produce în continuare. Dar nu pot crede și nu mă va convinge nimeni că ea a pus un punct final artei și bucuriei.

— Este o sumă, un pisc, spuse Eugen Condurcatu, și trebuie să ne întrebăm dacă așa ceva poate fi egalat.

— Este un pisc, spuse Marian Popa, după ce celălalt termină ce avea de spus. Un pisc, accentuă el.

— Poți urca un asemenea pisc, dar cine poate ridica un altul ?

Discuția își urma drumul firesc.

— Ne vom certa în curînd, spuse Bogdan Odăianu.

— Deja ne certăm, afirmă Ion Comandău.

— Nu cearta este importantă, ci ce iese din ea.

Urmară cîteva clipe de tăcere.

— Sînt certuri în care binele se ceartă cu răul și altele în care răul se ceartă cu răul și unele în care binele se ceartă cu binele.

Cei de față priviră obiectele fără importanță din jur, pînă ce Mihail Crințescu izbucni :

— E o prostie ! Nu se poate !

Nimeni nu înțelesese exact la ce se referea și el știa asta. De aceea renunță la cuvintele explicative pentru un gest elocvent.

Luă o cupă de cristal făcută de Ienăchiță Clătescu, pe care o pregătiseră pentru Gherase Călinescu și o umplu cu grijă pînă sus. Turnă la urmă picătură cu picătură, pînă ce apa se ridică ușor peste marginile cupei, tremurînd fin, dar fără să se verse.

Apoi își încrucișă brațele și se uită la Marian Popa.

Cei de față nu mai spuseră nimic. Acest fapt spunea totul. Nu mai erau necesare cuvintele, inefabilul aprecierii operei lui Călinescu era absolut și definitiv, fără posibilitatea neînțelegerilor aduse de cuvinte.

Însuși Marian Popa rămase un timp fermecat în fața acestei demonstrații, căreia nu-i găsi un răspuns pe măsură. Se ridică de aceea trist, gata să pornească spre ușă,

gîndindu-se că era înțeles, dar nu i se dădea dreptate. Era prea devreme și paharul era plin.

În acel moment, zefirul dulce clătină ușor perdelele albe țesute chiar de Zamfira Ciurculescu, și prin fereastra terasei zbură înăuntru un roi de petale din merii abia înfloriți în parc. O petală căzu chiar lîngă picioarele lui Marian Popa.

Și atunci Marian Popa fu fulgerat de marele adevăr. Se aplecă și culese micuța petală roză și delicată ; o privi cu afecțiune, dar și cu încordare ; apoi, cu mersul său sigur, degajat și elastic se apropie de masa pe care cupa își păstra încă apa tremurîndă ca o inimă. Lăsă să cadă petala delicată în mijlocul suprafeței de apă care părea gata să explodeze și nici o picătură nu se revărsă.

În încăperea vastă se auziră strigăte de surpriză amestecate cu oftaturi de ușurare.

Marian Popa înclină capul, zîmbi tuturor deodată și în parte, le spuse la revedere și ieși.

Era deja a doua zi, și lui Marian Popa nu-i era somn. Faptul zilei se-aprinsese pe-o frunte de deal, și un rîu de lumină falnică se revărsa peste munte, iarba coaptă strălucea și se clătina în vînt, umbra ei se mișca lin pe pămînt, în dungi negre. Făcu ceea ce trebuia ; adică se duse la Mihai Jalea, bunicul său înțelept. Bătrînul înțelept îngrijea o livadă pentru copiii din împrejurimi. Cînd îl văzu, bunicul se așeză pe unul din scaunele rotunde de piatră și-și sprijini cotul de masa tăcerii. Marian Popa admiră crengile vișinului de lîngă ei, și-i spuse că venea de la întîlnirea artiștilor.

— Crengile acelea sînt frumoase și se termină printr-un vîrf, spuse bunicul.

— Pînă la anul, adăugă Marian Popa.

— Pînă la anul, întări bătrînul Mihai Jalea. Ce vrei să știi ?

— Nu mai trebuie să știu nimic ; trebuie numai să-mi întăresc ceea ce știu. Știu cum trebuie să fie o operă mare și aceasta este esențialul.

— Orice operă mare este dominată de principiul binelui.

— Există o esență a binelui ? întrebă Marian Popa. Sau există un bine în orice lucru ?

— Binele este singurul lucru care nu există, dar trebuie făcut în această lume.

— Care sînt limitele binelui ?

— Binele e limitat în fiecare obiect : de aceea locul binelui în lume este nelimitat. Într-un infinit întunecat aduci un cărbune aprins și el arată ca un punct neînsemnat ; învîrtești cărbunele în acest spațiu întunecat și faci un cerc luminos în acea infinită beznă ; învîrtești acest cerc pe o osie oarecare și faci un corp luminos, scăzînd mărimea nesfîrșitului întunecat ; învîrtești la nesfîrșit corpurile de lumină nou formate și obții corpuri de lumină tot mai mari, scazi mărimea beznei pînă o faci să dispară de tot. Și aceasta cu un singur cărbune aprins. Acest cărbune este în lume binele. Știi acum exact care sînt limitele binelui.

— Cum trebuie să fie binele ?

— Binele nostru e bine atunci cînd se definește prin două condiții : cînd nu e făcut din comoditate sau indiferență și cînd nu cere un sacrificiu decisiv din partea celui care-l face. Cel care face bine trebuie să rămînă cu bucuria vieții.

— De unde vine bucuria vieții ?

— Din imboldul spre acțiunea bună.

— Cînd știu că am făcut un bine ?

— Atunci cînd nu există răsplată pentru bine și nici pedeapsă pentru rău. Mobilul unei acțiuni pe deplin bune este binele însuși. Vișinul acesta e bun exact în acest fel.

— Lumea lui e ca lumea noastră ?

— Trăim într-o lume a binelui. Cînd nu trăiești într-o lume bună te gîndești la trecut sau la viitor. Ai nostalgia trecutului pentru că în trecut era bine, duci în trecut tot binele pe care nu-l poți găsi lîngă tine. Sau investești binele în viitor și atunci binele devine un scop al acțiunilor tale prin care vei duce binele la realitate.

— Acum însă noi facem binele pentru că este bine ; nu e nevoie de nici o răsplată arbitrară care altundeva și altcînd ar avea rostul de a orienta și stabiliza energia nestatornică și privirea indecisă.

— Există cazuri cînd binele se bate cu răul ; altele cînd răul se bate cu răul ; și altele cînd binele se bate cu binele. Pentru noi e caracteristică ultima posibilitate. Războiul binelui e astfel războiul dintre diferitele calități și grade ale binelui. Binele nu e o mărime, ci o calitate. Răul numai e nesfîrșit ipostaziat ; binele e numai unul, la nesfîrșit împărțit.

— Cum trebuie să vadă asta un copil ?

— Ca pe această grădină în care se bat merii, perii, vișinii, piersicii, nucii și gutuii, iar albinele se înfruntă cu florile.

Intrară în casa proaspăt văruită și mîncară miere, brînză și piersici.

La plecare, Marian Popa mai spuse :

— E adevărat că podul aerian va fi o construcție unică.

— E adevărat.

— Cînd va fi gata, nu va mai fi nevoie de nici un altul pentru că nu va mai fi nevoie de altul.

— Numai el va fi unic.

— Numai el va fi unic.

Marian Popa sărută mîna moșului și plecă.

În zilele și în anii următori fu văzut de toți cum arăta: concentrat, preocupat. Mergea uneori pe drum fără să vadă pe unde mergea, cufundat în meditație. Cei care se aflau

întîmplător în drumul lui se dădeau la o parte cu respect, pentru a-i lăsa calea liberă, pentru a nu-l scoate din concentrare. Mulţi veneau special în clipele lor libere ca să-l vadă pe drumul lui ; adeseori el însuşi ieşea pentru ei, ştiind că vederea lui le dă bucurie. Adeseori, cînd pornea pe un drum prea îngust sau fără sfîrşit, prietenii, vecinii şi cei care-l cunoşteau fără să fie cunoscuţi de el, cunoscîndu-i direcţia mersului, lucrau la lărgirea sau netezirea drumului. Aşa au apărut drumurile către Cănești, Cherleşti, Chiaşi, Chiseleţi, Chiţoreni şi Orgeşti şi ele vor rămîne mărturii.

Uneori mergea calm, pierdut, alteori agitat, cu mîinile la spate sau încrucişate pe piept. Era ca ceilalţi, dar ca nici unul şi toţi îl ajutau să nu fie ca ei. Uneori, abia ieşit din casă, o lua la fugă înapoi. Toate funcţiile şi organele vieţii erau numai simple mijloace şi nu scopuri ale vieţii. Astfel trecură şaizeci şi cinci de ani, şi toată lumea află că opera vieţii sale era gata.

VIII

Ehei, în ziua aceea, zi de pauză și de odihnă activă, avea să se desfășoare la Fărășești marea partidă care aduna de fiecare dată toată suflarea regiunii. Cu mult timp înainte de începerea partidei, tribunele din Gîdinți erau pline ; mulți nu dormiseră așteptînd clipa cînd se vor afla pe stadion, alții dormiseră bine tocmai pentru că se gîndiseră la acea clipă. La intrarea în stadion se afla de asemenea o mulțime uriașă, adunată pentru a strînge mîinile și pentru a săruta pe fiecare spectator care se îndrepta spre locul lui din tribună ; fiecare participant al acestei mulțimi spera să bată recordul anterior al strîngerilor de mîini și sărutărilor, pentru că numărul locuitorilor se dublase în ultima decadă, iar capacitatea stadionului sporise simțitor. Dar erau și ceilalți, cîte unul din Parincea, Osebiți sau Orbău, Ostrovel sau Peșteana care gîdilau, spuneau două vorbe și adunau răspunsurile diferite, care dădeau cîte o bomboană sau primeau cîte-o șuviță de păr, toți cei care știau că într-o zi recordurile de strîns mîini și de sărutat nu vor mai putea fi bătute sau nu vor mai fi actuale, și pregăteau fiecare prin ideea lui personală bazele pentru noi feluri de recorduri.

Toate culorile și toate amestecurile de culori se găseau în tribunele imensului și frumosului stadion purtînd numele marii construcții, la realizarea căreia toți locuitorii

erau angajaţi cu trup şi suflet. Se cînta, se aplauda şi se fluiera înainte de începerea partidei ; unii beau şi se stupefiau ; unii făceau dragoste, alţii făceau cunoştinţă, alţii îşi depănau amintirile de odinioară, legate de aceleaşi jocuri, dar cu alţi jucători, care se aflau şi ei azi în tribune ca spectatori sau nu mai erau de mult. Fiecare povestea, vorbea sau gîndea ceva pentru sine, dar mai ales pentru alţii şi toţi se bucurau de atmosfera la crearea căreia fiecare contribuia chiar şi numai prin faptul că se afla acolo, cot la cot şi şold la şold cu ceilalţi. Dar cînd orchestra din Harale, special pregătită, intonă primele măsuri ale imnului protocolar, hărmălaia deveni cu adevărat unică, şi fiecare contribui cu tot ceea ce organismul şi imaginaţia puteau oferi.

Imnul anunţa intrarea jucătorilor. Unul în spatele celuilalt, cîte doi din fiecare generaţie şi sex, ei înaintară spre mijlocul terenului, în pielea goală, frumoşi, supli, cu pieile netede şi lucioase peste muşchii puternici. Uralele nu mai conteneau şi toţi participară la ele pînă ce obosiră. Apoi se traseră la sorţi echipele. Arbitrul principal, Matei Mandin, venit tocmai de la Fîşca, scoase mai întîi cutia cu zarurile ale căror mii de feţe străluciră în soare ; micul Dinu Dragova le aruncă pe masa cu postav pînă ce apărură primele nume formate la întîmplare din literele mai multor zaruri ; întîi Lazăr Laţea, apoi Titel Chefalnic. Matei Mandin aduse după aceea un disc mic de metal auriu care avea pe cele două feţe gravat cîte ceva. Doi dintre jucători, cei mai bătrîni, aleseră fiecare cîte un desen. Matei Mandin aruncă obiectul cu degetul, astfel că el se învîrti o vreme, iar atunci cînd se opri definitiv, figura aleasă de Titel Chefalnic se afla în sus : şi Lazăr Laţea, adversarul său avu dreptul să-şi aleagă primul jucător. Jucătorii aleşi se orînduiau în spatele celui care-i alegea, şi se îmbrăcau cu echipamentul în culorile caracteristice. Galbenii şi al-

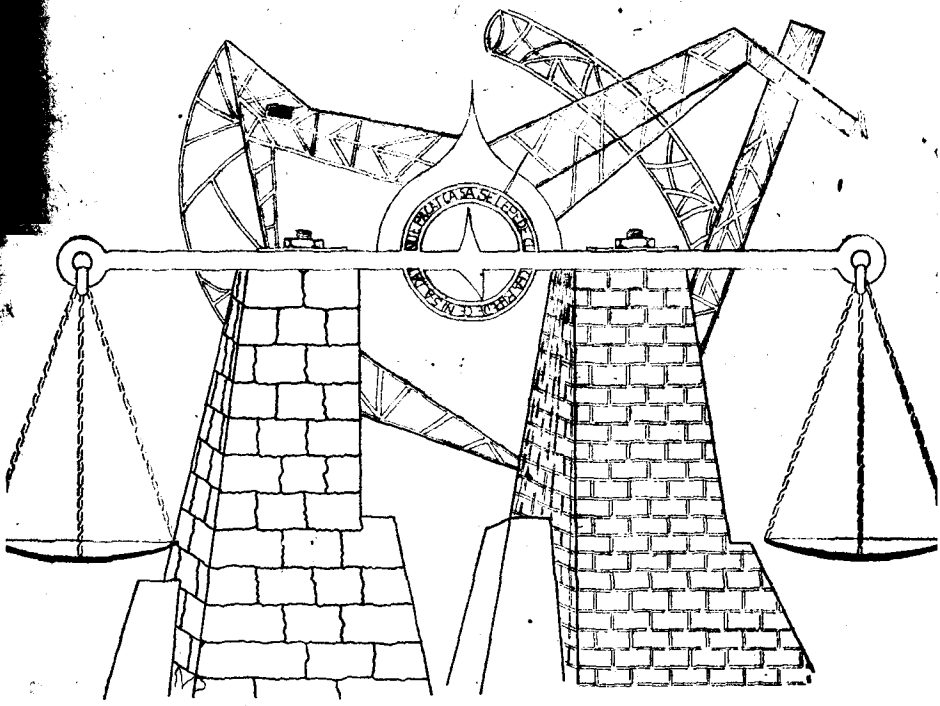

baştrii umplură imediat iarba verde ca nişte puncte mişcătoare, spre satisfacţia estetică a spectatorilor. Culorile erau vii, ele deosebeau clar pe adversari, dar pe mînecile, piepturile şi spatele tuturor erau desenate aceleaşi imagini ale podului aerian, care constituiau de altfel fondul şi chiar forma stadionului.

Urmă o scurtă încălzire necesară, în timpul căreia o spectatoare, Mirela Marcea din Fedeleşeni născu ; spectatorii avură timp să-şi recunoască favoriţii, să le observe mişcările şi să le constate forma. Jucătorii executau figurile în care se specializaseră spre bucuria iubitorilor lor, ştiind pe de altă parte că în cursul partidei poate că nu vor avea ocazia să le execute. În sfîrşit se auzi dinspre Gău-

reni semnalul de începere și vacarmul făcut de fiecare pentru fiecare fu pentru o clipă încă mai puternic.

Lovitura de începere o aveau galbenii. Stan Bozioru bătu mingea cu bătacul și albaștrii o prinseră prin Ion Căiuț ; acesta rămase o clipă cu obiectul în mînă, în poziția în care-l prinsese, pentru a lăsa timp tuturor să se bucure de frumusețea poziției în care executase operația; urmă o cursă pe partea dreaptă, trecu printre mai multe obstacole, dribla pe Dan Pipercu, pe Ștefan Pricopancea și pe Cristina Gionda ; dar nu putu trece de Dida Preluca; de aceea plasă obiectul lui Vasile Dolina. În traiectoria balonului interveni însă Iancu Patropol, cu crosa lui de oțel; în clipa următoare el potrivi mingea în punctul regulamentar și o lovi puternic. Lovită astfel, mingea se ridică în înălțimea cerului albastru, spectatorii își ridicară capetele dar închiseră ochii orbiți de lumina soarelui, și aplaudară frenetic măiestria tehnică a loviturii. Iancu Patropol primi aplauzele tuturor spectatorilor, ale jucătorilor galbeni și ale celor din echipa adversă, și aplaudă la rîndu-i, cu mîinile deasupra capului.

Mingea nu se ridicase încă la înălțimea maximă, dar continua să se ridice, astfel că echipajele aeronautice ale celor două echipe se ridicară deodată, în urmărirea și interceptarea ei. Echipajul galben condus de Ilinca Gripea ajunse primul în imediata apropiere, dar Dumitru Albota nu reuși să prindă balonul din cauza curentului de aer. Spectatorii scoaseră toți deodată un oftat sonor. astfel că balonul încă se mai deplasă sub noul val de aer. Pînă ce galbenii se redresară și coborîră pentru a lua un alt aparat, echipajul albastru pornea la rîndu-i în urmărirea mingii, care-și atinsese punctul de apogeu cam în dreptul comunei Fundata. Hubloul deja se deschisese, Ilarie Ilgan își pregătise lanseta, dar mecanismul din minge care funcționa imprevizibil și o singură dată, intră în funcțiune :

mingea coborî puțin și se mișcă în zig-zag, schimbîndu-și de cîteva ori culoarea și emițînd imagini false, colorate intens portocaliu-verzui, absolut identice cu cea adevărată, pentru a induce în eroare pe cei care voiau s-o capteze. Urmăritorii înșiși întîrziară operația, înșelați de mulțimea de mingii dintre care nu reușiră la început s-o distingă pe cea autentică ; dar și spectatorii se bucurară de această ezitare, pentru că admirară culorile și jocul minunat al mingiilor pe cer, pe care rareori alți spectatori, chiar și dintre cei mai bătrîni avuseseră parte să-l vadă. Ghicind însă mingea adevărată și ghicindu-i și viitoarele mișcări, aeronava albastră execută prin Horațiu Hida cîteva manevre, urcînd și coborînd. Radu Drajna îl apucă de picioare pe Felix Iacob care se afla acum cu totul afară din aeronavă și spectatorii încremeniră ; numai astfel ultimul reuși să prindă balonul. Și spectatorii avură posibilitatea să respire, și apoi să aplaude. Cu o mișcare greu de imitat, admirată de toți cei care practicau sportul și de cei care-l urmăreau fie și întîmplător, Marin Brătuia, căruia i se pasase mingea, o aruncă direct către centrul cercului alb, desenat pe linia care împărțea în două jumătăți dreptunghiul imens de iarbă verde. Exact cînd mingea se opri în centrul cercului, fără să mai sară, alte două echipaje se ridicară ca la un semnal, de pe laturile opuse ale stadionului, unul de la Fericea, altul de la Giulești. Păstrînd riguros aceeași înălțime, galbenii și albaștrii căutară să ajungă înaintea adversarilor în dreptul liniei de la care echipa adversă decolase. Pilotați de Justin Gaftongu, galbenii ajunseră primii, deși pierduseră ceva timp la decolare, din cauza lui Guțu Giuvala, căruia tocmai atunci îi venise o idee nouă. Deasupra liniei de unde se ridicaseră rivalii, ei își lansară cei șapte parașutiști și spectatorii scoaseră murmure de admirație la vederea uriașelor flori de mătase galbenă ; dar aproape imediat izbucniră ca niște

flăcări albastre parașutele celeilalte echipe. Dacă galbenii cîștigaseră ceva timp la lansare, albaștrii erau superiori în manevrarea parașutelor, atunci cînd curenții de aer erau mai puternici. Și, într-adevăr, vîntul începu să bată tocmai atunci ! Cinci din cei șapte albaștri, și anume Enache Spirache, Liana Leon, Polixenia Podrag. Adam Afet, *Iuliu Iserg, atinseră exact linia roșie care era linia* de plecare, în timp ce numai trei galbeni, anume Ana Iriceanu, Emil Goescu și Manole Neflea aterizară exact pe linia lor. Cei care aterizaseră exact, așteptară pe ceilalți în poziție de plecare, orientați către mingea din centrul terenului. Albaștrii Mihai Popina și Perinița Codrea aterizaseră la cinci și respectiv opt metri înaintea liniei, iar galbenii Maria Leaota, Titi Pechiu, Arghir Paruha și Olga Oltea la trei, unsprezece, paisprezece și respectiv nouăsprezece metri de linia lor, dar în spate. Cei care atinseseră pămîntul în față, înaintară rapid cu spatele, pînă la linia lor, cei din urma liniei cu fața înainte. Din acest punct de vedere, galbenii fură avantajați, chiar dacă aveau de parcurs un spațiu mai mare pînă la linia lor ; Perinița Codrea, dorind să ajungă mai repede la locul ei, își pierdu echilibrul și căzu. În tribune agitația își atinse una din culmile ei : îndemnuri, strigăte, fluierături, apeluri, urale se amestecau și fiecare din jucători alegea ce-i trebuia pentru a se înviora. Albaștrii nu-și pierdură complet avansul și, cu puțin înainte ca șeptarii galbeni să fi fost în linie completă pentru a putea lua startul, ei făcuseră deja primii metri înainte, într-un picior ; cînd Olga Oltea fu în linia galbenilor, albaștrii înaintau pe celălalt picior. Dar dacă albaștrii aveau acest avans, galbenii erau mai iuți ; diferența era încă mare cînd albaștrii săreau cu ambele picioare deodată, la pasul piticului se micșoră, iar la acela al uriașului deveni și mai mic. Se aflară din nou la aceeași

distanță de mingo la mersul pe coate și genunchi, dar ajunseră primii la mingea uriașă din centru, de două ori mai înaltă ca oricare dintre jucătorii de pe teren. Cu forțe sporite de acest succes strategic, începură să împingă mingea cea mare și ușoară înainte, în terenul advers, în care înaintară pași buni, încurajați frenetic de suporteri.

Tribuna primise rogmani cîtă frunză și iarbă ; la locul ei în tribună, greu de zărit din mulțime chiar și de către cei ce ar fi cunoscut-o foarte bine, deosebindu-se foarte puțin prin gesturi și vorbe de ceilalți, se afla Safta Piperan. Într-adevăr, ea se afla lîngă niște prieteni din Gîrceni, și n-avea cum să-l vadă în tribuna opusă pe Cornel Cegan care o cunoștea la fel de bine ca și prietenii de lîngă ea. Nu se puteau vedea, dar se căutau de mult într-o doară ; din timp în timp, cînd partida prin momentele ei de relaxare le permitea, se gîndeau unul la celălalt și la ce făcuseră și vorbiseră mai înainte. Dar și atunci cînd meciul îi ținea încordați și încălziți, fiecare îl amesteca pe celălalt într-un fel aparte, anume acordîndu-i toate sentimentele colective, dar individualizîndu-l prin chipul cunoscut. Mai ales în aceste clipe, se gîndeau unul la celălalt, la gîndurile celuilalt, și amîndoi știau atunci la ce se gîndea fiecare, și în primul rînd la faptul că în teren se afla Adam Afet, cel mai tînăr jucător din echipa sa, o mare speranță a sportului. Arghir Paruha aflase că Safta Piperan făcuse un legămînt în legătură cu Adam Afet : dar el era în cealaltă echipă și nu avea cum să-i spună ; de altfel, nici Cornel Cegan, care nu-l cunoștea pe cel mai tînăr jucător mai mult decît ea, nu putea spune nimic. Astfel că fiecare ședea la locul lui, fără să se poată deosebi din mulțimea de spectatori și așteptau deopotrivă, încordați, desfășurarea partidei cu imprevizibilul ei, și scurgerea timpului care avea să le aducă noi bucurii în viață. Safta Pipe-

ran era încă mai fericită, pentru că ea îl putea vedea din tribună pe cel din teren și pe prietenul lui, în vreme ce el nu putea avea decît un vag sentiment al unei puteri bune care-i învăluia.

Galbenii se regrupară în sfîrșit și începură cu forțele lor reunite să împingă mingea în sens contrar, din cealaltă parte. Împingeau amîndouă echipele ; dar pachetul galbenilor avea o forță superioară, necunoscută, și publicul, care crezuse pînă atunci că albaștrii erau superiori din acest punct de vedere, fu surprins de întorsătura lucrurilor.

Galbenii împingeau mai tare !

Partea importantă a suporterilor care ținuse cu galbenii atîta timp cît albaștrii fuseseră superiori, începu să-i încurajeze pe albaștri ! Dar încurajările lor fură inutile ! Puțin cîte puțin, pas cu pas, galbenii împinseră mingea dincolo de ținta albaștrilor. Cînd mingea depăși în întregime această linie, primiră punctul pe care fiecare îl fixă de echipamentul adversarilor, și dădură acestora dreptul de a redeschide jocul. Albaștrii își trimiseră cea de a doua echipă și desfăcură mingea cea mare din care scoaseră pucul.

Pucul fu aruncat cu precizie pe culoarul lateral, unde îl așteptau patinatorii. Octav Valea îl plezni cu racheta și el alunecă de-a lungul liniei, spre galbenul Moise Nera, care-l urmări și-l ochi la rîndu-i cu arcul, orientîndu-i traiectoria spre micul orificiu, dar în calea lui se interpuse Alexandru Cumpănici. Cumpănici zis și Hoancă zmulse un tunet de aplauze atunci cînd intră în acțiune, chiar înainte de a fi luat propriu-zis o inițiativă. Dar o luă și pe aceasta; cu călcîiul bocancului cramponat, și fără a mai folosi alpenstockul, el introduse mica rotilă în orificiul adversarilor. Scorul era egal ! La acest scor, arbitrul principal Matei Mandin aruncă pucul dincolo de stachetă. Luînd în mîini cîte o prăjină, Barbu Bran și Inișor Căplescu săriră deo-

dată ; amîndoi se înșelară însă, pentru că pucul sărise dincolo de cealaltă stachetă pe care numai albastrul Ilie Haga reuși s-o treacă. Preluînd pucul și odată cu acesta dreptul de a-l arunca unde vor voi, albaștrii își întrebară adversarii dacă nu doreau să facă o pauză. Era prima pauză, aceea care nu marca terminarea unei reprize.

Se luă așadar pauză. O parte din jucători se duseră să se culce, alții la mîncare, alții la focurile de artificii din Frecăței ; Lucica Neagotă prinse spectacolul de teatru popular, Eliza Irza își vizită un prieten despre care știa sigur că va fi fericit dacă o va vedea, Vladimir Fărășcanu merse la spital, la mama sa bolnavă, cu care comentă îndelung desfășurarea de pînă atunci a meciului. Toți făceau declarații, erau bombardați cu sfaturi și dorințe. Avram Aloi lăsă locul său din echipă lui Filip Finta, care chiar în acel moment devenise mai în formă decît el.

La al treilea semnal al arbitrului, meciul reîncepu. De pe trambulinele înalte concurenții Filimon Hetea și Petru Cerdache săriră în fel și chip în bazin, pentru ca să poată pătrunde prin găurile special întortocheate dincolo de care se aflau caiacele. De aici la schifuri, de la schifuri la bărcile cu pînze, de la acestea la cele cu motoare ; albastrul Gavril Găiceana reuși să sară direct din barcă pe schiuri; printr-o magistrală curbă ieși din apă direct pe pîrtia de zăpadă și, exploatînd viteza cîștigată, ajunse aproape în vîrful muntelui. Galbenul Dinu Dragova veni în trombă după el, dar nu-l putu ajunge ; Gavril Găiceanu sărise deja de pe trambulină și se pregătea să escaladeze uriașa stîncă al cărei perete se ridica aproape vertical, cînd Dinu Dragova încă mai avea de parcurs cîteva obstacole ale slalomului. Albastrul luă singurul planor de pe vîrful stîncii, făcînd inutilă escaladarea celuilalt. Și astfel, el cîștigă pentru echipa sa încă o jumătate de punct !

Momentele și perioadele partidei echilibrau bine competiția, în care adversarii se aflau unul lîngă altul, umăr la umăr sau cot la cot, urmărind o țintă mobilă sau fixă care se afla înainte sau în spate, vizibilă sau ascunsă, cu perioadele în care sportivii celor două echipe se aflau față-n față, cu un obiect de intermediere pe care fiecare încerca să-l cîștige de la ceilalți sau să li-l impună : mingii, arcuri, bețe, suliițe, ciocane, haltere, greutăți, gloanțe, aripi, furtune, roți, discuri, popice se succedară. Spectatorilor li se roșiseră și li se umflaseră palmele de atîta aplaudat, vocile se pierduseră sau se schimbaseră, cînd se ajunse la forma cea mai elevată a partidei, în care competitorii nu numai că se aflau față-n față, dar își atingeau și corpurile prin regulile jocului, prin aspirația de a învinge și prin aceea de a se apăra, încercîndu-și unul asupra celuilalt forța, inteligența și măiestria.

Ca la un semnal, miile de jucători își dădură jos echipamentele, păstrîndu-și numai banda de peste tîmple care strîngea părul. Trupurile lucioase, cu mușchii mici și mari sărind ca niște pești pe sub piele își luară pozițiile de luptă pe locurile stabilite prin joc și structura fiecărei echipe.

La sunetul clopotului lupta începu. Încordarea minunată a corpurilor în nemișcarea lor goală, lăsă locul fulgerelor mișcărilor. Cine-și învingea adversarul o făcea numai prin colaborarea perfectă a forței cu tehnica și cu acea sclipire a intuiției care-i releva cu o frîntură de timp mai înainte intenția adversarului, astfel că raționamentele puteau intra în alertă pentru a alege soluția victoriei.

Titina Guguianeu o învinse pe Sultana Manguș, adversar de temut, dar pe măsura sa ; o duse dincolo de linia roșie, în pătrat și rămase acolo ca s-o păzească. Dar iată că albastrul Nistor Minovici reuși să-l învingă pe Niță Luș și-l cără către același pătrat de scăpare ; după ce se

odihnire și se gîndiră puțin. Cei doi prizonieri se luptară între ei, ca și cei doi paznici. Se făcuse cald și transpirația amestecată cu uleiul cu care trupurile fuseseră unse dădea pielii culoarea și luciul aurului roșu. Sultana Manguș îl învinse pe Niță Luș, iar Titina Guguiancu fu învinsă de Nistor Minovici ! Sultana Manguș ieși din pătratul de scăpare, unde intră învinsul, și reîncepu lupta cu Nistor Minovici ! După un timp galbenii deveniseră paznicii celor doi albaștri din pătrat ! Dar prea puțin, căci șase albaștri aduceau șapte galbeni învinși, astfel că numărul lor deveni superior în afara pătratului și chiar cei doi albaștri din interior puteau scăpa, în vreme ce cei doi galbeni nu puteau rezista superiorității numerice a celor din afară și trebuiră să intre la rîndu-le în pătratul de scăpare. În continuare, superioritatea albaștrilor crescu vertiginos și firesc, astfel că spre sfîrșitul reprizei un singur galben, Bogdan Saidac, rămăsese în exterior, pe poziția lui. Dar ce jucător !

Bogdan Saidac încă nu se mișcase, cînd un murmur trecu prin tribune și parcă un vînt rece liniști mințile. Știrea străbătu mulțimea ca un trăznet : Bogdan Saidac era accidentat ! Nu grav, dar destul pentru a nu putea lupta în deplinătatea forțelor pentru echipa sa. Toți spectatorii începură să-i trăiască drama cu aceeași putere și ascuțime. Liniștea deveni atît de pură, încît mulțimea nesfîrșită putu să audă zgomotul făcut de aripile verzi-violete ale unei libelule care tăie pentru o clipă peluza de iarbă dintre Bogdan Saidac și pătratul de scăpare.

Lui Bogdan Saidac îi trecură prin minte în acele clipe într-o iuțeală fantastică toate imaginile vieții sale de sportiv. Durerea din picior se concentra parcă în scurte izbituri de ciocan date regulat, și ecoul lor parcă era încă amplificat în tîmple și ceafă. Albaștrii se gîndeau la starea lui și îl priveau concentrați, știindu-și fiecare rolul în pro-

pria echipă ; la aceleași lucruri se gîndea și Bogdan Saidac și spectatorii, fiecare din locul lui și cu sufletul pe care-l ascundea pentru a-l face încă mai vizibil celorlalți.

Mulți se gîndiră automat la ziua de atunci, cînd pe dealurile dogorîte de podgorii și aprinse în vînătul poamei coarne, se răsturnau cocorii ca niște sîmburi negri din sita unui soare roșu ; și de pîlniile de azur, cu zurgălăi de stele mici ca niște ghimpi de aur din care se revărsa noaptea peste clăi stropind cu verde luna veche.

Bogdan Saidac se gîndi la Alecu Ruptea și apoi la Mia Ciocanu Suraia ; gîndul îi zbură după aceea la Smaranda Sadova și țîșni mînat de o idee care-i venise chiar atunci, mai curînd nu definitiv neformulată, dar încă mai prezentă decît dacă ar fi fixat-o prin cuvinte, uitîndu-și durerea. Seria de figuri făcute cu diferite membre independent sau corelate, nu mai fuseseră văzute de nimeni pînă atunci, și de atunci avea să fie legată de numele lui. Mișcările surprinzătoare induseră în eroare întreaga echipă albastră, printre ai cărei jucători reuși să se strecoare sau să-i pună la pămînt, ajungînd în pătratul de scăpare, adică exact acolo unde trebuia să-l împiedice să ajungă albaștrii.

Liniștea nefirească de la început se destrămă și aplauzele întărite de toate zgomotele posibile în acel loc explodară. Bucuria era pe măsura eliberării interioare : o însoțea și provenea din ea.

În acea situație nou creată, galbenii puteau cere pauza și ei o cerură. Se schimbară eșarfele care indicau apartenența la echipe și jucătorii se îndreptară astfel amestecați prin ieșirea rezervată lor.

— Albaștrilor, ați fost mai slabi, spuse Păpușa Mincu, care purta acum, la pauză, insemnul albastru, lui Vasile Ripiceanu, mîngîindu-i din mers cu palma mușchii pulpelor.

— Eu eram gata-gata să spun același lucru despre galbeni, spuse Marina Roaită, care-și îndreptă pieptul, ridicîndu-și sînii minunați către soare, printr-o înălțare a mîinilor care legară mai strîns părul cu banda galbenă, primită de la adversari.

— Probabil că vă înșelați amîndoi, spuse Tudose Rîmnea din Frumoasa, și toți se gîndiră la ceea ce el spusese. Partida avea să continue, după pauză.

IX

Vlad Amzacea o văzu pe Smaranda Acasandrei la întîlnirea celor mai buni activiști tineri constructori din Horlacea ; sau mai curînd se văzură. Prima dată doar o clipă, fiindcă îi despărțiră apoi prietenii și problemele pentru care se adunaseră. Fiecare era cu grupul și cu problemele lui, nu se mai văzuseră, nu se cunoșteau. Se căutară cu ochii și cîndva se mai găsiră : Vlad Amzacea vorbea cu Emil Agău despre noile inovații ce urmau a fi propuse pentru recuperarea deșeurilor de la Răsuceni. Smaranda Acasandrei discuta cu Liviu Anieș, unul dintre membrii comitetului de organizare a întîlnirii. Mai tîrziu, spre sfîrșitul programului, Geta Zăpodea îl rugă pe Vlad s-o conducă spre casă. Erau acolo tineri din toate sectoarele și secțiile, toate funcțiile și specialitățile, care lucrau de mai mulți ani la podul aerian ; specializarea și depărtarea dintre diferitele sectoare făceau ca nu toți să se cunoască și o asemenea întîlnire avea și rostul de a facilita cunoașterea în cadrul schimbului de experiență. Vlad nu-și arătă dorința de a mai rămîne, măcar pentru a se căuta din ochi în continuare cu Smaranda, și o conduse pe Geta Zăpodea, care nu se simțea prea bine. Era însă liniștit, sigur de el, într-un mod ciudat și plăcut, și fu mulțumit cînd, ieșind, o văzu pe Smaranda vorbind cu Teodor Zbegu, pe care-l cunoștea bine ; el se afla cu spatele, astfel că Vlad și Sma-

randa se priviră încă o dată, pentru ultima oară în seara aceea. Vlad o conduse pe Geta Zăpodea acasă la Luminești ; se sărutară la despărțire și Vlad se reîntoarse la club. Smaranda nu se mai afla acolo. Catrina Zboiu era poate singura care observase ce se petrecuse cu cei doi. Veni spre el și-l informă că Smaranda plecase cu tovarășii ei de secție, pentru că aveau mult de mers pînă la Lărguța. Dar Teodor Zbegu, inginerul de la forjă, mai era încă în sală. Vlad se apropie de el și-i propuse să se reîntoarcă împreună spre casă. Mai băură un pahar din noua băutură descoperită de Leontin Păcureț, unul dintre tinerii participanți, și porniră cîntînd pe două voci. Noaptea era minunată și drumul neted. Cînd ajunseră la Răspîntia Albă, Vlad se opri.

— Poți să-mi vorbești despre Smaranda ?

Teodor Zbegu nu se opri și Vlad porni după el, ceva mai în urmă.

— Nu pot spune multe, spun ceea ce pot spune despre mine și ea, precizează Zbegu, cînd se ținură iar de umeri.

— Ne-am uitat unul în ochii altuia pînă am simțit plăcerea amețelii și nu ne-am mai recunoscut, spuse Vlad Amzăcea.

— Dansează minunat, spuse Teodor Zbegu, ne-am întîlnit într-un dans la Rînceni ; m-am simțit fericit dansînd cu ea și ei i-a plăcut asta, și de atunci, cînd se întîmplă să se danseze pe undeva, ne anunțăm unul pe celălalt și dacă avem timp facem ce facem și venim amîndoi, măcar pentru un dans. Asta e totul.

— V-ați întîlnit de mult ?

— De ziua lui Radu Arpadia, la Mădulari.

La intersecția străzilor Trandafirilor cu Gutuilor, se sărutară și se despărțiră. Vlad Amzăcea adormi repede și avu un vis. Mii de păsări poleite cîntau în arbori, unii înfloriți, alții cu roade aurite, alții abia înverziți, iar pe unde

ea se ducea, răsucindu-și pașii, păsările cîntau mai dulce și florile îmboboceau. A doua zi lucră în secție cît putu mai bine și el putea, nu glumă : în pauza pentru prînz se duse cu barca pînă la secția balast din Măsurei. Radu Arpadia tocmai își începea prînzul și Vlad trebui să mănînce cu el partea care se cuvenea dintr-un ou. După ce terminară masa, băură puțin și Vlad Amzacea îl întrebă de Smaranda Acasandrei.

— Ne-am întîlnit la cantina secției de recuperări textile din Preluca Nouă ; am ieșit împreună și cum pe la ora cinci și jumătate s-a schimbat vremea, am intrat în casa pădurarului din Poiana Vadului ; îmi amintesc că vîntul lovea crengile de geam cînd noi făceam dragoste. Mi-a părut rău și mie și ei, dar n-am putut rămîne ; nu eram făcuți unul pentru altul. Aș putea spune că ea era prea mică : prefer să cred că eu am fost prea mare. Mai tîrziu am cunoscut-o prin ea pe Rodica Zdrapțea, cu care m-am putut lua. Făcîndu-ne cunoștință, Smaranda Acâsandrei ne-a ajutat mult pe amîndoi. Nu pot să spun și eu același lucru ; ea vine adeseori pe la noi, să mai vorbim. Știu că i l-am prezentat pe Grigore Ardan, pentru că în vremea aceea voia să învețe arta dicției.

Pauza se apropia de sfîrșit și Vlad Amzacea nu voia să întîrzie ; își strînseră mîinile, se sărutară, și Vlad se grăbi către debarcader, pentru a prinde cursa. Pînă la sfîrșitul schimbului, Vlad Amzacea lucră rolele pentru alezorul de la Maxut cîntînd și fluierînd cîntece de demult, spre bucuria tovarășilor de brigadă.

Cînd ieși din schimb, se îmbrăcă repede și se îndreptă spre club, unde Grigore Ardan era încă maestru de dicție în ciuda vîrstei. Băură ceva, închinară și-și spuseră vorbe frumoase și simțite, apoi Vlad Amzacea trecu la problema care-l interesa.

— Cum să încep ? ezită Grigore Ardan. Ezit pentru că nu știu de unde să încep, nu ce să spun. Aș putea face fără îndoială un elogiu al perfecțiunii fizice la care cu ajutorul meu, un ajutor pe care i l-ar fi putut da oricare alt actor, ea și-a adăugat perfecțiunea mișcărilor. Ce spun, și le-a perfecționat, Smaranda Acasandrei le avea desăvîrșite, trebuia numai să și le descopere. Iar eu am grăbit o descoperire pe care ea însăși o dorea. Dar ea însăși mi-a ajutat mult. Țin minte că am fost greu bolnav și ea a rămas cu mine pînă ce m-am vindecat. A fost cea mai bună elevă a mea. Perfecțiunea, spuneam ; a fost singura ființă de genul ei care a reușit perfect să complice la maximum jocul scenic. Putea să-și păstreze ochii absolut imobili și să pună toate mișcările posibile în restul corpului ! Dar putea și invers ! Eu m-am făcut sănătos și, după cum se știe, o elevă trece clasa, și o elevă eternă nu e cu putință de imaginat. A intrat în brigada lui Andrei Zegaia. Minunată brigadă, călită în muncă, omogenizată prin muncă și prin octuorul ei unic, interpret al atîtor piese clasice ! Treceriie de la alegro la maestuoso forte !

— Le-am ascultat adeseori cu plăcere și am fost vrăjit, spuse Vlad Amzacea.

— Asta e totul, încheie Grigore Ardan, căci tocmai intra unul din noii săi elevi, Miron Zăval, pe care i-l prezentă lui Vlad. N-a fost să fie. Dacă ne-am fi potrivit, atunci ne-am fi potrivit de minune. Știi, noi lucrăm aici mai ales noaptea ; ea lucra mai ales ziua... Și fiecare eram de neînlocuit... la locul nostru...

Vlad Amzacea mulțumi frumos lui Grigore Ardan, se îmbrățișară și se bătură pe spate cît simțiră plăcere. După aceea, cum încă era timp, luă trenul spre sediul central din Moțăieni. La dispecerat află că brigada lui Andrei Zegaia lucra în sectorul nordic al consolidării ; fu fericit cînd auzi că tocmai atunci se aflau în schimbul al doilea. Pînă

la pauză nu mai era mult ; Vlad Amzacea se grăbi și cînd ajunse se auzi semnalul pauzei. Găsi brigada lui Andrei Zegaia cu șeful ei așezată afară pe iarbă, sub un arțar bătrîn. Mîncau și rîdeau și-l întîmpinară pe Vlad cu urale și chiote. Vlad nu putu refuza să guste din mîncarea lor și cîntă împreună cu ei cum putu mai bine o arie la modă ; apoi le făcu observația că lipsea numai Smaranda Acasandrei.

— A fost o vreme cînd n-a lipsit, spuse Aurel Acriș.

— Cînd ?

— La Răscăeți, cînd lucram la fundația scripeților, spuse Iorgu Adîncatu.

— A venit cu voi ?

— Da, a fost singura femeie care a venit cu noi, precizâ Augustin Zagăr. Ne numeau toți Albă ca zăpada și cei șapte brigadieri.

— Și a rezistat ?

— Da, era sectorul cel mai greu, un sector de pionierat, spuse Mihai Zizinca, nu aveam legături cu restul colectivității decît la intervale mari. Munceam, lucram toată ziua sau cît era nevoie, cot la cot.

— Smaranda ne făcea de mîncare, ne spăla și ne îngrijea. Cînd făceam pauze, cîntam, jucam și făceam dragoste, completă Octavian Arsura.

— Și azi încă, îmi amintesc cum avea timp pentru toți în privința asta, adăugă Remus Zoina, privind visător fumul care se ridica dintr-un coș depărtat al fabricii de ciment din Măgulicea.

— Am ajutat-o și noi pentru asta, spuse Andrei Zegaia.

— Și ? întrebă apoi Vlad Amzacea.

— Și apoi ne-am terminat misiunea din văgăunile acelea și am intrat în sectorul pilonilor rotunzi de la Movila Ruptă. Iar Smaranda s-a oprit la Rohmani-deal.

— Unde ?

— La mama ei.

— Mama ei e de acolo ?

— Nu știu.

Discutară încă o vreme, pînă spre sfîrșitul pauzei, și chiar în vreme ce brigadierii își puneau hainele de protecție, pregătindu-se astfel să reînceapă lucrul. Fiecare povesti cum se purtase Smaranda cu el, dar era importantă mai ales ideea de grup în care ea existase. Vlad Amzacea își luă rămas bun, îi sărută pe toți și le smulse promisiunea că-l vor accepta și pe el odată într-un viitor concert pe care-l vor da, ca solist.

Se aprinseseră stelele cînd Vlad Amzacea ajunse acasă ; dormi din nou bine și continuă visul frumos de noaptea trecută. El visă astfel că mergea cu Smaranda pe o cărare înflorită și că ea îl ținea de mînă și că oprindu-se odată îi amintise că se plimbaseră așa și cu o sută de ani în urmă, imediat ce se cunoscuseră. Se trezi dimineața vesel, se spălă, mîncă, se îmbrăcă frumos și se duse la lucru. Din nou așteptă pauza mare care veni repede, așa cum voia și el. Luă un cal din ograda instituției, căruia Ion Arsanca tocmai terminase să-i dea de mîncare și de băut ; luînd-o pe scurtătură ajunse repede în partea de nord a localității. Mama Smarandei broda o batistă cu inițialele fetei. Vlad Amzacea îi sărută mîna ; bătrîna îl privi cu ochii închiși o vreme, apoi luă o altă batistă și cu o iuțeală nemaivăzută de el, îi brodă și lui inițialele. Vlad îi mulțumi, îi sărută poalele rochiei și se pregăti să plece. Un nepot al Smarandei, ucenicul Anton Aruncuța, îl lămuri că mătușa îi spusese chiar lui că va sta la o prietenă bună, Corina Arva, pentru că era astfel mai aproape de serviciu și pentru că această prietenă o iubea și ea o iubea. Mai era încă timp ; Vlad struni calul și ajunse în cîteva minute bune la ser-

viciul pompelor hidraulice de pămînt din Leiculeşti. Portarul Decebal Antoceanu îl conduse chiar el la atelierul unde lucra Corina Arva. Vlad Amzacea o întrebă de sănătate şi-i sărută obrazul, apoi îi explică de ce venise. Corina rămase o vreme tăcută, ca şi cum şi-ar fi adunat gîndurile sau şi-ar fi căutat cele mai adecvate cuvinte pentru aceste gînduri.

— Vezi dumneata, îmi vine greu să vorbesc despre Smaranda. Ea este o femeie privită şi admirată atît de bărbaţi cît şi de femei, dintre care multe ar vrea să semene mult cu această frumoasă icoană, fiind gata să afirme în acelaşi timp că sînt ele însele. Este o frumuseţe puternică, înaltă, cu o ţinută imperioasă şi totuşi tandră, graţia şi maiestatea se combină, în consecinţă chipul ei e agreabil şi foarte frumos, ochii negri şi foarte strălucitori, între alte frumuseţi dinţii foarte frumoşi şi foarte albi ; spiritul e vioi, e foarte modestă şi foarte sinceră şi vorbirea e foarte frumoasă, iar pronunţia foarte clară, astfel că se face foarte uşor înţeleasă şi plăcută. Am iubit-o puternic, dar nu mult : pe Luiza Argea, de exemplu, am iubit-o mai puţin, dar un timp mai îndelungat. Oricum, ea a venit la mine şi ne-am înţeles.

Tăcu o vreme şi apoi spuse, în concluzie :

— Cum am fost eu cu ea e simplu şi clar. Se ştie că totdeauna bunii arhitecţi, şi cei ai podului aerian sînt buni, preferă să construiască o nouă construcţie pe locul unde au găsit o ruină sau pe temelia unei alte clădiri dacă găsesc aşa ceva.

Vlad Amzacea înţelese. Îi sărută obrazul şi plecă înapoi la secţia sa, unde ajunse la timp, dar grăbindu-se. Lucră din nou cu spor şi cîntă multe cîntece, spre bucuria schimbului său care lucră şi el mai cu spor. La terminarea schimbului, Marin Arginescu îl duse cu maşina pînă la Matca,

unde era casa oamenilor de știință. Tocmai trecuse ora mesei și în sala mică îl găsi pe marele savant Decebal Antologea într-o masă rotundă unde se dezbătea problema radiațiilor de la secția de cazangerie din Malaica. Vlad Amzacea ascultă plin de interes discuțiile și chiar interveni o dată, cînd problema atinse și sectorul pe care-l cunoștea mai bine. Cei de față îl urmăriră cu simpatie și interes, iar Decebal Antologea găsi minunată ocazia pentru a-l prezenta celor care nu-l cunoșteau. În pauză, Vlad Amzacea îl întrebă de Smaranda Acasandrei.

— A fost simplu, spuse eminentul savant, mai de mult, dar nu prea de mult. A vrut un copil de la un savant specialist în domeniul meu și cu calitățile mele. Dar n-a fost să fie. A fost minunat, dar nu pentru totdeauna. Am mulțumit tuturor celor care au șlefuit munții pentru a-i vedea azi așa cum sînt. Apoi a cîștigat concursul și a devenit cunoscută. Dar despre aceasta nu pot să mai vorbesc ; ne-am mai văzut doar întîmplător ; poate să vorbească mai bine Dorin Asău.

Se despărțiră îmbrățișîndu-se și Vlad Amzacea îl rugă să-l anunțe și pe el cînd vor mai avea o dezbatere la care ar putea contribui și el. De acolo plecă spre piața Pîncota, unde pictorul Dorin Asău își făcea zilnic tablourile efemere direct pe caldarîm, spre satisfacția tuturor celor care-i iubeau arta. Atunci, desena cu cretă de Răicani portretul fruntașului Eugen Arduzel : cu fiecare trăsătură în plus, dispărea o trăsătură din Eugen Arduzel cel real, astfel că la terminarea portretului, modelul devenise invizibil. Asistența se minună și se bucură, apoi ceru artistului să-și distrugă opera, el o distruse și modelul reapăru intact. Aceasta era marea artă a artistului care constituia una din bucuriile tuturor. Cînd termină cu lucrul, Vlad Amzacea îl ajută să-și strîngă culorile și se așezară lîngă fîntîna arteziană, care arunca jerbe de pietricele multicolore.

— Cînd am cunoscut-o pe Smaranda ? Chiar în seara cînd a cîştigat concursul de la Rotunda. A cîştigat cel mai mare concurs şi a ajuns astfel cunoscută de mulţi ; a cîştigat concursul pentru a fi dorită şi pentru ea însăşi şi pentru toţi ceilalţi. Fiind dorită, a fost a tuturor celor care dorind-o s-au distins totuşi chiar şi prin faptul că au dorit-o. Nu era o recompensă, aşa ceva nu i-ar fi trecut niciodată vreunuia din noi prin cap. A fost ideea ei frumoasă de a face plăcere şi de a-şi trăi plăcerea. Ar fi fost minunat şi altfel, dar şi aşa a fost minunat, pentru că amîndoi ne aflam în aceeaşi stare şi în aceeaşi perioadă a vieţii. Dar nu vrei să-ţi fac portretul ?

Vlad Amzacea îi mulţumi frumos, şi-i promise că altădată da, pentru că acum se grăbea.

Plecă la Păpăuţi şi se întîlni cu Dumitru Ampoiţa. El o cunoscuse pe Smaranda Acasandrei mai multe zile, dar nu în tot cursul zilei.

— A doua zi şi-a acoperit faţa, ca să nu se vadă vreo deosebire faţă de prima. A fost minunat şi ne-am despărţit.

De la Dumitru Ampoiţa se duse tocmai în Lăleşti, la Vasile Aleuş : el fusese prea puternic, şi în nici un caz ea prea slabă ; apoi, bău puţin cu Sache Alparea, care îi spuse exact invers ; tot aşa se întîmplă şi cu Iancu Alungel faţă de Gică Aţintiş, unul fiind prea tînăr, altul prea bătrîn, şi cu Dan Atmagea faţă de Paul Arefu, unul fiind prea pasionat, altul prea placid, şi cu Axente Zagna faţă de Nae Zornea, unul fiind interesat mai mult de timpul iubirii, altul de timpul ce împrejmuia iubirea. Se făcuse noaptea tîrziu, cînd reveni acasă. Mîncă, se spălă şi adormi, obosit, dar mulţumit şi visă mai departe visul început.

Era a treia zi de cînd o văzuse pe Smaranda Acasandrei, şi în pauza de prînz se duse pînă în secţia mecanică fină şi-l căută pe Titi Zuvelcatu. Titi Zuvelcatu executa

o reparație urgentă pentru compresorul din Monteoru, și de aceea nu se afla cu ceilalți la masă și la vorbă. Vlad Amzacea îl căută și-l găsi, plin de ulei și negreală, și-l îmbrățișă așa : o parte din praful de pe el rămase pe Titi și o parte din uleiul acestuia rămase pe el.

— Pe Smaranda Acasandrei n-am văzut-o decît astă-noapte, spuse el. A umblat mult prin Pătrăhăițești și era prea tîrziu să se mai întoarcă acasă. Am rugat-o să rămînă la noi. Și Liviei i-a plăcut mult de ea. A rămas cu Livia acasă. Of, mașina asta o să-mi mănînce toată seara. Dacă treci pe la mine, anunță-le că voi întîrzia.

Se îmbrățișară și se despărțiră. După terminarea lucrului, Vlad se duse la Titi Zuvelcatu acasă cu o floare albă și cu două cireșe. Livia îl primi ca de obicei. Cînd tot ceea ce era obișnuit și plăcut se termină, Vlad Amzacea o întrebă de Smaranda Acasandrei, și Livia Zuvelcatu se bucură mult.

— A plecat, strigă ea, și mai strigă o dată : A plecat !

— Unde ?

— Spre unul, nu știu cum îl cheamă...

— Hai, se rugă Vlad Amzacea.

— Unu din Surpatele... continuă ea să se gîndească și să se constrîngă ca să-și aducă aminte, unul Vlad Amzacea.

Vlad Amzacea se ridică, chiui, și o îmbrățișă, învîrtind-o într-un dans care se termină cu puțin timp înainte de a deveni obositor și neplăcut. Vlad Amzacea se întoarse acasă și Smaranda Acasandrei îl întîmpină în prag. Intrară în casă ținîndu-se de umeri și de mîini, mîncară și apoi Smaranda îi povesti cum se întîlnise cu Aurora Zagavia, apoi ce-i spusese, cu Cornelia Zagra, și ce-i spusese, cu Sorina Zălan, cu Alice Zătreanu, cu Miruna Zăval, cu

Aranghel Tatian, cu Anica Zegaia, cu Eva Zeican, cu Stana Zetea și cu Iulia Zgubea, cu Haritina Zorzilă și cu Zamfira Aita și cu Zizi Arsanca, pînă ce ajunsese la Livia lui Zuvelcatu. Se uitară apoi mult unul la altul, așa cum le plăcea, pentru că aveau mult timp, tot timpul, iar mai tîrziu se plimbară pe poteca înflorită, tocmai bună pentru amîndoi.

X

Întîmplător, Remulus Mironcescu nu se mai aflase niciodată așa de aproape de un om de știință. Așa că-l urmări pe Paul Delabuda cu cea mai mare atenție : cum vorbea, cum se mișca, ce spunea și cum vorbea făcînd un anume gest, în vreme ce monta la ciocanul automat micul dispozitiv de convertire a zgomotelor, pe care le transforma într-un limpede sunet de oboi. Singura problemă mai importantă, după aceea, era legată de Costică Asandei care urma să lucreze și să facă o melodie în timp ce lucra. Remulus se bucură și el odată cu Delabuda, cînd Asandei reuși să scoată prima melodie simplă prin dislocarea unui bloc de bazalt. Dar nu mică fu surpriza mai tuturor celor de față cînd de pe antena Podului aerian, unde Silică Saftu suda țevile, se auziră sunetele grave ale unui pian : notele finale întîrziară prelung și profund, spre încîntarea tuturor. Zîmbind, Paul Delabuda îi informă că gîndise proiectul în ansamblu și că pusese tuturor uneltelor cîte un dispozitiv variat pentru diferite instrumente. Mulți rîseră și strigară bucuroși, iar Ioachim Leandru mulțumi savantului în numele tuturor, informîndu-l că-l vor anunța cînd dispozitivele vor trebui schimbate sau modificate.

— Cine este tînărul care se uită la mine ? întrebă Delabuda, cînd Remulus Mironcescu se aplecă asupra dispozitivului.

— Remulus ! strigă Ioachim.

Tînărul se întoarse.

— Paul Delabuda a întrebat cine este tînărul care s-a uitat la el.

— Eu am avut impresia că marele savant s-a uitat la mine ; dar cred că fiecare a avut ceva de cîștigat.

Paul Delabuda se uită cu înțeles, dar în așa fel încît înțelesul propriu-zis să fie cunoscut succesiv de către cei prezenți.

— De ce schimbate, întrebă tînărul Mironcescu pe Dorin Potoancă.

— Pentru că oboiul va deveni într-o zi la fel de obositor ca și zgomotul clasic al ciocanului automat. Cînd așa ceva se va întîmpla, se va simți nevoia schimbării ; orice schimbare înseamnă succesiune, orice succesiune este un motiv pentru nefericire, nemulțumire, instabilitate.

— Ceea ce înseamnă că ar fi bine ca oboiul să sune un timp ca un ciocan automat, încercă tînărul Mironcescu.

Paul Delabuda, care mergea înaintea lor pe drumul străjuit cu paltini, ieși din starea de distracție binevoitoare și-l privi încă o dată cu atenție. Tocmai atunci razele soarelui de amurg se aflau exact în spatele capului tînărului Mironcescu care părea să emită el însuși lumină aurie. Paul Delabuda îl bătu pe umăr.

— Este exact ceea ce am făcut. Ai o logică excelentă. De ce nu încerci să treci în cercetarea științifică ?

Remulus Mironcescu îl privi cu o îndoială sinceră.

— Credeți că voi putea face ceva ?

Paul Delabuda îl invită să treacă pe la laborator

— Ce trebuie cuiva pentru a deveni inventator ?

— Mai multe lucruri. Întîi, să cunoască cît mai multe. Apoi, să se specializeze într-un domeniu al științei. În al treilea rînd, să nu ignore dificultățile mai importante ale semenilor și să vadă ce se poate face pentru a le diminua prin ceea ce este de descoperit în domeniul său. În sfîrșit, să aștepte să vină ideea. Dacă apar, ideea, legea sau principiul se manifestă într-o mașină care acționează asupra a ceea ce există. Orice mașină este dinainte inventată, ca și legea ei ; îți rămîne șansa s-o găsești.

— Ajunge atît ?

— În nici un caz.

— Așa m-am gîndit și eu.

— Trebuie știut că orice lege funcționează ca o constantă dublă : ea se manifestă pozitiv și negativ. Totul este să obții ceea ce este bun din ambele situații.

— Ajunge atît ?

— Da' de unde !

— Eram sigur. Dacă nu ajunge, cred că pot deveni inventator.

Se îmbrățișară și se despărțiră. Acasă, după un bună ziua grăbit, spuse că putea deveni inventator. Părinții și surorile bătură din palme, pentru că era exact ceea ce gîndiseră și ei.

A doua zi de dimineață intra în Laboratorul de nord, pentru încercări de rezistența elementelor Podului aerian. Paul Delabuda îl dădu în seama tinerei cercetătoare Linamaria Apostoleasa cu care trecu prin complexul de cercetare. Era mai mult o plimbare și numai din loc în loc se oprea pentru explicații mai detaliate — bunăoară atunci cînd văzu un aparat avînd forma interioară a unui miel. La prînz mîncară amîndoi la cantina laboratorului, după care făcură dragoste chiar în biroul ei de la primul etaj. Spre seară bătu din nou la ușa lui Paul Delubuda. Acesta

era obosit, clipea și-l primi fără spontaneitatea de dimineață.

— De exemplu, ce-ai vrea să descoperi ?

Puse întrebarea brusc, deoarece știa că Remulus Mironcescu deși se aștepta la această întrebare nu prevăzuse și locul ei în convorbirea ce se putea dezvolta. Tînărul Mironcescu rămase un timp confuz.

— Ar merita să descoperi un procedeu de a deveni invizibil ?

— Nu, răspunse tînărul înseninîndu-se. Nu trebuie să stau să mă gîndesc mult pentru a spune nu. Dimpotrivă, ar merita să se descopere un procedeu care să facă totul vizibil, iar ceea ce e vizibil să fie încă mai vizibil decît este.

Paul Delabuda îi mulțumi frumos pentru un așa răspuns și-l mai întrebă dacă se gîndise la ceva special în viața lui de pînă atunci.

— Uneori, silit de împrejurări, m-am gîndit la faptul că unii dintre noi lucrează la mari distanțe de alții ; că între noi există, oricum, un mic infinit. E drept că putem comunica spiritual, fără să ne atingem. Dar trebuie inventat un mijloc de apropiere materială mai mare, care este altceva decît comunicarea absolută.

Paul Delabuda rămase pe gînduri, mușcîndu-și buzele.

— Trebuie văzut pînă la capăt. Asta înseamnă că trebuie apreciat și reversul lucrurilor. Dacă o descoperire este bună la început sau la sfîrșit, de la început pînă la sfîrșit și invers. Oricum, îți urez succes și caută-mă, dacă ai nevoie de ceva.

Se despărțiră și de a doua zi Remulus Mironcescu începu să studieze tot ceea ce putea fi legat într-un fel sau altul de preocupările lui. Erau zile de solitudine, altele de regăsire printre ai săi. Dormea sau nu ; citea sau scria. Într-o noapte, după ce adormi, văzu lumina fără formă, albă, or-

bitoare și agreabilă. Cînd atracția se sfîrși, reveni la sine pentru că nu el căutase lumina. De aceea, în zilele următoare se ocupă de aceleași lucruri dar cu un continuu neastîmpăr, așteptînd ca furnicăraia din minte să se retragă sau să se materializeze în ceva. Făcu sport, bău, făcu dragoste cu cine voi să facă cu el, se ameți și căută noi posibilități de a aștepta. Avea siguranța că ideea îi va veni, așa cum trebuia, ca o consecință firească a faptului că exista și nu a aceluia că o căuta înadins. De altfel, ceea ce gîndise pînă atunci, fusese cu totul altceva.

Din momentul în care îi veni ideea, urmă să o pună în practică. O altă grijă pe care o avu fu aceea de a păstra tăcerea, pentru că, fiind sigur de el, voia ca materializarea ei să fie o surpriză pentru toți.

La sfîrșitul anului făcu cunoscut celor din regiune că-și pusese în practică descoperirea și rugă pe toată lumea să vină în grabă, cît mai curioasă. Invenția, așezată în mijlocul Pieții Palatului, era un vagon fără roate, căruia i se puteau oricînd atașa roți, dacă ar fi fost nevoie. Era vopsit plăcut și linia avea o perfectă simplitate. Curioșii nerăbdători care se uitară înăuntru, înainte de a asculta explicațiile, îi anunțară pe ceilalți că nici înăuntru nu era nimic. Remulus Mironcescu luă cuvîntul.

— Aici vedeți invenția mea. Este un vagon unic, care poate merge sau sta pe loc. Rolul lui este de a servi apropierii între noi. Să încercăm să intrăm toți în vagon și vom vedea că se va putea. În felul acesta vom amenda principiul elementar al logicii noastre actuale care afirmă că două corpuri pot sta în același timp și în același loc.

Urmă o mică tăcere, necesară trăirii situației noi. Cei de față se priviră, priviră cerul, clădirile înconjurătoare, de la ferestrele cărora îi salutau în treacăt cei ce se pregăteau să plece la lucru. Cîte o furnicătură plăcută se

strecura pe șira spinării și se oprea la capătul ei de jos : nu toți simțeau asta, dar cei care-o simțeau o descriau și celorlalți, care cereau amănunte. Perioada de indecizie fu prelungită printr-un cîntec fluierat de Preda Țugui pe care toată lumea îl ascultă vrăjită : sunetul tremurat venea cînd repede cînd încet și rar, efectul de rapiditate sau de încetineală fiind obținut numai prin pauzele abile făcute în lungul sunetului continuu. Cînd el își termină melodia, cei de față aplaudară și Remulus Mironcescu îl rugă să mai cînte una ca pe la ei. Preda Țugui refuză frumos și-i rugă să-l privească pe prietenul său Spiru Gănceață care știa niște figuri de gimnastică bazate în special pe răsuciri, încă necunoscute. Adunarea nu trebui mult rugată și nici Spiru Gănceață care părea, în mișcările sale rapide, executate sub soarele violent și plăcut, un păstrăv de aur și peruzea. Veni la rînd Liza Goicea Moldovan : goală la început, ea mimă lung și complet o naștere, după care, în sunetele fluierate ale lui Preda Țugui, simulă actul îmbrăcării, dar încă mai artistic decît de obicei, astfel încît blajinii fură impresionați în cele mai adînci straturi ale ființei lor. Cînd își termină numărul, ea porni încet, în același ritm, către ușa vagonului : înaintînd, își arunca pe rînd cele șapte rînduri de vestminte, astfel că atunci cînd înălță piciorul pentru a intra, revenise la condiția normală.

Al doilea intră în vagon Virgil Vîntosu. S-ar fi putut spune că era o oarecare îmbulzeală la singura ușă, o îmbulzeală savant regizată, după planurile lui Sebastian Popcu. Virgil Vîntosu avu rolul să intre primul, profitînd de spațiul creat între două grupuri ; el se găsi așadar pentru puțin timp singur în interior : avu o senzație stranie, admiră decorațiunile funcționale și respiră adînc eterul climatizat.

Cu mult timp înainte ca aceste lucruri să se fi produs cu ajutorul lui Virgil Vîntosu, Dona Dudică părăsea mosse-

rul 816 din regiunea Eridanului și, pregătit frumos, se îndrepta către Ursa Mare. Pe drum se întîlni cu Marcu Maria Dan și porniră împreună mai departe. Trecură cheile Bicazului, o luară pe Valea Trotușului, apoi spre Bacău ; se oprira la Buzău să cumpere covrigi și chiar ațipiră puțin sub un gorun, pe cîmp. Cînd ajunseră în vagon, acesta era aproape plin și mulți așteptau afară să le vină rîndul. Deși dornici să intre mai repede, cei de față lăsară pe celebrii muncitori să pătrundă înaintea lor.

Era momentul cînd, de la ferestre, puținii locuitori care încă nu coboriseră se uitau cu falsă îngrijorare la cei care încă așteptau afară. Această îngrijorare era exact ceea ce trebuia pentru a crea tensiunea așteptării încă neîmplinite, acea mîncărime calmată prin priviri rapide în jur sau spre cer. Cerul se înnorase și existau posibilități să plouă.

La început, Ion Ispirc se aflase la o bună distanță de Dina Ciompea ; pentru puțin timp, dorind să ocupe un alt loc în vagon, Luluț Vărguță se află între ei și trebuiră să vorbească dîndu-și capetele cînd spre dreapta cînd spre stînga ; se produse și clasica încurcătură, cînd el duse capul spre dreapta și ea spre stînga, apoi mișcarea inversă. Rîseră fericiți, dar Luluț Vărguță trecu în spatele lor, astfel că putură vorbi iarăși fără obstacol. Un val de noi intrați îi împinse și pe ei mai în spate ; întîlniră evident o rezistență, cel mai ferm element al acesteia fiind spatele uriaș al Alecsandruței Moșculeț. Erau, altfel spus, prinși între ciocan și nicovală, astfel că în continuare vorbiră stînd strîns lipiți unul de altul. Vorbele lor fură mai rare, mai puțin coerente ; erau acum stăpîniți de dorința de a-și urmări mișcările interioare provocate de atingere, să-și schițeze pentru aducere aminte o hartă a atingerilor. Era greu de vorbit în aceste

condiții, dar ei se forțară să vorbească, orice-ar fi fost să fie ; de fapt aceasta însemna că tensiunea dintre interior și ceea ce putea fi exterior devenea starea unui joc care era și mai plăcut. Cu timpul descoperiră că un efect identic discuției îl putea da și ascultarea celorlalți.

— Vorbiți ca să vă ascultăm, spuseră vecinilor și aceștia vorbiră imediat.

— Sînteți chiar Petre Boldean ? întrebă Atanase Bonea, pe cel care se afla lîngă el.

Cum celălalt încuviință, Atanase Bonea își spuse și el numele, cu oarecare accent din regiunea Siriului.

— Să ne certăm, propuse Atanase Bonea.

Celălalt fu de acord, dar cum nu știau cine trebuia să înceapă, făcură un mic concurs pentru asigurarea ordinii.

— Răsai asupra mea, lumină lină, spuse Petre Boldean.

Și Atanase Bonea continuă :

— Ca-n visul meu ceresc d-odinioară.

— Începe, îl invită Petre Boldean.

Brațul lui Ion Ispirc atingea acum brațul Anaztaziei Barabacu. Alecsandrina Moșculeț se mișcă și toți trebuiră să-și schimbe poziția, în timp ce înghesuiala continua să crească.

— Vorbește mai tare, strigă Anaztazia la Victor Vuican, cu care intrase în același timp.

Acesta rămăsese aproape de ușa vagonului : țipă și el o dată, agită o mînă pe care o putuse ridica din strînsoarea corpurilor și se întoarse spre Sandu Celea Giulea cu care vorbise pînă atunci.

— Și eu mă gîndesc la tine ! îi strigă Anaztazia, și pentru că nu-și putu ridica brațul, clătină doar capul.

Lipit de ea era Sorin Meteană. Piciorul lui trecuse printre picioarele ei și se sprijinea dincolo de ea. Cu chiu cu vai, își putu strînge cotul ; brațul formă atunci un unghi

drept, astfel că făcu un pic de loc pentru Dora Stanciu, care nu-l observă de la început.

— E aici un loc, îți poți pune sînul în unghiul cotului.

Ea îi mulțumi frumos, zîmbind cum numai prin regiunea ei se zîmbea.

Ascania Dordea, care cunoștea foarte multă lume, se pomeni lipită de Paulina Gînduț, pe care n-o văzuse niciodată, deși recunoscu frumos că se gîndise cu mult înainte, o dată, la faptul că era imposibil ca acest nume să nu fie purtat de cineva. Vorbiră din acea poziție, care le-ar fi îngăduit să-și facă reciproc respirație artificială fără vreun aparat. Ochii Paulinei erau așa de liniștiți, încît Ascania reuși imediat să-și aducă în față imaginile cele mai scumpe ale vieții ei de pînă atunci.

— N-am știut că ne vom întîlni, spuse Ascania.

— Nici eu, recunoscu Paulina și amîndouă fură fericite din cauza a ceea ce spuseseră.

— Mai încape ? întrebă Remulus Mironcescu.

Cum nu primi un răspuns imediat, adăugă că acest lucru depindea numai și numai de ei. Un dispozitiv mascat împrospăta eterul, care nu era exact același de la început, pentru că aparatul fusese proiectat pentru ca odată cu trecerea timpului mirosul să fie încă mai puternic resimțit. Un alt aparat regla temperatura.

— S-ar mai putea face ceva, sugeră Didina Dudu, care avea de la o vreme un extraordinar simț organizatoric.

Îndată ce se făcu liniște, ea le propuse următorul procedeu, la care inventatorul nu se gîndise : cînd jumătate din ei vor aspira umflîndu-și astfel piepturile, cealaltă jumătate să expire, retrăgîndu-se. Se putea cîștiga astfel un spațiu. Principiul fu extins : jumătatea care expira putea să vorbească sau să strige, cealaltă jumătate urmînd să asculte și să tacă. În felul acesta mai putură intra o mulțime de blajini.

— Ne mai certăm ? întrebă Petre Boldean.

Atanase Bonea conveni că nu mai era nici posibil şi nici necesar : se aflau aşa de strîns lipiţi unul de altul că nici măcar o frunză de mărar n-ar mai fi avut loc între ei. De afară încă se mai intra, sau cel puţin aceasta era impresia generală, pentru că presiunea continua să crească. Obrajii erau lipiţi, ca şi burţile şi picioarele ; interesul şi dorinţa generală erau aceleaşi : să se umple toate golurile cu toate plinurile. Remulus Mironcescu îi informă că dacă vagonul ar fi pus în mişcare, posibilităţile de contact ar mai fi crescut prin fenomenele de inerţie, coliziune şi impact. Era ascultat, dar aceasta avea puţină importanţă. Lumea emitea sunete prin aspiraţie şi expiraţie, adică strigăte, ţipete, suspine şi gemete ; într-o unduire care era parcă un leşin se auzeau vorbe imperfect pronunţate sau nu integral rostite, într-un fel de crescendo, pînă în acea clipă cînd pe deasupra tuturor se auzi apelul lui Stan Beşlelea, care se sacrifică pentru a putea rosti trei cuvinte strînse laolaltă într-un unic suflu :

— Să chiuim, tovarăşi !

Urmă o altă clipă de tăcere şi masa unică, monolitică explodă într-un chiuit uriaş, prelungit, care voi să se prelungească şi care se prelungi pînă ce tot eterul interior fu eliminat. După o altă tăcere, începu ieşirea pe unica uşă a vagonului. Mai tîrziu îşi dădură seama că între ultima frîntură de chiuit şi prima mişcare către ieşire se scursese un timp greu de determinat. Pentru orice eventualitate, Atanase Bonea se certă cu Lişca Surdu. Afară lîngă uşă aştepta Remulus Mironcescu. Primea felicitări şi sugestii pentru perfecţionarea aparatului ; s-ar putea spune că cele mai multe sugestii erau felicitări. Remulus Mironcescu era fericit şi ostenit : privea însă din cînd în cînd interogativ spre Paul Delabuda.

— Felicitări, îi spuse bătrînul savant. A mers de minune. Îți prezint pe Alecu Ruică. Are o idee interesantă, imposibilă.

Piața se golise. Remulus Mironcescu urma să aștepte schimbul următor. Din balconul unei case, patru tineri le făcură semne. Mai aveau ceva timp, așa că răspunseră semnelor lor de adio.

XI

Incinta din Genuneni unde urma să se desfășoare festivitatea era împodobită special pentru premierele anuale. Se aflau de față cu mai mic și cu mai mare toți locuitorii sectorului Gănțulei-Găujeni indiferent de vîrstă, profesiuni și preocupări, nu numai pentru că evenimentul îi interesa, ci și pentru că erau direct implicați în el. Era o festivitate a muncii, în care urmau să fie înmînate o serie de distincții, ordine, titluri și medalii. Cînd toată lumea se află în incintă, nerăbdătoare și veselă, comitetul de conducere a festivității format din Savin Vîrtopu, Nicolae Trebeș, Tudorel Băimac, Mihai Ștefancu, Dimitrie Văvăliuc, Iordan Țuțuru și Antonie Uncescu se urcă pe mica estradă și se așează pe scaune. Liniștea veni repede ; și Dimitrie Văvăliuc propuse să se cînte un cîntec tradițional pentru începerea unei asemenea adunări. Cîntecul fu executat de toți cei de față ; el fu cîntat din tot sufletul și cu toată puterea, astfel că-l auziră pînă și cei care lucrau în sectorul Măgoaja al canalului podului aerian ; aceștia dovediră că auziseră prin chiote și lovituri de ciocane ; urmară tot felul de semnale și din celelalte sectoare produse cu ceea ce se găsea atunci la locul de muncă sau acasă. Asistența ascultă toate aceste semnale cu o bucurie manifestată în tot felul, apoi deveni din nou liniștită.

Se dădu cuvîntul lui Nicolae Trebeș, cel mai bătrîn dintre bătrîni. Vocea lui răsună grav și tremurat, înfiorînd și smerind sufletele. El pronunță cinci nume și cinci țînci de patru-cinci ani fură aduși de mamele lor în fața prezidiului.

— Lazăr Bascov, Mili Șiacu, Gigel Bondrea, Ionel Popteleac, Doinița Țețchea !

Țîncii luară poziția de drepți și-l priviră pe bătrîn în ochi. Asistența încerca să cuprindă deodată pe bătrîn și pe puradei ; cei care se aflau prea aproape își mișcau repede capetele de la el la pușți.

— Vă felicit pentru faptul că de la anul veți merge la școală și noi toți vă mulțumim pentru bucuria pe care ne-o veți produce tuturor, prin rezultatele excelente pe care le veți avea la învățătură. Pentru rezultatele excelente pe care le veți avea, sectorul nostru a hotărît să vă acorde titlul de fruntași la învățătură, și să vă înmîneze medalia Meritul inteligenței clasa întîi, ceea ce vă va permite să purtați titlul de eroi ai muncii intelectuale și să vă deschideți un club și o organizație a voastră !

Asistența aplaudă ; mulți aveau lacrimi în ochi sau pe obraji și căutau să le vadă ceilalți, și fiecare atingea lacrimile de pe obrajii vecinului. Copiii trecură mîndri printre șirurile de participanți, către părinții lor, bombîndu-și piepturile pentru a se vedea mai bine medaliile strălucitoare de aur.

Cînd liniștea se instală din nou, se ridică Iordan Țuțuru care-și aranjă mai întîi ținuta, după vechiul său obicei, deși totul era încă de acasă perfect așezat. Ridică în mînă o listă, dar mai mult de formă, pentru că știa prea bine ce avea de spus adunării, încă din prima zi de după ultima adunare asemănătoare.

— Traian Botfei, Vasile Șercăianu, Marius Voloiac, Suzana Voilă, Lia Vodnic, Veronica Unciuc !

Bronzați, voinici, frumoși, cei șase adolescenți veniră la rîndu-le din toate colțurile ; se așezară pe un rînd în fața prezidiului, și-și strigară salutul.

— Sectorul întreg vă mulțumește și vă felicită pentru faptul că de la toamnă veți intra în liceele de specialitate!

După terminarea uralelor, poate chiar grăbindu-le puțin terminarea, Iordan Țuțuru își reluă cuvîntul, ridicînd pe palme o cutie.

— Tot cu această fericită ocazie, sectorul mi-a dat mandat să vă înmînez ordinele care constituie un omagiu adus sfîrșitului activității voastre viitoare, adică terminării liceelor în care veți intra la toamnă. Primiți deci Ordinul energiei. Îmi face o deosebită plăcere și cinste să vi-l înmînez, știind că veți face tot ceea ce trebuie pentru a-l purta.

Acum urmară mai mult aplauze ; noii medaliați se întoarseră spre asistență și învîrtiră medaliile, ținîndu-le de șnururi. Un cor și o orchestră special pregătită pentru acest moment începu un cîntec și, luînd ei inițiativa, medaliații făcură o horă în care puțin cîte puțin se prinseră toți cei de față ! Printre nori, sub cerul de zori, se surpau razele ca niște roze, ochii erau rourați de extaze, peste tot domneau florile și fiorii, apa rămînea sub sălcii și ulmi, caișii zîmbeau sub ninsoare, chitarele ciripeau prin iarbă, prin flori și prin crengi ; cînta și zarea și preajma. Obosiți, cei prezenți se întinseră apoi pe iarbă, mîncară, se mai odihniră puțin, schimbară cîteva impresii, își amintiră unii de trecut, și reveniră cu toții în preajma prezidiului. Fu rîndul lui Antonie Uncescu să se ridice.

— Ovidiu Beuca, Maria Șinca, Mioara Buescu, George Țiu !

Tinerii se așezară și ei înaintea prezidiului, serioși, emoționați ; erau frumos îmbrăcați și unul nu era îmbră-

cat ca altul ; fiecare se gîndise din timp la acest eveniment şi ţinuse să-l onoreze cum merita.

— Sectorul vă mulţumeşte pentru faptul că veţi deveni studenţi la toamnă, contribuind prin pregătirea voastră superioară la buna desfăşurare a întregii noastre activităţi constructive. Apreciind remarcabilele rezultate pe care le veţi obţine la sfîrşitul anilor de studiu în facultăţi şi institute, sectorul a hotărît să vă acorde Meritul ştiinţific şi titlul de doctor docent !

Cei patru tineri se înclinară puţin şi, după ce primiră decoraţiile şi titlurile, se întoarseră la locurile lor încet, cu mişcări sobre, spre admiraţia tuturor celor de faţă, rude, prieteni, cunoscuţi.

— Maia Ştirbescu, Paula Sugău, Mihaela Urlucea, Constanţa Tăgădău !

Tinerele strigate primiră din partea lui Mihai Ştefancu Marele cordon matern pentru viitorii copii pe care aveau să-i nască, după ce se vor mărita.

— David Ţiptelnic !

David Ţiptelnic fu felicitat şi distins cu Marea stea a artei de către Savin Vîrtopu pentru extraordinarele sale realizări din domeniul muzicii pe care avea să le realizeze peste treizeci de ani. Pe loc, ajutat de asistenţă, muzicianul compuse un poem pe care-l interpretă, îngînat de asistenţă. El rostea un cuvînt la care asistenţa adăuga un altul pentru a forma o imagine, pentru a nuanţa o idee, pentru a ascunde sau dezvălui un sentiment, pentru a produce un efect muzical.

Cînd încîntarea se termină, Tudorel Băimac strigă numele lui Alexandru Vlaicescu şi un murmur admirativ ieşi din mulţime ; trebui ca mai mulţi din diferite colţuri să repete numele, pînă ce cel strigat să-şi dea seama că era strigat ; cînd aceasta se întîmplă, el se ridică şi începu să meargă, dar îndreptîndu-se spre partea laterală şi nu

spre prezidiu. Cu blîndeţe, el fu condus către unde trebuia.

— În numele sectorului, primiţi vă rugăm mulţumirile noastre împreună cu urările de sănătate, şi îngăduiţi-mi să vă înmînez Colanul ştiinţei infinite, pentru viitoarea dumneavoastră mare descoperire ştiinţifică, care va revoluţiona modul nostru de a vedea şi acţiona în construcţia podului aerian !

Medaliatul mulţumi scurt, privi fericit şi senin spre mulţimea care aplauda şi cînd aceasta termină, începu el să aplaude. După aceea trecu la locul său, dar distrat ca de obicei nu-l găsi şi se urcă la prezidiu.

— Diana Vorona, Remus Boncescu.

Cei doi tineri chemaţi veniră în faţă din extremele incintei. În asistenţă se produse o mică rumoare, capetele se întoarseră, privirile se căutară, ochii se îndreptară spre prezidiu, din care se ridică din nou Antonie Unceanu, pentru a-i da cuvîntul lui Iordan Ţuţuru şi liniştea se făcu din nou adîncă.

— Ca un semn al respectului nostru, ca un omagiu adus vieţii voastre şi faptului că vă veţi stinge din viaţă fără voia voastră şi dincolo de puterea noastră de a vă ajuta, dar nu şi fără ca moartea voastră să însemne ceva pozitiv pentru sensul întregii noastre existenţe, permiteţi-mi să-mi îndeplinesc sarcina cu care am fost investit de sector, înmînîndu-vă medalia Podului aerian.

Un tunet de aplauze izbucni din mulţime şi din nou lacrimile care se scurgeau pe obraji fură adunate cu buzele şi cu degetele, sorbite şi întinse. Încet, cei doi tineri se întoarseră de unde veniseră, fără să spună vreun cuvînt. Ajunşi la locurile lor, ei plînseră mult, apoi rîseră şi priviră soarele pînă ce nu mai văzură nimic.

Festivitatea se apropie de sfîrşit, şi pentru mulţi din cei noi, acest ultim punct din ordinea de zi ar fi trebuit

să fie ultimul. Dar și de această dată mai urmă ceva, pentru că în fiecare an exista tradiția de a se introduce în plus un element neașteptat. Prezidiul se ridică, se retrase puțin și reveni ținînd o cutie ce părea foarte grea. Cu infinită grijă, din cutie fu scoasă o imensă medalie cu o formă nouă, necunoscută în orice caz : un romb peste un cerc de raze de aur intersectate cu suliți de diamant, peste care era o elipsă de platină prinsă într-un triunghi de aur ; toate pietrele prețioase contribuiau la realizarea unui foc de lumini colorate în care fiecare își găsi culoarea și combinațiile de culori mai mult iubite.

— Aceasta este o minune pe care nimeni nu și-a mai imaginat-o, strigă Manole Baratca.

Mulțimea strigă un Da ! prelungit, care răsună din nou spre sectoarele vecine, a căror sărbătoare nu era atunci ; și din nou izbucniră semnalele sonore care de data aceasta fură însoțite de semnale multicolore emise de pe cele mai înalte schele ale podului aerian. Asistența de la festivitate răspunse la rîndu-i manifestațiilor din celelalte sectoare, pentru a face cunoscut că recepționaseră semnalele care indicau sentimentele lor de bucurie, admirație și respect ; la rîndu-le, diversele sectoare emiseră alte semnale luminoase și sonore, care anunțau că recepționaseră și acest mesaj ; ceremonialul continuă, pînă aproape de epuizarea bucuriei și plăcerii pe care o putea produce pentru toți.

Apoi asistența reveni să admire medalia necunoscută, nemaivăzută și neînchipuită. În cutie se mai afla un mesaj care însoțea medalia. Pentru mesaj fu chemat de la Surpatele Octavian Valenjos, vocea cea mai plăcută și mai puternică din epocă. Acesta se îndreptă spre tribună, și un ropot de aplauze anticipă lectura mesajului, ropot adresat înainte de toate celui ce urma să-l reproducă. Mai mult, auzind de eveniment, Daniela Urloi veni de la Lelei și compuse pe loc un text în care cele mai frumoase calități ale

lui Octavian Valenjos erau prezentate exact așa cum erau ele, fără nici o exagerare ; valoarea acestui text consta însă în subtilitatea cu care calitățile erau evidențiate într-un grup general de calități ale celorlalți participanți la festivitate. Și această intervenție plăcu mult asistenței, care aplaudă. În numele lui Octavian Valenjos luă cuvîntul Stelică Băbana, care făcu elogiul fetei și lăudă colectivitatea în care se născuse și se dezvolta ; lui Stelică Băbana îi făcu prezentarea plină de căldură frumoasa Marina Urcea, acesteia Răzvan Vorțan îi găsi toate calitățile care constituiau trăsăturile de bază ale colectivității lor și așa mai departe pînă ce Nicu Baba, ultimul vorbitor, aprecie cum se cuvenea însușirile cunoscute și avute de toți ale lui Savin Vîrtopu.

După aceea se făcu liniște și Octavian Valenjos citi mesajul.

— În numele organizării șantierului podului aerian și al nostru personal avem deosebita onoare, plăcere și bucurie de a vă înmîna Ordinul Unic. Acest ordin este o recunoaștere a eforturilor tuturor membrilor colectivului dumneavoastră, depuse pentru ducerea la bun sfîrșit a vastelor lucrări de edificare a podului aerian și o mărturie că aceste lucrări vor fi terminate la timpul și condițiile stabilite. Primiți încă o dată dovada admirației, bucuriei și recunoștinței noastre determinate de terminarea în viitor a lucrărilor de interes capital pentru toată lumea.

Octavian Valenjos terminase, și ultimele cuvinte citite constituiră începutul acelui unic moment, amestec de zgomote și tăceri, de imobilitate și mișcare, repetat ca un ecou, devenit la rîndu-i punctul de plecare al ecourilor din toate depărtările în care se construia podul aerian.

XII

Sufla vîntul de seară şi înfiora frunza ; seninul se pregătea să verse roua care să înviorezе floarea ; dealurile făceau cîmpiei o cunună şi vîntul şoptea şerpuind pe calea lui. Erau vremurile odihnei, în care toată suflarea din Lipaia dormea şi visa ; lucrul încetase total la acea oră, cu excepţia serviciilor care nu-şi puteau opri activitatea din cauza naturii proceselor industriale respective. În vis, viaţa continua în acelaşi fel, dar încă mai mult şi mai bine ; se făcea ceea ce încă nu se putea face din cauze obiective ; se descopereau noi idei constructive, noi moduri de trai şi noi sentimente, toate legate încă mai strîns de realitatea tot mai vie a podului aerian. Şi apoi, era întîlnirea generală din hău, una dintre puţinele, singura posibilitate de întîlnire a tuturor constructorilor de pe vastul şantier. Şi asta nu era puţin ; era chiar una din plăcerile cele mai mari, poate tot atît de mare ca şi edificarea podului. Viaţa se continua aşadar în malurile şi ritmurile ei şi aceasta nu era decît totul.

Puiu Văgiulescu visă că în curtea lui veni cineva din Dulceşti care-i spuse că se numea Camil Ţeica. Era micuţ şi drăguţ şi-l rugă să-i lase măcar o dată lui sarcina de a aranja grădina. Nu mai e loc de-atîtea flori, îl lămuri Puiu, dar Camil Ţeica, sărind de colo-colo ca o minge, îi dovedi

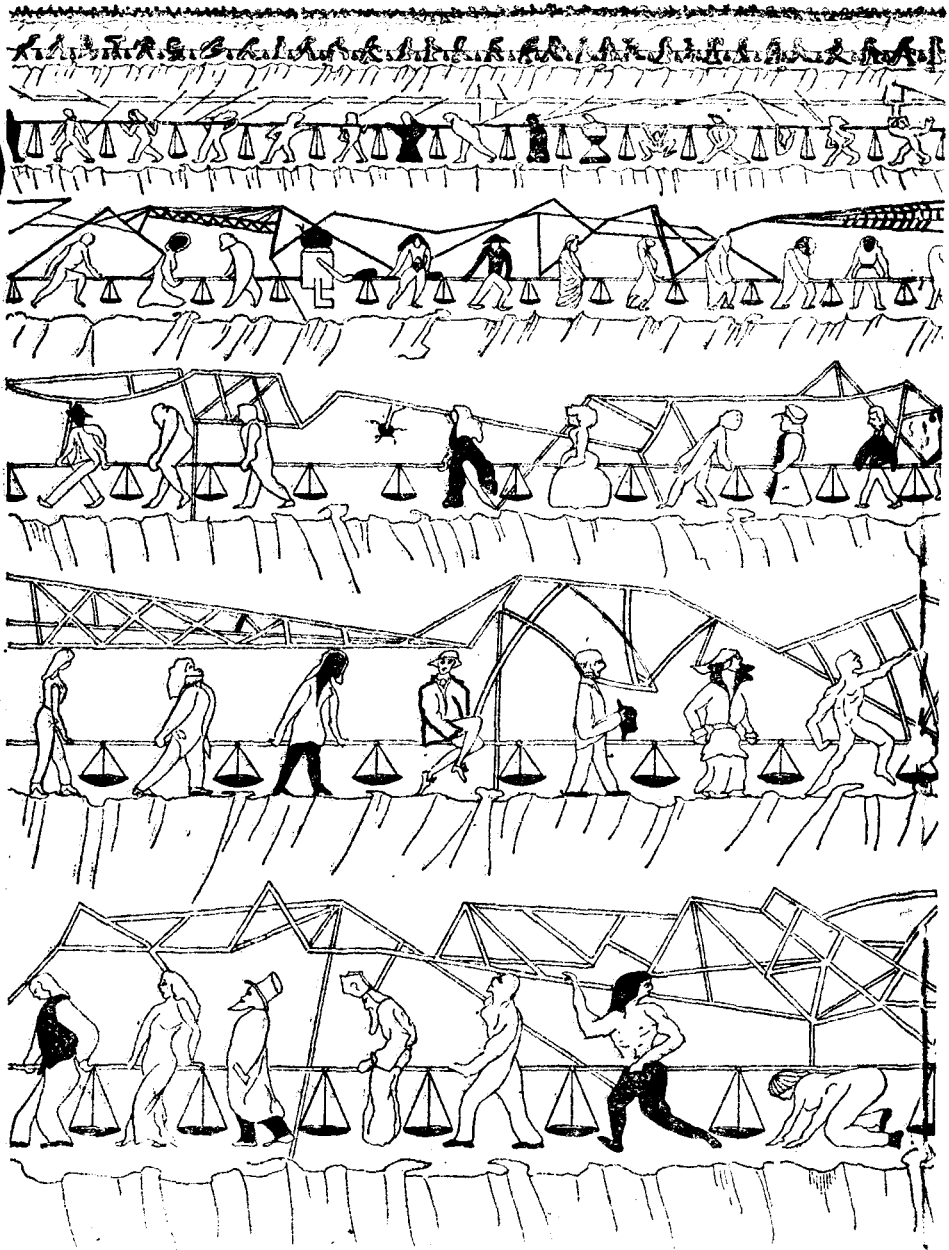

că mai era : anume ridicînd ici și colo mici ziduri și coloane, agățînd jardiniere și glastre de Mînjina cu plante agățătoare. Pictă pe petalele mari ale unor flori alte flori mai mici cu culori și forme nemaivăzute. Cînd termină, și aceasta se întîmplă foarte repede, puse în mijloc un mare lampion, făcu o noapte colorată și-l invită pe Puiu Văgiulescu să se așeze în hamacul din funii albe de mătase agățat între un nuc bătrîn și un vișin. Puiu nu se lăsă rugat, și Camil Țeica îl rugă să adoarmă : el trebuia să plece la Pomezeu, avea să se ducă la Mira Uidescu, care nu-și putea duce visul mai departe fără el, trebuia să ia locul lui Gigi Tureac în visul ei. Făcu o reverență comică și dispăru după zidul de frunziș realizat chiar de el ; Puiu Văgiulescu îi făcu un semn cu mîna și adormi, astfel că putu să aștepte pe Horia Itescu ; într-adevăr, el pornise, după ce privise un timp pe Reta Șoldănescu care-l visa pe Clement Bîrsancu la masa lui de lucru, organizînd tăiatul legumelor necesare preparării mesei de seară a muncitorilor. Cînd termină lucrul la masa de lucru, el se spălă pe mîini și se întîlni cu ea ; apoi se despărțiră și el se duse fericit și obosit să se culce. Adormi repede și o visă imediat pe iubita lui Reta cum vine la el la cantină pentru că avea puțin timp liber și-l ajută să termine mai repede pregătirea mesei pentru cei peste o sută de muncitori care mîncară mai repede și le mulțumiră și ei putură pleca mai repede, astfel că se plimbară agale pe aleile din Lățunaș și ajunseră repede la ea la Măgura, el repară cîte ceva prin casă, apoi se culcară obosiți și fericiți și Reta visă că se ducea să-l ia pe Clement de la serviciu, ca să se întoarcă împreună acasă. O albină căzuse într-o fîntînă și ei o scoaseră, fiecare de cîte o aripă și o puseră la soare să se usuce și să-și recapete forțele. Se culcară apoi fericiți și obo-

siți, astfel că puteră adormi și astfel își luară hainele cele mai potrivite pentru hău. Pe drum, trecură pe la Tanța Bîrza, care nu era acasă. Tanța Bîrza voise să intre în visul lui Nicu Cuceu, dar Nicu nu adormise încă ; Tanța trecu atunci pe la Mihai Imosu, dar Mihai era încă ocupat cu construcția machetei podului aerian pentru Suzana Coțatcu, și nu-l mai deranjă ; dar mergînd mai departe dădu întîmplător de Stere Nicanu, care voia să pună la loc în cuib un pui de vrabie căzut ; n-avea putere destulă și de aceea mîngîia pasărea și se uita în jur, după Mira Uidescu. Tanța se furișă în partea cealaltă a puiului, de unde nu-l mai vedea pe Stere și nici el n-o vedea ; și cînd el încercă din nou să-l salte, ea își adăugă puterile și ridicară puiul pînă la cuibușorul său. El nici n-o observă, pentru că privea în sus, și ea se depărtă furiș ; după aceea, Stere o strigă pe Mira, Tanța se întoarse și-l găsi pe Mihai Imosu, care-și terminase treaba. Se sărutară și se iubiră puțin, apoi cu hainele cele mai potrivite se îndreptară spre hău. Mai așteptară ceva în Merfulești, la Nana Olcea, care ca de obicei se urnea mai greu ; dar aceasta adormi, visă în sfîrșit că se culcase și că adormise, astfel că visă că îi întîlnea și-i lua cu ea spre hău ; mai așteptară puțin însă, pînă ce veni alături de ei și Mișu Cionescu, căruia îi luașe locul la muncă deși era foarte obosit prietenul lui Sorin Căcuciu. Sorin Căcuciu rămase mult timp acolo pe gînduri, obosit, dar mulțumit de treaba pe care o făcea, într-o stare de reverie, pe care Tatiana, soața lui, cît și Traian Costei o urmăreau cu atenție și bunăvoință. Traian Costei o dorea de mult pe Tatiana Căcuciu și știa că ea nu va fi niciodată eliberată de marile sentimente ce-o legau de soțul ei ; așa că așteptă pînă ce Sorin Căcuciu se întoarse acasă și se culcă. Cînd el plecă din casă pentru a se întîlni cu Ion Iucșa, Traian intră în visul ei cu cîntecul :

Foaie verde abanos,
Ş-ai lele, pe vale-n jos
Să găsim un loc frumos,
Să şedem amîndoi jos
Tu să numeri stelele
Şi eu floricelele !

Şi aşa plecară împreună spre Poiana înflorită. Avură împreună ceea ce el dorea mai mult decît orice : un copil. El nu dorea mai mult : se despărţiră frumos, el luă copilul şi se îndreptă spre hău, iar Tatiana se reîntoarse acasă şi-l aşteptă pe Sorin. Acesta întîrzie puţin, pentru că îl întîlnise pe Mitică Nămăescu pe care-l aşteptă să se trezească.

— M-am întîlnit la Lungani cu Ieremia Osoi, îi spuse acesta cînd se trezi.

— Ce mai face ?

— Mi-a spus că nu te-a văzut de mult.

— Ce ţi-a povestit ?

— Că s-a culcat şi a asistat la o chestie cu Titi Beculescu şi Remus Cailă. Dar mai ai timp să asculţi ?

— Puţin, spuse Sorin.

— Atunci ascultă. Titi îi pune, hei-hei, lui Remus întrebarea : Se poate construi podul aerian mai bine ?

— Nu, a răspuns Remus.

— Ba se poate, a spus Titi.

— E uşor de spus, a spus Remus.

— Nu numai vorbe, a spus Titi, şi a dărîmat tot ce s-a făcut pînă atunci, aşa de repede, încît Remus nici nu a avut timp ca să se mire, dar să se mai şi întristeze !

— Cum asta ? întrebă Sorin.

— Asta l-am întrebat şi eu pe Ieremia Osoi, spuse Mitică Nămăescu. Uite-aşa, simplu !

Şi cu o mişcare scurtă, imposibil de reprodus, Mitică Nămăescu făcu să se prăbuşească tot ce era construcţie a podului, aproape şi în depărtare.

— Aşa a făcut Ieremia ?

— Da, îi răspunse Mitică.

— Mi-am închipuit, spuse Sorin, asta pot s-o fac şi eu.

— Sînt sigur, spuse Mitică, aşa a zis şi Ieremia. Ieremia mi-a povestit apoi că nici nu începuse Remus să se mire bine, că Titi deja reconstruise şi terminase definitiv podul aerian, aşa cum credea el că e cel mai bine ! Remus a bătut atunci din palme fericit ! Şi l-a îmbrăţişat !

— Vrei să spui că am dreptate, îi spuse el, că proiectul meu e mai bun !

— Da, i-a răspuns Remus, proiectul tău este exact proiectul pe care l-am gîndit eu. Ceea ce ai făcut tu este exact ceea ce va fi podul aerian cînd va fi gata. El nu arată încă aşa cum l-ai făcut tu, pentru că nu e terminat !

— Aha ! a spus Titi.

— Aha ! i-am spus eu lui Ieremia !

— Gata, aha ! spuse Sorin şi începu să rîdă.

— Stai ! îi spuse Mitică, doar o secundă. Titi ştia şi Remus se făcea doar că nu ştia că Titi ştia ! E o copilărie să crezi că poţi gîndi altfel şi altceva decît gîndurile pentru care ai fost făcut ! Ei voiau pur şi simplu să se copilărească ! spuse Sorin.

— Asta i-am spus şi eu lui Mitică, şi atunci el mi-a spus că Titi nu se întîlnise cu Remus de multă vreme !

— Aha, spuse Sorin, şi rîse.

— Da, dar cînd s-au întîlnit, tocmai despre asta au vorbit.

— Aha ! făcu Sorin şi rîse din nou.

— Nici eu nu m-am întîlnit cu Ieremia !

— Aha ! făcu Sorin şi rîse apoi mai tare.

După ce termină, întrebă :

— Dar noi ne-am întîlnit ?

— Cînd ? întrebă Mitică și începu să rîdă, apoi rîseră amîndoi.

Trecuse timpul de care Traian Costei avea nevoie ; îl rugase pe Titi să se întîlnească cu Remus să facă ceea ce făcuseră și să spună ceea ce spuseră, astfel că Ieremia Osoi putu să povestească ceea ce știa lui Mitică Nămăescu și acesta îl ținu pe Sorin de vorbă atît cît trebuie. Acum, Sorin Căcuciu și Mitică Nămăescu își strînseră mîinile, se bătură pe spate, și Sorin îi mulțumi lui Mitică că-i umpluse astfel timpul, pentru a nu ajunge mai repede decît ar fi trebuit acasă. În timp ce Sorin se duse acasă s-o ia pe Tatiana la hău, Mitică Nămăescu reconstrui ceea ce dărîmaseră înainte. Cînd ultima schelă fu edificată, din vîrful ei coborî pe o scară rulantă Ovidiu Optășanu, care-și termina astfel schimbul ; îl salută pe Mitică, îi dădu o țigară din care fumase el pînă atunci, și plecă mai departe. Cînd ajunse pe Bulevardul Năeni, se făcuse deja aglomerație ; de aceea el se așeză pe o bancă dintre cele mai comode și ațipi. Visînd, putu merge astfel mai departe, către Lisaura, printre pietoni, pînă ce în față o văzu pe Lina Chiochiș. Mai curînd se văzură, pentru că nici unul nu avu o întîietate în privire. Ochii fiecăruia îl înghițiră pe celălalt, deveni parcă celălalt, apoi rămaseră numai ochii care se priveau și buzele care făceau parcă parte tot din ochi. Veneau din sensuri contrare, se priviră, trecură mai departe unul pe lîngă celălalt. După cîțiva pași, Lina Chiochiș întoarse capul irezistibil și-l văzu pe Ovidiu Optășanu întorcînd capul. Se opriră deodată și se apropiară unul de celălalt : își căutară încet degetele, brațele, fețele, atinseră cît putură mai mult din suprafața fiecăruia de suprafața celuilalt și intrară într-un sărut lung și dulce. Cînd își reveniră, în jurul lor se opriseră Coca Nalbant, Petru Cuianu, George Incescu și Cora Botoi.

— A fost bun ? întrebă Petru Cuianu.

— Mai întrebi ? răspunse Ovidiu Optășanu. E minunată !

Petru Cuianu se apropie de Lina Chiochiș. Se îmbrățișară și se sărutară lung și dulce. Ceilalți bătură din palme cînd se terminâ.

— El e minunat, spuse Lina, oprindu-și ochii pe Petru.

Cora Botoi se apropie de Petru și intrară într-un sărut lung și dulce ; Ovidiu Optășanu și Lina Chiochiș plecară spre hău ținîndu-se de umeri, în vreme ce George Incescu o săruta lung și dulce pe Cora Botoi. În jurul celor patru care rămăseseră în același loc se strînsese o mulțime plăcută, și toți se căutară, se strînseră și se organizară în perechi care se sărutau lung și dulce. Doar Iosif Ceica nu avusese pereche ; se duse acasă să se culce, și visă astfel că putu ajunge la gara mică și cochetă din Răvășel, îmbrăcată în trandafiri galbeni și roșii. Ioana Brestea se urcase în compartiment și privea pe fereastră. Îi făcu semn cu mîna, și-i spuse că știa că va veni. Drept răspuns, el îi recită versurile :

De cîte ori am așteptat
O șoaptă de răspuns !
O zi din viață să-mi fi dat.
O zi mi-era de-ajuns.

Ioana Brestea privi într-o parte, așa cum voia el ; simulă absența, așa cum îi plăcea lui mai mult ; făcu tot ce putu, pentru a-i mări suferința, pentru ca astfel el să fie fericit pînă la capăt. Trenul se mișcă apoi în direcția Pipea, încet, fluierînd ; ea nu flutură batista decît atunci cînd gara deveni un punct, așa cum știa că-i plăcea lui. El plînse mult și, pentru a-i face pe plac, cîțiva călători care

așteptau cursa următoare către hău rostiră fiecare ceea ce i-ar fi plăcut mai mult lui Iosif Ceica. Leon Spălnacu îi recită versurile :

Un farmec trist și nențeles
Puterea mea o leagă,
Și cu nimic nu m-am ales
Din viața mea întreagă.

Iosif Ceica îi mulțumi, și recită la rîndu-i versurile :

Ca iar cuminte să mă fac,
Căci tu îmi prinzi tot gîndul,
Ca cerul ce privește-n lac
Adîncu-i cuprinzîndu-l.

Leon Spălnacu îi mulțumi la rîndu-i și-și dădură adresele. Ioana Brestea reveni cu cursa următoare ; ea îi dădu adresa lui Leon, care i-o dădu pe aceea a Mirelei Carapancea, apoi plecară spre hău, fiecare pe drumul care-i convenea mai mult.

Și Despina Ciochiuță se culcă, astfel că Iahor Adoamnei se putu despărți de ea, ca să plece cu grupul său, și să predea lui Manole Chiftescu manuscrisul, pe cînd se culcase și visa. Pe drum, Chiftescu se întîlni la Lazuri cu Pavel Cufoi, care dormea sub un umbrar ; nu-l trezi, astfel că omul putu visa mai departe cum scria scrisoarea către Alexandru Boboc în care-l anunța că a fost primit în asociație. Apoi se gîndi să-i trimită și un tablou premiat recent, și-i pictă atunci un subiect din imaginație: cu Nicolae Pripon chemînd-o pe secretara lor, Maria Obuzian, la o partidă de table, în așteptarea unui reporter. Cum partida nu prea mergea, se culcară, și visară fiecare cîte ceva, el pe Marin Ciordan mergînd spre o gospodărie floricolă, iar

ca doi copii, pe Myrta și pe Raluca, care se culcă cuminți, adorm și visează o bătrînă pe care o cheamă să le spună o poveste. În același timp, Spiru Anghel îl luase pe Pavel la popice, și se grăbeau să ajungă, astfel că în viteza mersului, mai-mai să-l dărîme pe Pompil Căbescu care se grăbea spre Adunare. Se opriră și ei împreună cu Pompil, ca să felicite pe Barbu Cailă care visa pe Mirela Marcea născîndu-i un fiu.

— Am nevoie de visul tău, îi spuse Mirela lui Pompiliu Căbescu, la despărțire.

— Ți-l împrumut, dar numai pînă mîine.

— E de ajuns.

— Ți l-aș lăsa mai mult, dar i l-am promis lui Grigore Ardan, tot pentru o zi. Cînd mi-l aduce înapoi ți-l dau iar.

— Nu, mulțumesc, mi-ajunge o zi. Dar tu ce faci în acest timp ?

— Mai am un vis, pe care nu-l pot povesti.

Auzind aceasta, toți luară poziția de drepți și-l priviră cu admirație. De grup se apropie și Grigore Ardan, care se bucură și el și-l felicită, apoi îi întrebă dacă nu cunoșteau o stradă cu numele Smaranda Acasandrei ; o fată, Doinița Țețchea, îi orientă, și chiar îl conduse pînă la colțul străzii. De acolo recunoscu el însuși strada, pe care avea o cunoștință, pe Olivia Vîlcescu.

Strada avea o linie sinuoasă dar dulce, urcînd și coborînd, cotind spre dreapta sau spre stînga. Grigore Ardan se afla pe o colină rotundă, chiar pe vîrful ei și în depărtarea cristalină se vedea o colină similară : dacă el ar fi mers așa, cîteva ore sau cîteva zile, depinde cum, ar fi ajuns pe cealaltă colină, care era pur și simplu celălalt sîn al Smarandei. Dar Olivia Vîlcescu îl zărise, și era voioasă. Toată această lume veselă fu visată de Emil Nădălbescu, dormind către hău, pe valurile line ale Leleștii, bătute de un

singur vînt, cel care trebuia. Căci şi pentru aceasta se făcuse totul : fuseseră strunite vîrtejurile şi vînturile, bune pentru cei care mergeau într-un sens, dar nu şi pentru cei care veneau din sens contrar.

Şi astfel toţi merseră către hău, rămaseră acolo cu toţii aşa cum trebuia şi pe urmă se întoarseră, aşa cum trebuia, era bine şi frumos.

XIII

La ora cuvenită, odată cu începutul pauzei dintre schimburi, toți cei interesați, de toate vîrstele, fetițe și băieței, tineri, adulți și bătrîni de toate sexele se strînseră pe Muntele Mare. Urcaseră în cete și cîrduri pe cele patru drumuri, dinspre Huci, Gura Izbitei, Făurei și Deva ; alții mai tineri se încumetaseră s-o ia direct, pe scurtătură, pe la Dulceanca și Gîltofani, astfel că ajunseseră sus obosiți și fericiți. Întinși pe iarbă sau pe pietrele albite care mărgineau platoul, priveau în jos, spre cei care încă urcau, sau mai departe pînă la orizont, pe linia căruia se zăreau Dăbulenii și chiar mai departe, unde nu se mai vedea nimic, dar ghiceau așezarea Fumurenilor. Indiferent de momentul atingerii platoului, se aștepta ca toată lumea să fie acolo sus să se odihnească, să îmbuce ceva și să-și aranjeze boiul și portul astfel ca nimeni să nu fie privilegiat. La ora stabilită, cînd soarele se ridicase peste Dealul Orîndușii, iar ultimii nori se împrăștiaseră dincolo de Fîstîci, Filaret Ercea rosti o scurtă cuvîntare de îndemn, tradițională pentru orice asemenea întîlnire, și tîrgul familiilor fu deschis. Mulțimea nesfîrșită se agită : o parte se puse în mișcare, alții rămaseră pe loc ; de pe stînca folosită pentru cuvîntare, Filaret Ercea părea a vedea un joc fantastic de puncte variat colorate într-o vînzoleală nestrunită. Nimeni nu se grăbea ;

fiecare lua aminte, privea, vorbea, atingea, mirosea, asculta vorbe, șoapte și cîntece, gusta. Era frumos, era minunat și răscolitor ; fiecare avea speranțele lui și căuta să le potrivească cu ale celor de care avea nevoie în speranțele lui. Unii care deja terminaseră coborau rapid ; puteau fi zăriți pierzîndu-se în pădurea Falaștoaca, și dacă cineva i-ar fi urmărit, ar fi văzut peste un timp cum aveau să iasă prin cealaltă latură a pădurii, jos, lîngă Dupădeal. Dar cine avea timp pentru asta, cînd fiecare știa că fericirea lui depindea de ce a mai rămas de făcut de către el însuși și de ceilalți ? Așa că fiecare căuta să intre în contact deplin cu toți ceilalți, să nu evite și să nu scape pe nimeni, să țină seama de ce a văzut, să compare totul și astfel să poată porni apoi spre cărarea care trecea prin Falaștoaca. Era mult de tras sau puțin ; asta depindea de fiecare și de restul, număr, calitate, de întîmplarea care aducea mai repede sau mai tîrziu contactul ideal. Timpul trecea fiindcă trebuia să treacă, erau mulți și criteriile nenumărate ; dar aceasta era totul și nimeni nu avea vreo îndoială.

Tonel Drăuț nu era dintre cei care să stea pe loc. Mititel, iute, blond și cîrn, părînd mai mic decît cei patru ani pe care nu-i împlinise încă, se strecura printre mari și mici, privea, strîngea mîini, pipăia, lingea, săruta frunți, buze și obraji ; privea de departe și de aproape, cu ochii mijiți sau holbați, întreba și cîntărea răspunsurile. Intrase pentru prima oară în sectorul Tăți, așa cum își propusese ; avea de unde să aleagă, dar voia ceea ce-i trebuia pentru totdeauna. Așa ajunse în fața unui bărbat zdravăn, cu păr negru și ochi albaștri, înalt și cu cute pe față. Se uită la el o vreme, îl măsură din toate părțile, fără să se intimideze, așa cum trebuia, pentru că simțise un tremur la inimă și asta era exact ceea ce avea o importanță

decisivă ; nu mai încăpea nici o îndoială că şi cel din faţa sa îl simţise. În sfîrşit, puse şi întrebările :

— Cum te cheamă ?

— Răzvan Dospinescu.

— Hm, numele îmi place, deşi e prea lung. Dar e bine, pentru că fiind aşa lung, pînă am să-ţi rostesc numele cînd voi fi supărat pe tine are să-mi treacă supărarea. Eu sînt Tonel Drăuţ. Ce meserie ai şi ce meserie ai fi vrut să ai ?

— Sînt matriţer şi n-aş fi vrut să fiu altceva.

— E ce-mi place. Aş vrea însă să mă fac sondor.

— Ai să fii.

— Mulţumesc. Îţi place fotbalul ?

— Sînt fotbalist.

— E minunat. Dar căpşunile ?

— Îmi plac, dar îmi fac rău.

— Minunat, şi mie. Ai să mă ajuţi să mă urc în pomi ?

— Da. Dar tu ai să mă ajuţi să repar acoperişul ?

— Da. De unde eşti ?

— Din Doseni.

— Poţi să te muţi în Dulceşti ?

— Pot.

— Îmi place mai mult numele. Vrei să mă ridici pînă la faţa ta ?

Răzvan Dospinescu îl ridică. Micuţul Tonel Drăuţ îl privi în ochi mult, se rătăci cu degeţelul prin cutele adînci ale frunţii bărbatului, îşi lipi obrazul de obrazul acestuia şi-l ciufuli şi se depărtă cît putu pentru a-l privi cum arăta ciufulit. După toate, îl sărută şi-l întrebă :

— Vrei să fii tatăl meu ? Îndeplinesc toate condiţiile pentru ca tu să fii un tată bun şi fericit că eşti un tată bun.

— Bine, spuse Răzvan Dospinescu.

Puștiul îi strînse mîna bărbățește, îi încercă mușchii și țipă fericit cînd tatăl îi strînse brațul mai mult decît putu suporta. Părăsiră zona în aplauzele și felicitările celor ce rămîneau încă ; tatăl își ținea fiul de după umeri, aplecîndu-se puțin, băiatul privea admirativ în sus, spre chipul tatălui, cu gura căscată și ochii mari, încercînd zadarnic să-și potrivească pașii mici cu pașii mari ai tatălui său.

Mîncară ceva la un bufet și intrară în sectorul femeilor care doreau un copil cu un tată. Umblară mult prin lumea nesfîrșită, ascultară tot felul de lucruri, se încîntară de varietatea frumuseților plăcute care puteau fi văzute, mirosite, gustate, pipăite sau auzite. Ei doi se înțelegeau acum, erau ca și unul ; trebuiau nu să aleagă, ci să găsească, ceea ce era sigur că se va întîmpla ; căutau și în același timp erau căutați, atunci cînd se opreau. Într-un asemenea moment îi întîlni Dobra Dezna. Nu se putea spune că ședeau pe loc, pentru că se jucau : Răzvan Dospinescu făcuse repede un bătac și o țurcă și se jucau acum țurca-n cerc, țipau și strigau și erau fericiți. Ea admiră o vreme abilitatea cu care băiatul introducea țurca în cercul zgîriat pe pămînt și forța cu care tatăl o respingea atunci cînd o intercepta ; apoi, cînd cei doi terminară o partidă, se apropie de ei. Tatăl și fiul o priviră vrăjiți ; și ea se minună de frumusețea și de cuminția și de inteligența din chipurile lor.

— Parcă ne-am fi văzut de cînd lumea, spuse într-un tîrziu Dobra Dezna.

Cei doi fură de aceeași părere. Vorbiră despre vreme, despre copilăria fiecăruia, despre meserii. Ea era țesătoare la Dienci și-i plăceau și ei Dulcești.

— Știi să faci papanași ? întrebă Răzvan.

— Mie-mi place fasolea cu slănină și cîrnați și cu murături.

— Sau sfeclă, spuse Dobra Dezna. Și sarmale și clătite

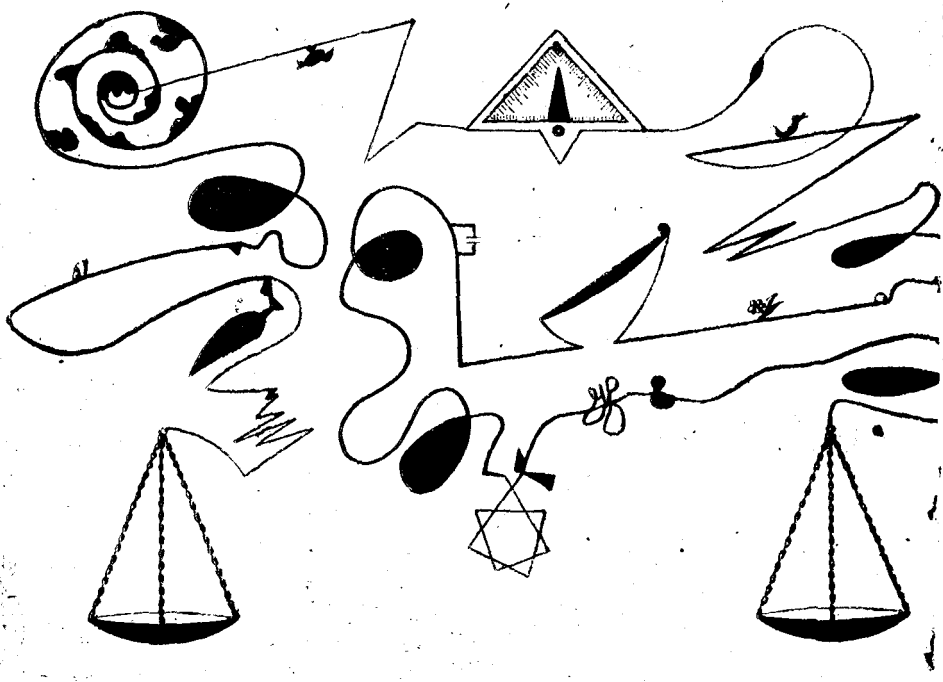

Se sărutară : întîi o sărută Tonel Drăuț pe obraz și-i mîngîie cosițele ca spicul grîului. Apoi îl îndemnă pe Răzvan Dospinescu s-o sărute și s-o îmbrățișeze și el. Dobra și Răzvan se lăsară rugați, dar intrară unul în brațele celuilalt încet, temeinic ; se sărutară lung, în tot felul, se mîngîiară și se pipăiră, privindu-se sau privind ceea ce mîngîiau. Simțiră fiecare că era parcă prins în ace și suflat de vînturi, de focuri din interior și de goluri strivite ; chipurile erau roșii și palide, și băiatul care-i contempla le spuse : gata.

— Ce ești ? întrebă Dobra

— Taur.

— Eu gazelă, spuse ea.

— E minunat, spuse el.

— Am să sufăr.

— Da, dar va fi o suferință minunată.

Tonel îi apucă de cîte o mînă și părăsiră sectorul, întovărășiți de aceleași ovații și semne călduroase de afecțiune ; semnară în cartea de onoare de la intrare, iar Tonel care nu știa încă să scrie desenă naiv un copil cu ochii mari și gura căscată.

— Ar fi bine ce-ar fi bine, trebuie să aveți doi copii, și eu o surioară, spuse el.

Dobra și Răzvan se gîndeau exact la același lucru, așa că se duseră la sectorul fetițelor care doreau un tată, mamă și un frățior. Acolo se întîlniră destul de repede cu Dragoșa Dalnic, o fetiță din Parva cu codițe și pistrui mulți, care vorbea sîsîit și-i plăcea să taie părul păpușilor. Tonel se certă puțin cu ea, o îmbrînci, ea plînse și părinții îl certară așa cum merita, el își ceru scuze și jură că n-o să mai facă. Era exact ceea ce-și dorise, și toți patru părăsiră sectorul fericiți, sărind într-un picior, răspunzînd fluturărilor de batiste și agitației mîinilor celor care încă mai rămăseseră. Mîncară la Maia Liescu cîte o înghețată asortată cu vanilie, căpșuni, fistic, cacao, cafea și frișcă, după care se îndreptată spre sectorul bunicilor care voiau copii și nepoți. De acolo alesceră pe Gherghina Dodescu din Filpea, care știa să facă prăjituri și să spună basme, o bunică bătrînă și frumoasă, și pe moș Pavel Gămăcescu, un bătrîn tăietor de lemne, de pe Muntele Rece, frumos ca un sfînt, cu mișcări domoale și vorbă adînc cîntărită, care știa să cînte din fluier și să cioplească din lemn tot felul de figuri și forme. Luară cu toții prînzul sub un umbrar la Luță Găgescu și discutară, înveseliți de cîteva pahare ; chiar și copiilor li se dădu cîte un deget de vin negru, puterea ursului. În timpul acela, fiecare vorbi cu fiecare, și Dobra Dezna îi spuse lui Răzvan Dospinescu :

— Ne-ar mai trebui niște prieteni lîngă casă.

Bărbatul era de acord. Se auzeau sirenele preliminare de la secția control tehnic general al podului aerian, cînd ei se îndreptară către sectorul prietenilor care doreau o familie ca a lor. Pentru Răzvan Dospinescu se potriviră Irina Gogoiu din Daia, o femeie frumoasă, cu un fizic și un temperament exact simetric cu al Dobrei și Darius Hătcărău, cu care semăna întrutotul. Pentru Dobra se potriviră Herculian Fetescu din Dumești și Genoveva Dezescu din Decea ; cei doi erau frumoși, nici unul nu semăna cu altul și nici cu Dobra. Întinseră o masă mare sub un castan la Deluț, sporovăiră, cîntară și jucară pînă spre apusul soarelui, așa cum era datina și cum se simțeau bine.

— Stau acum pe-o buturugă și mă uit prin văi, spuse bătrînul Pavel Gămăcescu, nu-i mai mult de-o fugă pînă-n deal și parcă-i o oaste cum se văd pe coaste sutele de căi în șir. Împrejurul meu învie toate cîte sînt, ce de veselie și joc cînd e soarele la toacă !

Cînd se ridicară să plece, platoul era pustiu. Crescuseră deja alte flori și totul era liniștit ; nori fini se apropiau dinspre Făcăeni. Grupul își adună lucrurile, priviră cu toții locurile pe care le lăsau și în care își găsiseră mulțumirea. O singură persoană se mai vedea, undeva, ultima, și crezură că era Filaret Ercea, dar nu era ; era Preda Fefelei, un flăcău din Doblea, care rămăsese fără soț. Platoul se golise puțin cîte puțin, el nu-și găsise ce vrusese și nu fusese găsit. Toți membrii grupului trăiră, fiecare în sine această tristă întîmplare. Ședeau față-n față, ei deoparte, ei de alta și se priveau. Fiecare descoperi cîte ceva în partea cealaltă, tot lucruri la care nu se gîndise nimeni, și atunci începu dialogul. Da, Preda Fefelei fusese la Geangoești și acolo schimbase cîteva vorbe cu Genoveva Dezescu ; da, era frumos acolo și Tonel Drăuț întrebă dacă era mai frumos decît la Dulcești. Era mai fru-

mos, da. Da, băiatul spuse că atunci puteau merge la Geangoești să se așeze. Irina Gogoiu era de acord, pentru că Geangoești era aproape de Draxeni, unde se așezase fostul ei soț. Trecînd prin Hreasca și Humoreni, la dreapta de Huisurez, ajungeau la Hupca, și de acolo la mare.

— Aveți tot ce trebuie ? întrebă Preda Fefelei.

— Tot, tot și nu mai mult decît nimic, spuse Dragoșa Dalnic, repetînd ce auzise pe platou, și toți îi mulțumiră.

Preda Fefelei discută cu fiecare în parte, apoi îi grupă în toate felurile posibile, toți îi admirară ingeniozitatea și se bucurară de faptul că nu semăna cu nici unul dintre ei. Îi pipăi, îi mirosi, le admiră varietatea culorilor, formelor, a temperaturilor și netezimilor aceleași și atît de diferite ale trupurilor, vocile felurite și armonioase, și gustul diferit al diferitelor părți din fiecare și al fiecăruia.

— Să mergem, îi invită el, și părăsiră platoul, îndreptîndu-se spre pădurea Falaștoaca.

XIV

Atunci, chiar atunci, fiecare făcea exact ce trebuia, fiecare avea de făcut și făcea ceva și era cineva, oriunde, așa cum trebuia.

Constantin Vudcănescu tocmai ridicase tîrnăcopul, acesta se ridicase, se ridica, încă nu atinsese înălțimea maximă pe care i-o permitea lungimea brațelor celui care-l ridicase, dar se ridica încă și pentru că se ridica, avea să coboare, după o frîntură de clipă de nemișcare între urcare și coborîre. Coborîrea avea să fie și înzecit mai rapidă decît urcarea, mai mult decît o prăbușire, și la greutatea tîrnăcopului avea să se adauge forța imprimată de mișcare în jos și de energia anume repartizată de harnicul muncitor în această lovitură care nu era prima. Vîrful tîrnăcopului avea o țintă jos, și ea urma să fie atinsă, bucata de stîncă se va despărți de peretele de care aparținea încă înaintea loviturii iminente. Aceasta era poziția lui Constantin Vudcănescu, lucrător ca oricare altul la partea din Dicămești a podului aerian, și tîrnăcopul său începea să coboare.

Valeria Bubuian cumpărase cel mai frumos trandafir și cel mai mare pepene pentru a le pune la cantină pe masa tractoriștilor de la secția de termoficare economică din Macău ; ținea pepenele sub braț și tocmai avea de gînd să folosească cîteva cuvinte pentru a-l informa pe

Irimie Tăuț că-i acceptă oferta : venea de la Dîmbroca, avea prin urmare același drum cu ea. el putea cără cu plăcere bobocul de trandafir.

Spiru Baica împreună cu Mihnea Țolescu țineau în mîini cîte o bucată din noul aliaj metalic extrem de ușor, care putea fi folosit cu succes la construcția unora din piesele de înălțime ale motorului podului aerian, datorită calităților sale de elasticitate și rezistență ; tocmai de aceea, Spiru Baica avea să se ducă imediat ce se va despărți de tovarășul său de cercetare la serviciul de propuneri pentru îmbunătățiri radicale Pielcani și să discute cu Lucian Voslăbescu pentru restul. Dar aliajul era la fel de util pentru confecționarea a nenumărate obiecte de uz casnic și de îmbrăcăminte, și în timp ce Spiru Baica se va duce la Lucian Voslăbescu, Mihnea Țolescu se va îndrepta spre Vlad Uroi de la serviciul industriilor ușoare din Mușca. Cei doi își strîngeau mîna și-și zîmbeau fericiți, gîndindu-se la ceea ce mai aveau de făcut ; curînd aveau să-și desfacă mîinile și atunci va pleca fiecare spre obiectivul său. Iar desfacerea mîinilor era o chestiune de minute.

Un nor alb se apropiase de soare dinspre Dara, avea să-l acopere în așa fel încît lumina lui va fi atenuată și în parte se va strecura prin rupturile norului ca printr-o sită, poleind cu snopuri de raze schelele batardoului podului aerian și furnicarul de muncitori din fundul uriașei gropi excavate la Gîlcești, în care se turna de zor beton la fundație. Acest moment era așteptat de Șerban Bușmeiu pentru a-l vedea, a-l admira, trăindu-l în scurtimea lui esențială, după care norul se va duce mai departe ca să se pulverizeze. Îl va trăi, se va lăsa cuprins de realitatea adîncă a combinației norului, soarelui și tuturor celorlalte, și se va grăbi apoi să le imortalizeze. Aștepta, va aștepta încă puțin, pentru că norul mergea direct către soare și

mai departe spre Lăsău, și nu exista nici o lege fizică sau de altă natură care să-i dea altă direcție, iar lui alte intenții.

În fața casei Ofelici Trîncescu din Dindești, Cezar Vanvucescu recita văduvei frumoasele versuri pe care le cunoștea foarte bine și tocmai de aceea îi plăcea să le audă reproduse de el, cu vocea lui caldă, învăluitoare. Clătina ușor capul, cu ochii întredeschiși spre Leoteștî, savurînd fiece silabă în parte și melodia întregului.

De treci podul de aramă de departe vezi albind

Aștepta silaba următoare a cuvîntului următor cu liniște și infinită plăcere, realizînd concret, adînc, acea clipă de tăcere care anunța continuarea a ceea ce trebuia să vină și părul îi flutura ușor în vîntul care adia dinspre Mățău. Pe vîrful muntelui îmbrăcat în codri se adunau grămezi de nori urcați măiestru unul peste altul, părînd o cetate din lună ; bolțile sprijinite în ziduri și stîlpi suri făceau mai albastră lumina ce intra ca printr-un arc de fereastră.

În cea mai mică clasă, pentru că oricine se naște dotat, dar nu învățat, învățătoarea Olivia Vîlcescu explica copiilor care va fi importanța bunei lor pregătiri încă de pe acum, pentru că fiind bine pregătiți vor putea munci cu spor la edificarea podului aerian, fiecare în sectorul lui, cu profesiunea și cu puterile lui. Era dincolo de jumătatea timpului afectat explicațiilor, cînd micul Toto Tarcea veni spre ea, printre rîndurile de bănci, cu o schiță mare a ceva complicat ; o schiță pe care toți colegii se ridicară s-o vadă, oprindu-l puțin din mers, fiecare sau cîte doi. Dacă n-ar fi fost oprit mai mult de Jenel Trocanu și de ochioasa Sofia Babșa, micul Toto Tarcea, cel mai mic din clasă, fizic vorbind, ar fi ajuns mai repede lîngă învățăt-

toarea sa și i-ar fi arătat schița care reprezenta o imagine de ansamblu a podului aerian ; dar așa, el încă mai mergea spre învățătoarea sa, cu pașii săi mici dar hotărîți, printre colegi.

Sabina Urcu se întorsese să ia umbrela, pentru că părea să vină o ploaie zdravănă și astfel pierdu cîtva timp pe care altfel nu-l putea pierde. Logodnicul ei, Codin Toțoti, scafandru de nădejde, controlor al părților subacvatice ale sectorului podului aerian-lac Măncești, avea să iasă de sub apă și să nu vadă imediat zîmbetul Sabinei, ca de obicei, și sacul ei cu mîncare caldă și bună așezat pe marginea balustradei de piatră care strîngea apele și le făcea curgerea mai repede și mai tulbure. Dar de data aceasta mica întîrziere nu-l va neliniști, chiar îl va bucura, pentru că îi dădea timp să anunțe centrala că observase o fisură în coloana de alimentare medie a podului aerian. Călcase cu prima talpă în direcția dorită și urma să facă același lucru și cu cealaltă, împlinind un pas, urmînd ca după un număr de pași astfel făcuți, ca de obicei, să intre în biroul lui Goguță Tuștean.

Pe apa Blebei, înainte de baraj, venea din sus o coajă colorată de ou și bătrîna Eugenia Brepurgel aștepta liniștită pe malul înflorit. Coaja înainta, nepotul ei Dorel Belciuneasa era în spatele ei în picioare și se agita, strigîndu-i bunicii să n-o scape, dădea din mîini și din picioare pentru că era prima coajă de ou pe care o vedea în anul acela. Bătrîna zîmbea, îi făcea semn să stea liniștit, dar el sărea mai departe într-un picior, singurul pe care-l avea, în vreme ce ea rămase mai departe liniștită, mîngîind apa cu palma, așteptînd ca dintr-o clipă în alta să apuce coaja care venea cu siguranță spre ei.

Doina Doicescu și Nelu Georgescu se întîlniseră pentru a forma cea mai frumoasă pereche de îndrăgostiți ; aveau să meargă la Pogana, locul ei de naștere, să-i bucure pe

toți cu vederea celei mai mari iubiri, după care urmau să se ducă la Rovina, localitatea lui de baștină, să le încînte ochii cu cea mai frumoasă pereche. Rămînea doar să-și ia fiecare cîte un mic concediu, ceea ce era simplu și ușor, chiar dacă lucrau în sectoare-cheie ale podului aerian.

Lîngă casa lui Miron Boțîrcanu se adunaseră mai mulți trecători. Primul, Palilula Mueresc din Moimești, venise și se oprise întîmplător : dar al doilea, Tadeu Buzduc, a fost cel care-i chemase pe ceilalți. Fereastra era deschisă și putea fi văzut Miron Boțîrcanu la masa lui de lucru, cufundat în meditație, cu fruntea în palme și ochii închiși, încercînd să găsească cea mai rezonabilă soluție a dificilei probleme de presiune atmosferică pentru sectorul sudic al tunelului podului aerian. La un semn al lui Tadeu Buzduc, grupul de afară se așeză într-o anume ordine, astfel că nici unul nu ședea exact în fața celuilalt, ceea ce le putea permite tuturor să se privească din diferite unghiuri. Cînd așezarea fu gata, Tadeu Buzduc își adînci privirea în privirea lui Marin Șeicu, acesta se concentră la fel în ochii Janei Bumbătă a cărei privire se adînci în aceea a lui Pamfil Uliasca, iar acesta o privi pe Clea Trestenic care, din locul ei, se uita la Ilie Ulcan. Ilie Ulcan privea spre fereastră spre Miron Boțîrcanu prin mijlocirea Palilulei Mueresc ; după un timp, acesta își coborî palmele de la tîmple, mișcarea continuă încet și ea avea să indice că el găsise soluția optimă pentru consolidarea aerodinamică. Rămînea numai să pună mîna pe creion pentru a scrie soluția ce urma să fie remisă specialiștilor constructori, și chiar întindea mîna să facă acest lucru.

Un camion mare, condus de Florică Tungujel, se îndrepta în viteză cu patru cazane mari, abia terminate de uzina „Liviu Urican" înainte de termenul stabilit, către secția de preparare a aerului industrial ; purta o floare

după ureche, dată la plecare de Ileana Baranca, și la trecerea peste podul improvizat, văzu venind din celălalt sens camionul gol condus de prietenul său Francisc Țentea. Cum trebuia să meargă mai încet, aruncă floarea prietenului său, care o prinse din zbor și o mirosi imediat. Francisc Țentea îi spuse că avea să-i dea floarea Marei Treznea și amîndoi rîseră, știind ceea ce știau și știa toată lumea. Bariera fu ridicată și cele două camioane își continuară rutele în sens contrar, unul să descarce piesele urgente pentru continuarea lucrărilor într-un ritm mai înalt, celălalt să mănînce, să dea floarea și să încerce alte piese necesare secției a patra. Cu fiecare învîrtitură de roată se apropiau fiecare, deși în direcții opuse, de scopurile lor, care nu erau decît două imagini ale aceluiași ideal. Francisc Țentea opri pe drum pentru a-l lua în cabină lîngă el pe Mișu Vurpăran, care mergea în același sens, voind să facă o fotografie din secția de tinichigerie ; Florică Tungujel opri și el și-o ajută să se urce pe Mina Bubencu, care voia să ajungă la spital, unde era nevoie de ea. Dar oricum, roțile se învîrteau și țintele aveau să fie atinse, misiunile îndeplinite, mai era puțin și misiunile puteau fi îndeplinite.

Fiecare făcea ceva și era prin aceasta cineva pentru marea construcție care era visul lor al tuturor, cînd se anunță solemn că podul aerian, construcția podului aerian fusese dusă la bun sfîrșit, era gata, datorită eforturilor unite, exemplare ale tuturor.

Lector : GABRIELA NEGREANU
Tehnoredactor : CORNEL CRISTESCU

Bun de tipar 17.X.1981. Apărut 1981.
Comanda nr. 1967. Coli de tipar 10.

Combinatul poligrafic „Casa Scînteii",
Piața Scînteii nr. 1, București,
Republica Socialistă România